

# **PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO**

---

**USTALEŃ STUDIUM UWARUNKOWAŃ  
I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA  
PRZESTRZENNEGO GMINY URSZULIN**

**autor**

**Joanna NOWAK**

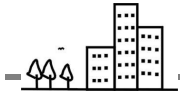
**Grudziądz, czerwiec 2019**

**SPIS TREŚCI**

I. PODSTAWA PRAWNA SPORZĄDZANIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO .....	4
II. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY ORAZ STOPIEŃ SZCZEGÓŁOWOŚCI INFORMACJI ZAWARTYCH W PROGNOZIE W ODNIESIENIU DO ETAPÓW PROCEDURY PLANISTYCZNEJ .....	4
III. WYKORZYSTANE OPRACOWANIA I AKTY PRAWNE.....	6
IV. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH, POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI ORAZ CHARAKTERYSTYKA USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM .....	8
IV.I. Położenie obszaru objętego prognozą i dotychczasowe użytkowanie .....	8
IV.II. Zawartość dokumentu .....	10
IV.III. Ogólna charakterystyka ustaleń zawartych w projekcie Studium .....	11
IV.IV. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania projektu Studium.....	30
V. ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARZE OBJĘTYM PROJEKTEM SUIKZP.....	41
V.I. Położenie fizyczno-geograficzne .....	41
V.II. Budowa geologia.....	42
V.III. Rzeźba terenu .....	43
V.IV. Gleby.....	44
V.V. Wody powierzchniowe i podziemne .....	45
V.VI. Warunki klimatyczne .....	48
V.VII Stan powietrza .....	49
V.VIII. Flora .....	49
V.IX. Fauna.....	51



V.X. Formy ochrony przyrody.....	52
V.XI. Obszary chronione na podstawie przepisów o lasach.....	58
V.XII. Międzynarodowy rezerwat biosfery polesie zachodnie.....	58
V.XIII. Uwarunkowania kulturowe .....	59
VI.ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU .....	61
VII.OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO .....	62
VIII.SKUTKI DLA ŚRODOWISKA, KTÓRE MOGĄ WYNIKAĆ Z USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	63
IX.PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO, SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ ANALIZOWANEGO DOKUMENTU .....	65
X.WPŁYW USTALEŃ STUDIUM NA CEL I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000, ROZWIĄZANIA OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO ORAZ METODY KOMPENSACJI PRZYRODNICZEJ .....	82
XI.PROPONOWANE ROZWIĄZANIA OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO, WYWOŁANE REALIZACJĄ USTALEŃ STUDIUM ORAZ ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ PRZEDSTAWIONYCH W STUDIUM.....	92
XII.INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU PROJEKTU STUDIUM NA ŚRODOWISKO.....	95
XIII.PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEJ ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	95
XIV. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	95





## I. PODSTAWA PRAWNA SPORZĄDZANIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko (zwana dalej „prognozą”) została sporządzona w oparciu o zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1405 ze zm.). Obowiązek sporządzania prognozy wynika z działu IV Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko, a w szczególności z **art. 46** ww. ustawy. Zgodnie z treścią przedmiotowej ustawy, prognoza oddziaływania na środowisko jest elementem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W **art. 3 ust. 1 pkt 14** ustawy zdefiniowano pojęcie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jako postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityk, strategii, planu lub programu obejmującego w szczególności: uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko, sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko, uzyskanie wymaganych ustawą opinii, zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu.

Zgodnie z **art. 46 pkt 1** przedmiotowej ustawy, pod pojęciem dokumentów, wymagających przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, rozumie się *projekty koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, plany zagospodarowania przestrzennego oraz strategie rozwoju regionalnego.*

Brak jest podstaw prawnych do odstąpienia od sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko dotyczącej projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

## II. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY ORAZ STOPIEŃ SZCZEGÓŁOWOŚCI INFORMACJI ZAWARTYCH W PROGNOZIE W ODNIESIENIU DO ETAPÓW PROCEDURY PLANISTYCZNEJ

W celu sporządzenia Prognozy oddziaływania na środowisko dotyczącej projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Urszulin przeprowadzono następujące prace:

- przeanalizowano projekt SUIKZP gminy Urszulin,
- przeanalizowano cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym i wojewódzkim, lokalnym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu;
- zaznajomiono się z danymi ekofizjograficznymi oraz innymi dostępnymi opracowaniami sozologicznymi obejmującymi obszar objęty Prognozą,
- poddano analizie i ocenie istniejący stan środowiska oraz określono potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji ustaleń projektowanego dokumentu;
- wykonano macierz oddziaływań ustaleń dokumentu na elementy środowiska oraz na środowisko przyrodnicze, jako całość;
- określono potencjalne oddziaływania na środowisko, które mogą wynikać z realizacji ustaleń opisanych w projekcie dokumentu;



Podczas opracowywania niniejszej prognozy wykorzystano następujące metody oceny:

- opisową,
- macierzy,
- nakładania danych,
- analizę materiałów źródłowych.

Zgodnie z **art. 53** ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. 2017 r. poz. 1405 ze zm.), Wójt Gminy Urszulin, uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w niniejszej prognozie z:

Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Lublinie pismo z dnia 9 marca 2017 r (znak WSTII.411.7.2017.DB), Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym.

W dalszej kolejności prognoza wymagać będzie zaopiniowania przez następujące organy:

z **art. 17 pkt 6 lit. c** ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2017 r. poz. 1405 ze zm. w związku z **art. 54 ust. 1** ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2017 r. poz. 1405 ze zm.) – z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska.

z **art. 57 ust. 1** ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2017 r. poz. 1405 ze zm.) – z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym.

W przypadku, gdy organy opiniujące lub uzgadniające przedmiotową prognozę zgłoszą uwagi lub wnioski, zostaną one rozpatrzone i wprowadzone do prognozy łącznie, dopiero po zakończeniu obydwu wyżej wymienionych etapów procedury. Zgodnie z art. 55 ust. 4 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2017 r. poz. 1405 ze zm.), informacja o ewentualnych zmianach wprowadzonych do prognozy a wynikających z uzyskanych uzgodnień i opinii zostanie przekazana do RDOŚ i PWIS w podsumowaniu, o którym mowa w art. 55 ust. 3 tejże ustawy.

Zakres informacji zawartych w niniejszej prognozie oddziaływania na środowisko wynika z **art. 51 ust. 2** ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2017 r. poz. 1405 ze zm.). Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko

a) zawiera informacje na temat:

- zakresu oraz celu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Urszulin,
- metod zastosowanych przy opracowaniu prognozy,
- proponowanych metod analizy skutków realizacji ustaleń zawartych w projekcie zmiany studium oraz częstotliwość jej przeprowadzania,
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,

b) określa, analizuje i ocenia:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku
- realizacji projektowanego dokumentu,
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3) przedstawia:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Prognoza obejmuje obszar objęty ustaleniami SUiKZP gminy Urszulin wraz z obszarami pozostającymi w zasięgu oddziaływania wynikającego z ich realizacji. Prognoza sporządzona została w formie opisowej i kartograficznej. Informacje zawarte w niniejszej prognozie oddziaływania na środowisko są opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu.

### **III. WYKORZYSTANE OPRACOWANIA I AKTY PRAWNE**

Niniejsze opracowanie zostało sporządzone m.in. w oparciu o następujące akty prawne, publikacje fachowe oraz opracowania w formie kartograficznej:

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1405,
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska,



- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody,
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 roku – Prawo wodne,
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2013 r. o odpadach,
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane,
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze,
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt,
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz.U. 2014 poz. 112),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 71),
- VI Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego,
- Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny - <http://stat.gov.pl/bdl>.
- Europejska Strategia Zrównoważonego Rozwoju.
- Choiński A. 2006, Katalog Jezior Polski. Wydawnictwo Naukowe UAM.
- Chmielewski T.J., Michalik-Śnieżek M., Kułak A., 2014, Klasyfikacja stopnia antropogenicznego przekształcenia krajobrazu i jej zastosowanie w planie ochrony Poleskiego Parku Narodowego. PEK, T. XXXVIII, 107-124.
- Kondracki J. 2009: Geografia regionalna Polski. PWN, Warszawa.
- Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012.
- Konwencja o różnorodności biologicznej. Nowa globalna strategia różnorodności biologicznej na lata 2011-2020, z wizją do roku 2050 Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 71).
- Projekt Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko. Ministerstwo Gospodarki, Ministerstwo Środowiska. Warszawa 2012,
- Projekt Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Urszulin kwiecień, 2018.
- Mapa hydrograficznego podziału Polski.
- Mapy topograficzne w skali 1:50 000.
- Mapy topograficzne w skali 1:10 000.
- Zajączkowski G., Jabłoński M., Jabłoński T., Małecka M., Kowalska A., Małachowska J, Piwnicki J. 2017, Raport o stanie lasów w Polsce 2016, Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, Warszawa,
- Juda-Rezler K., Oddziaływanie zanieczyszczeń powietrza na środowisko, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2006;
- Kondracki J., Geografia fizyczna polski,, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2009





- Kozłowski S. Atlas środowiska geograficznego Polski, Atlas zasobów, walorów i zagrożeń środowiska geograficznego Polski, Polska Akademia Nauk Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, Warszawa 1994;
- Mocek A. Drzymała S. Maszner P., Geneza, analiza i klasyfikacja gleb, Wydawnictwo Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu, Poznań 2004;
- Nitko K. Oceny oddziaływania na środowisko, Wydawnictwo Politechniki Białostockiej, Białystok 2007;
- Pawłowska K., Słysz K. Zagrożenia i ochrona przed powodzią w planowaniu przestrzennym, Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej Oddział w Krakowie, Kraków 2002;
- Sołowiej D. Podstawy metodyki oceny środowiska przyrodniczego człowieka, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 1992;
- Szponar A. Fizjografia urbanistyczna, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003;
- Szymańska U., Zębek E., Prawo i ochrona środowiska – prawne, ekonomiczne, ekologiczne i techniczne aspekty ochrony środowiska naturalnego, Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Olsztyn 2008;
- Zawadzki S. Podstawy gleboznawstwa, Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne, Warszawa 2002,
- Plan zagospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły;
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego;
- [www.google.pl/maps](http://www.google.pl/maps)
- [www.codgik.gov.pl](http://www.codgik.gov.pl)
- [www. geoportal.gov.pl](http://www.geoportal.gov.pl)
- [www.geoserwis.gdos.gov.pl/](http://www.geoserwis.gdos.gov.pl/)
- [www.bdl.lasy.gov.pl/](http://www.bdl.lasy.gov.pl/)
- <http://web3.pgi.gov.pl/>
- <http://geoportal.kzgw.gov.pl/imap/>

#### **IV. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH, POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI ORAZ CHARAKTERYSTYKA USTALEŃ PROJEKTU ZMIANY STUDIUM**

##### **IV.I. Położenie obszaru objętego prognozą i dotychczasowe użytkowanie**

Gmina Urszulin położona jest w środkowo - wschodniej części województwa lubelskiego, na wschód od aglomeracji miasta Lublina. Jest jedną z ośmiu gmin tworzących powiat włodawski i najbardziej na zachód wysuniętą gminą powiatu. Graniczy z gminami:

- Cyców,
- Ludwin (obie należą do powiatu łączyńskiego),
- Wierzbica (powiat chełmski),
- Hańsk, Sosnowica,
- Stary Brus (w granicach powiatu włodawskiego).

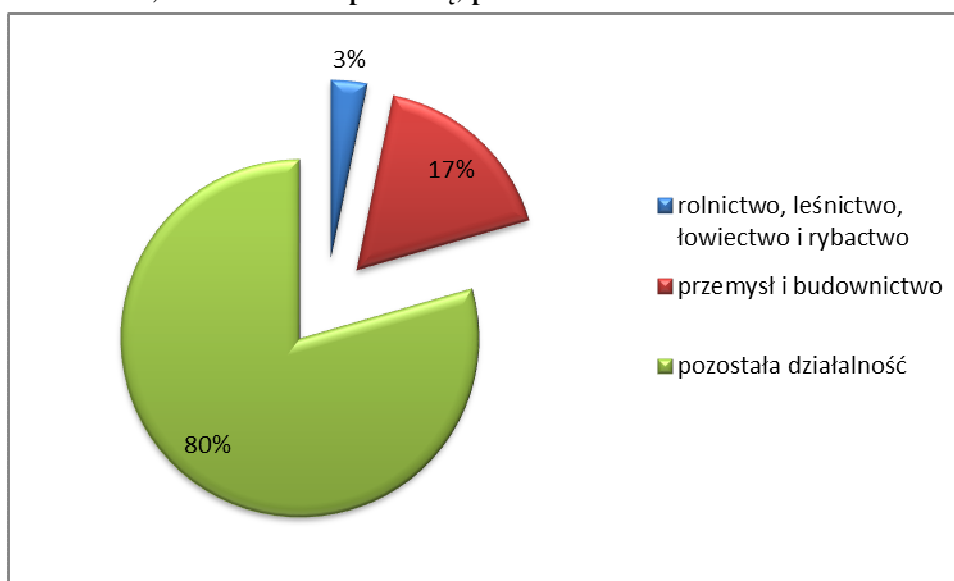
Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w Lublinie gmina posiadała 4141 mieszkańców, z czego wszyscy zamieszkiwali wieś (brak miast na terenie gminy).



Na terenie gminy dominuje użytkowanie rolnicze (53,92%) z czego ok 25,2% zajmują grunty orne, a ok. 24,6% łąki pastwiska trwałe. Liczne są też lasy, których powierzchnia wynosi w gminie 31,6%, czyli jest wyższa aniżeli średnia dla Polski 29,5% i województwa lubelskiego 23,3% (GUS stan na 31 12 2016 r.).

Gmina Urszulin podzielona jest na 25 sołectw Andrzejów, Babsk, Borysik, Dębowiec, Grabniak, Jamniki, Kozubata, Łomnica, Michałów, Nowe Załucze, Przymiarki, Sęków, Stare Załucze, Sumin, Urszulin, Wereszczyn, Wiązowiec, Wielkopole, Wincencin, Wola Wereszczyńska, Wólka Wytycka, Wytyczno, Zabrodzie, Zastawie i Zawadówka.

Na terenie Gminy Urszulin w roku 2016 było zarejestrowanych w rejestrze regon ogółem 244 podmiotów gospodarki narodowej. Główną formą działalności gospodarczej jest działalność usługowa oparta o handel, działalność naprawczą, przetwórstwo oraz rzemiosło.



**Rysunek 1 Procentowy udział form działalności w gminie Urszulin**

Największe podmioty gospodarcze na terenie Gminy to:

- „Zajazd Drob” Ryszard Drob,
- Maciej Osieleniec, Zakład Zadrzewień Zieleni i Rekultywacji, „Abies” w Łomnicy,
- Maria Drob „Sklep Spożywczo – Przemysłowy”,
- Wojcieszuk Adam „Produkcja Pieczywa”,
- Anna Kalicka – Rutkowska, NZOZ „AniMed”,
- Paweł Skrętowicz, NZOZ „Vita”,
- Stanisław Szczepanik, Firma Handlowo – Usługowa „Rolnik”,
- Skup i Sprzedaż Artykułów Rolnych, Solecki Waldemar, Solecka Kamila,
- Zajazd i Stacja Paliw „HUZAR” w Urszulinie,
- Krzysztof Grzegorzczak „GRZEGORCZYK” - Sprzedaż paliw,
- Gospodarstwo rolne „Agromarina” z siedzibą w Kulczynie.

Przez teren gminy Urszulin przebiega droga krajowa DK 82 (12,55 km) oraz 9 dróg powiatowych znajduje się tu również 71 dróg gminnych. Zarządzenie nr 34 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 3 października 2017 r. w sprawie klas istniejących dróg krajowych wskazuje iż na drodze krajowej DK 82 dopuszczalny jest ruch pojazdów o nacisku



pojedynczej osi do 10 ton.

#### IV.II. Zawartość dokumentu

„Studium ...” zostało sporządzone w trybie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ( t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073, z późn. zm.). Zawartość Studium jest zgodna z zakresem przedmiotowym określonym w art. 10 ust. 1 i 2 przywołanej wyżej ustawy oraz Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233).

Na treść dokumentu przedłożonego do oceny składają się dwie główne części:

Uwarunkowania:

- uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu
- uwarunkowania wynikające ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony,
- uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego,
- uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego, zabytków oraz dóbr kultury współczesnej
- uwarunkowania wynikające z warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia,
- zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia,
- uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju gminy
- uwarunkowania wynikające ze stanu prawnego gruntów
- uwarunkowania wynikające z występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych,
- uwarunkowania wynikające z występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych,
- uwarunkowania wynikające z występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych,
- uwarunkowania wynikające z występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych,
- uwarunkowania wynikające ze stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami,
- uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych,
- uwarunkowania wynikające z wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.

Kierunki:

- kierunki zagospodarowania przestrzennego,
- kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów,
- kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone z zabudowy,
- obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu

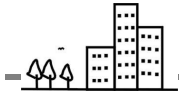


- kulturowego i uzdrowisk,
- obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej
  - kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej,
  - obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym
  - obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (dz. u. nr 80, późn. 717 z późn. zm.),
  - obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m<sup>2</sup> oraz obszary przestrzeni publicznej,
  - obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne,
  - kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,
  - obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych,
  - kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,
  - obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny,
  - obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (dz. u. nr 41, poz. 412 z późn. zm.),
  - obszary wymagające przekształceń rehabilitacji lub rekultywacji,
  - granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych,
  - inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie,
  - uzasadnienie przyjętych rozwiązań i synteza ustaleń studium.

#### **IV.III. Ogólna charakterystyka ustaleń zawartych w projekcie Studium**

Kierunki zagospodarowania przestrzennego określają potencjalne możliwości zagospodarowania przestrzeni dla realizacji przyjętych celów poprzez sformułowanie rodzaju i zakresu zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy.

Ustalenie działań niezbędnych dla wprowadzenia tych zmian jest określeniem zasad polityki przestrzennej. Kierunki zagospodarowania przestrzennego określone zostały w formie ustaleń ogólnych odnoszących się do rozwoju przestrzennego i funkcjonalnego, ustaleń szczegółowych odniesionych do obszarów polityki przestrzennej, z określeniem głównych form użytkowania



i kierunków działań na wyodrębnionych (w ramach tych obszarów) terenach.

Założenia i cele polityki przestrzennej wskazane w Studium:

1) Zapewnienie zrównoważonego rozwoju gminy, poprzez zagospodarowanie przestrzenne równoważnie uwzględniające m.in.:

- rozwój terenów inwestycyjnych, w tym poprzez poprawę warunków technicznych istniejącej zabudowy i zagospodarowania;
- sprawne funkcjonowanie systemu komunikacji i infrastruktury technicznej;
- ochronę przyrody, krajobrazu i dziedzictwa kulturowego.

2) Zachowanie wartości obecnego zainwestowania gminy, wykorzystania jego rezerw terenów inwestycyjnych, w tym poprzez podniesienie standardu struktur wiejskich, poprawy warunków życia, realizowanych głównie poprzez:

- określenie terenów zabudowy mieszkaniowej, zespołów usługowych, których realizacja w znacznym stopniu wpłynie na poprawę sytuacji mieszkaniowej i stworzy warunki wyboru miejsca i różnych form zabudowy;
- zachowanie powiązań przyrodniczych, zieleni obszarów rolniczych, zieleni wiejskiej urządzonej wprowadzonej do rejonów zabudowanych.

3) Wykorzystanie szans rozwojowych gminy wynikających z:

- położenia gminy, poprzez zabezpieczenie terenów dla rozwoju mieszkalnictwa oraz rekreacji, turystyki i wypoczynku, w tym przede wszystkim ugruntowanie znaczenia gminy jako wielofunkcyjnego ośrodka z kreowaniem na jej obszarze rozwoju i wzmocnienia następujących stref funkcjonalnych:
  - A – strefa przyrodniczo – krajobrazowa (północna, północno – zachodnia i południowo – wschodnia część gminy);
  - B – strefa przyrodniczo – krajobrazowo – osadnicza (centralna, zachodnia i południowo – wschodnia część gminy);
  - C – strefa rolniczo – osadnicza (wschodnia i południowa część gminy);
  - D – strefa rolniczo – osadnicza z zabudową rekreacyjną (środkowa część gminy);
  - E – strefa osadniczo – usługowa (południowo – zachodnia część gminy).
- wysokich walorów przyrodniczo – krajobrazowych, w tym przede wszystkim z obecności Poleskiego Parku Narodowego, Poleskiego Parku Krajobrazowego, obszarów NATURA 2000 oraz obszarów chronionego krajobrazu, dużymi kompleksami leśnymi oraz mozaiką lasów, zadrzewień, łąk, bagien i jezior;
- zachowania zespołów i obiektów dziedzictwa kulturowego, w tym przede wszystkim kościołów, cmentarzy, obiektów architektury i budownictwa (zabytkowych oraz o wartościach kulturowych), stanowisk archeologicznych posiadających ekspozycję terenową;

4) Ograniczenie lub zniesienie barier rozwoju gminy oraz sytuacji konfliktowych i problemowych, m. in. poprzez:



- uporządkowanie funkcjonalno - przestrzenne i estetyczne zabudowy – m.in. poprzez strefowanie funkcji z jednoczesną eliminacją współistnienia (w tym sąsiedztwa) funkcji wzajemnie wykluczających się; stworzenie podstaw do eliminacji ewentualnych uciążliwości i zagrożeń;
- przekształcenie i rozbudowa układu drogowego w sposób zapewniający:
  - sprawne połączenia z układem dróg zewnętrznych;
  - dogodne skomunikowania terenów rozwojowych z istniejącym zagospodarowaniem;
- rozbudowę infrastruktury technicznej, w tym systemów uzbrojenia komunalnego;
- podnoszenia poziomu warunków życia mieszkańców poprzez kształtowanie obszarów:
  - koncentracji usług, w tym publicznych i komercyjnych (programowanie);
  - zieleni publicznej i innej;
  - przestrzeni publicznych.

### **Strefa A – przyrodniczo – krajobrazowa**

Strefa obejmująca obszar położony w granicach Poleskiego Parku Narodowego, obszarów Natura 2000 oraz w obszarach chronionego krajobrazu, głównie na terenach leśnych położonych w północnej, zachodniej i południowo – wschodniej części gminy, z dużym udziałem lasów ochronnych z cennymi i ciekawymi jeziorami Długim, oraz Łukie, zbiorowiskami siedlisk wilgotnych, bagiennych oraz wodnych, dla której ustala się:

- położenie na obszarze Poleskiego Parku Narodowego;
- położenie na obszarach Natura 2000;
- położenie w obszarach chronionego krajobrazu;
- ochronę terenów leśnych i prowadzenie działań profilaktycznych celem nie dopuszczenia do ich degradacji;
- wyłączenie z zabudowy z dopuszczeniem modernizacji i przebudowy budynków oraz wznoszenia nowych obiektów wyłącznie w obrębie już zabudowanych działek siedliskowych, z przywróceniem lub zachowaniem cech architektury nawiązujących do wzorców regionalnych;
- zakaz lokalizowania elektrowni wiatrowych;
- zakaz lokalizowania farm fotowoltaicznych;
- wyłączenie z umieszczania reklam każdego rozmiaru oraz szyldów i tablic informacyjnych o wymiarach przekraczających 1,5 m<sup>2</sup>, za wyjątkiem tablic informacyjnych związanych funkcjonalnie z parkiem oraz tablic informacyjnych związanych z wykonywaniem inwestycji przy wsparciu środków z Unii Europejskiej lub innych środków pomocowych;
- nakaz stosowania w nośnikach informacyjnych form nawiązujących do dziedzictwa kulturowego i krajobrazu Polesia;
- ograniczenie zasięgu terenów przeznaczonych pod zalesienia o obszarach o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych;
- dopuszczenie zalesień o funkcji izolacyjnej, w celu przysłonięcia obiektów
- i obszarów dysharmonijnych;
- wprowadzenie szpalerów i alei drzew przy drogach;





- zachowanie utrwalonego historycznie rozłogu pól i przyjaznego środowisku przyrodniczemu rolnictwa;
- złoża Orzechów i Sawin (wskazane na rysunku studium);
- wyłączenie z wydobywania węgla kamiennego, gazu łupkowego i torfu;
- wyłączenie z budowy dużych ferm hodowlanych powyżej 50 DJP, z wyjątkiem modernizacji i rozbudowy istniejących gospodarstw w granicach działek już zagospodarowanych jako fermy hodowlane;
- wyłączenie z zakładania i prowadzenia ferm zwierząt futerkowych;
- sukcesywne wyposażanie w infrastrukturę ochrony środowiska, a w szczególności w zbiorcze sieci kanalizacji sanitarnej;
- ochrona gruntów organicznych i o przewadze wysokich klas bonitacyjnych;
- obowiązek kształtowania lokalnych powiązań przyrodniczych;
- zagospodarowanie lasów zgodnie z planami urzędzenia lub planami ochrony.

Przy realizacji planowanych kierunków zagospodarowania przestrzennego w całej strefie funkcjonalno-przestrzennej A uwzględniać wskazania wynikające z planu zadań ochronnych dla: Poleskiego Parku Narodowego, Obszaru Natura 2000 Ostoja Poleska PLH060013, Obszaru Natura 2000 Krowie Bagno PLH060011, Obszaru Natura 2000 Jeziora Uściwierskie PLH060009, Obszaru Natura 2000 Polesie PLB060019, Obszaru Natura 2000 Bagno Bubnów PLB060001 oraz rozporządzeń w sprawie Poleskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz Chełmskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Wydzielić tu można 3 podstrefy o odrębnych warunkach i możliwościach gospodarowania.

**Podstrefa A.1** Dla podstrefy A.1 ustala się:

- funkcja podstawowa: tereny zieleni objęte formami ochrony przyrody zgodnie z przepisami o ochronie przyrody, lasy, tereny zieleni urządzonej, tereny rolnicze, urządzenia sportu i rekreacji, teren cmentarza (Wólka Wytycka), infrastruktura techniczna i drogi;
- funkcja w ramach wyznaczonych terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno - przestrzennej: tereny usług nieuciążliwych z zakresu turystyki i rekreacji, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy zagrodowej,
- dopuszczenie modernizacji i przebudowy budynków oraz wznoszenia nowych obiektów wyłącznie w obrębie już zabudowanych działek siedliskowych, z przywróceniem lub zachowaniem cech architektury nawiązujących do wzorców regionalnych;
- nakaz wznoszenia nowych obiektów i urządzeń w sposób i w formie zapewniającej spójne i harmonijne zagospodarowanie wsi, z uwzględnieniem wzorów regionalnych form budownictwa, opracowanych dla regionu Polesia;
- zakaz przesłaniania punktów i otwarć widokowych oraz bram krajobrazowych;
- utrzymanie obecnych form użytkowania wewnątrz architektoniczno –krajobrazowych;
- zagospodarowanie terenów wyłącznie w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

**Podstrefa A.2** Dla podstrefy A.2 ustala się:

- funkcja podstawowa: tereny zieleni objęte formami ochrony przyrody zgodnie



- z przepisami o ochronie przyrody, lasy, tereny zieleni urządzonej, tereny rolnicze;
- wyłączenie z zabudowy.

### **Strefa B – przyrodniczo – krajobrazowo – osadnicza**

Strefa obejmująca obszar położony w zdecydowanej większości w granicach otuliny Poleskiego Parku Narodowego, częściowo w granicach obszarów Natura 2000, Poleskiego Parku Krajobrazowego oraz obszarów chronionego krajobrazu, głównie na terenach użytkowanych rolniczo, leśnych oraz zabudowanych w miejscowościach Wytyczno, Michałów, Jamniki, Łomnica, Wola Wereszczyńska, Zawadówka, Babsk, Stare Załucze, Wólka Wytycka, Zastawie, Sęków oraz częściowo Wereszczyn i Wielkopole. Strefa położona jest w północnej, centralnej i południowo – wschodniej części gminy. W tej strefie znajdują się również jeziora Wytyckie, Płotycze oraz Wereszczyńskie zwane Bombelkiem. Podstrefy przyrodniczo – krajobrazowo – osadnicze stanowią obszary z priorytetem ochrony systemu przyrodniczego gminy, lokalizacji funkcji związanych z turystyką i rekreacją oraz gospodarką rolną, ogrodniczą, leśną itp., przy jednoczesnym współistnieniu funkcji mieszkaniowych innych niż zagrodowa oraz obiektów służących funkcjom o charakterze lokalnym. Ustala się:

- częściowe położenie na obszarze otuliny Poleskiego Parku Narodowego;
- częściowe położenie na obszarach Natura 2000;
- częściowe położenie na terenie Poleskiego Parku Krajobrazowego;
- częściowe położenie w obszarach chronionego krajobrazu;
- ochronę terenów leśnych i prowadzenie działań profilaktycznych celem nie dopuszczenia do ich degradacji;
- zakaz przesłaniania punktów i otwarć widokowych oraz bram krajobrazowych;
- tereny zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej, mieszkaniowo – usługowej – w zakresie wskazanym na rysunku, z zapewnieniem ochrony wartości zabytkowych, kulturowych i przyrodniczych obszaru oraz parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych dla terenów funkcjonalnych;
- dopuszczenie przekształcania, rozbudowy, przebudowy, nadbudowy istniejącej zabudowy oraz wznoszenia nowych obiektów w obrębie zabudowanych już działek siedliskowych, z przywróceniem lub zachowaniem cech architektury nawiązujących do wzorców regionalnych;
- kształtowanie nowych centrów usługowych (lokalnych) i zespołów zabudowy o niskiej intensywności z podporządkowaniem form i zakresu zagospodarowania ochronie przyrodniczej i krajobrazowej;
- nakaz wznoszenia nowych obiektów i urządzeń w sposób i w formie zapewniającej spójne i harmonijne zagospodarowanie wsi, z uwzględnieniem wzorów regionalnych form budownictwa, opracowanych dla regionu Polesia;
- przystosowanie do przyjęcia wzmoczonego ruchu turystycznego poprzez wyznaczenie tras turystycznych, szlaków turystycznych, pieszych, rowerowych, konnych; obszar ten winien również służyć funkcji edukacyjnej;
- zakaz lokalizowania elektrowni wiatrowych;
- zakaz lokalizowania farm fotowoltaicznych o mocy powyżej 40 kW;





- dopuszczenie zalesień o funkcji izolacyjnej, w celu przysłonięcia obiektów i obszarów dysharmonijnych;
- wprowadzenie szpalerów i alei drzew przy drogach;
- zachowanie utrwalonego historycznie rozłogu pól i przyjaznego środowisku przyrodniczemu rolnictwa;
- złoża Orzechów, Sawin, (wskazane na rysunku studium); wyłączenie z wydobycia węgla kamiennego, gazu łupkowego oraz torfu;
- wyłączenie z budowy dużych ferm hodowlanych powyżej 50 DJP, z wyjątkiem modernizacji i rozbudowy istniejących gospodarstw w granicach działek już zagospodarowanych jako fermy hodowlane;
- wyłączenie z zakładania i prowadzenia ferm zwierząt futerkowych;
- ochrona gruntów organicznych i o przewadze wysokich klas bonitacyjnych;
- obowiązek kształtowania lokalnych powiązań przyrodniczych;
- zagospodarowanie lasów zgodnie z planami urządzenia lub planami ochrony;
- sukcesywne wyposażanie w infrastrukturę ochrony środowiska, a w szczególności w zbiorcze sieci kanalizacji sanitarnej.
- dopuszcza się realizację zieleni publicznej, inwestycji celu publicznego z zakresu infrastruktury społecznej, obiektów służących innym funkcjom o charakterze lokalnym oraz niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania tych terenów urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacji;
- dla całego rejonu jeziora Wytyckiego wskazane jest opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, który określi naturalną chłonność turystyczną jezior w oparciu o kryteria ekologiczne.

Przy realizacji planowanych kierunków zagospodarowania przestrzennego w całej strefie funkcjonalno-przestrzennej B uwzględniać wskazania wynikające z planu zadań ochronnych dla: Otuliny Poleskiego Parku Narodowego, Obszaru Natura 2000 Ostoja Poleska PLH060013, Obszaru Natura 2000 Krowie Bagno PLH060011, Obszaru Natura 2000 Jeziora Uściwierskie PLH060009, Obszaru Natura 2000 Polesie PLB060019, Obszaru Natura 2000 Bagno Bubnów PLB060001 oraz rozporządzeń Poleskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz Chełmskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Wydzielić tu można 24 podstrefy o odrębnych warunkach i możliwościach gospodarowania.

#### **B.1 – tereny rolne** Dla podstrefy B.1 ustala się:

- funkcja podstawowa: tereny rolnicze;
- funkcja uzupełniająca: enklawy terenów leśnych, tereny zieleni nie urządzonej, urządzenia sportu i rekreacji, infrastruktura techniczna i drogi.
- zakaz umieszczania reklam, szyldów i tablic informacyjnych o wymiarach przekraczających 1,5 m<sup>2</sup> oraz reklam wolnostojących, reklam na drzewach, ogrodzeniach i urządzeniach infrastruktury w każdym rozmiarze.

#### **B.2 – tereny o funkcji rolnej i leśnej** Dla podstrefy B.2 ustala się:

- funkcja podstawowa: tereny rolnicze, tereny leśne;
- funkcja podstawowa w ramach wyznaczonych terenów, na których nastąpi zmian funkcji: tereny przewidziane do zalesienia;
- funkcja uzupełniająca: tereny zieleni nie urządzonej, urządzenia sportu i rekreacji, teren cmentarza (Wytyczno), infrastruktura techniczna i drogi;



- zakaz umieszczania reklam, szyldów i tablic informacyjnych o wymiarach przekraczających 1,5 m<sup>2</sup> oraz reklam wolnostojących, reklam na drzewach, ogrodzeniach i urządzeniach infrastruktury w każdym rozmiarze;
- nakaz realizowania zalesień rodzimymi gatunkami drzew i krzewów odpowiednimi do siedliska.

**B.3 – tereny leśne** Dla podstrefy B.3 ustala się:

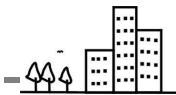
- funkcja podstawowa: tereny leśne, tereny przewidziane do zalesienia,
- funkcja uzupełniająca: tereny zieleni nie urządzonej, urządzenia sportu i rekreacji, infrastruktura techniczna i drogi;
- zakaz umieszczania reklam, szyldów i tablic informacyjnych o wymiarach przekraczających 1,5 m<sup>2</sup> oraz reklam wolnostojących, reklam na drzewach, ogrodzeniach i urządzeniach infrastruktury w każdym rozmiarze;
- nakaz realizowania zalesień rodzimymi gatunkami drzew i krzewów odpowiednimi do siedliska.

**B.4 – tereny o wysokich walorach przyrodniczych.** Dla podstrefy B.4 ustala się:

- funkcja podstawowa: tereny leśne, tereny rolne, tereny zieleni nie urządzonej i urządzonej;
- funkcja uzupełniająca: urządzenia sportu i rekreacji, infrastruktura techniczna i drogi;
- zakaz umieszczania reklam, szyldów i tablic informacyjnych o wymiarach przekraczających 1,5 m<sup>2</sup> oraz reklam wolnostojących, reklam na drzewach, ogrodzeniach i urządzeniach infrastruktury w każdym rozmiarze;

**B.5 – Wytoczno - tereny o funkcji rekreacyjnej, mieszkaniowej, usług nieuciążliwych oraz rolniczej, Dla podstrefy B.5 ustala się:**

- funkcja podstawowa w ramach wyznaczonych terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno – przestrzennej oraz: tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami nieuciążliwymi, tereny usług nieuciążliwych, tereny zabudowy zagrodowej, tereny zabudowy rekreacji indywidualnej;
- funkcja uzupełniająca: tereny zieleni nie urządzonej i urządzonej, urządzenia sportu i rekreacji, tereny rolne, tereny enklaw leśnych, infrastruktura techniczna i drogi,
- funkcja uzupełniająca: tereny zieleni nie urządzonej i urządzonej, urządzenia sportu i rekreacji, zabudowa rekreacyjna, tereny rolne, tereny enklaw leśnych, infrastruktura techniczna i drogi;
- realizacja ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (wskazanego na rysunku);
- uzupełnianie programu usługowego;
- przekształcanie form architektonicznych degradujących przestrzeń pod względem estetycznym;
- nakaz stosowania w reklamach i nośnikach informacyjnych form nawiązujących do



dziedzictwa kulturowego i krajobrazu Polesia.

**B.6 – Wytyczno, B.7 – Michałów, B.8 – Jamniki, B.9 – Łomnica, B.10 – Wola Wereszczyńska, B.11 – Zawadówka, B.12 – Babsk, B.13 – Nowe Załucze, B.14 – Stare Załucze, B.16 – Wólka Wytycka, B.17 – Zastawie, B.19 – Wereszczyn, B.20 – Sęków – tereny o funkcji mieszkaniowej oraz rolniczej B.26 Michałów – tereny o funkcji mieszkaniowej oraz rolniczej.** Dla podstref B.6, B.7, B.8, B.9, B.10, B.11, B.12, B.13, B.14, B.16, B.17, B.19, B.20, B.26 ustala się:

- funkcja w ramach wyznaczonych terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno – przestrzennej oraz wyznaczonych terenów, na których nastąpi zmian funkcji: tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami nieuciążliwymi, tereny zabudowy zagrodowej;
- funkcja uzupełniająca: tereny zieleni nie urządzonej i urządzonej, urządzenia sportu i rekreacji, tereny rolne, tereny enklaw leśnych, tereny cmentarzy (B.10 - Wola Wereszczyńska, B.14 – Stare Załucze), infrastruktura techniczna i drogi;
- przekształcanie form architektonicznych degradujących przestrzeń pod względem estetycznym;
- nakaz stosowania w reklamach i nośnikach informacyjnych form nawiązujących do dziedzictwa kulturowego i krajobrazu Polesia.
- szczególne zasady zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią należy kształtować zgodnie z przepisami odrębnymi, w tym ustawy Prawo wodne.

**B.15 – Dębowiec, B.18 – Zastawie, B.21 – Wielkopole, B.23 – Stare Załucze, B.25 – Wola Wereszczyńska – tereny o funkcji rolniczej z zabudową** Dla podstref B.15, B.18, B.21, B.23., B.25. ustala się:

- funkcja podstawowa: tereny rolnicze, enklawy terenów leśnych, tereny zieleni nie urządzonej, urządzenia sportu i rekreacji, infrastruktura techniczna i drogi;
- funkcja w ramach wyznaczonych terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno - przestrzennej: tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami nieuciążliwymi, tereny zabudowy zagrodowej;
- zakaz umieszczania reklam, szyldów i tablic informacyjnych o wymiarach przekraczających 1,5 m<sup>2</sup> oraz reklam wolnostojących, reklam na drzewach, ogrodzeniach i urządzeniach infrastruktury w każdym rozmiarze.
- szczególne zasady zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią należy kształtować zgodnie z przepisami odrębnymi, w tym ustawy Prawo wodne.

**B.22 – Jeziora. Dla podstrefy B.22 ustala się:**

- funkcja podstawowa: wody powierzchniowe;
- funkcja uzupełniająca: urządzenia sportu i rekreacji, infrastruktura techniczna.

**B.24 – Wola Wereszczyńska – tereny o funkcji mieszkaniowej i usługowej** Dla podstrefy B.24 ustala się:



- funkcja w ramach wyznaczonych terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno - przestrzennej: tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami nieuciążliwymi, tereny usług nieuciążliwych, tereny zabudowy zagrodowej;
- funkcja uzupełniająca: tereny zieleni nie urządzonej i urządzonej, urządzenia sportu i rekreacji, tereny rolne, infrastruktura techniczna i drogi;
- uzupełnianie programu usługowego;
- przekształcanie form architektonicznych degradujących przestrzeń pod względem estetycznym;
- nakaz stosowania w reklamach i nośnikach informacyjnych form nawiązujących do dziedzictwa kulturowego i krajobrazu Polesia.

### **Strefa C – rolniczo – osadnicza**

Strefa obejmująca obszar położony częściowo w granicach obszarów Natura 2000, otuliny Poleskiego Parku Krajobrazowego oraz obszarów chronionego krajobrazu, głównie na terenach użytkowanych rolniczo oraz zabudowanych w miejscowościach Wytyczno, Andrzejów, Wincencin, Zastawie, Wereszczyn, Wielkopole, Przymiarki, Borysik, Kozubata, Dąbowiec oraz Stare Załucze. Strefa położona jest w centralnej, wschodniej, południowo – wschodniej części gminy. Podstrefy rolniczo – osadnicze stanowią tereny działań modernizacyjnych i restrukturyzacyjnych ukierunkowanych na wprowadzanie zmian jakościowych, podnoszących atrakcyjność zamieszkiwania i inwestowania, przy jednoczesnym udostępnieniu, w niewielkim stopniu, terenów rozwojowych dla zabudowy, wskazanych w studium. Ustala się:

- częściowe położenie na obszarach Natura 2000;
- częściowe położenie na terenie otuliny Poleskiego Parku Krajobrazowego;
- częściowe położenie w obszarach chronionego krajobrazu;
- ochronę terenów leśnych i prowadzenie działań profilaktycznych celem nie dopuszczenia do ich degradacji;
- zakaz przesłaniania punktów i otwarć widokowych oraz bram krajobrazowych;
- tereny zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej, mieszkaniowo – usługowej, usługowej – w zakresie wskazanym na rysunku, z zapewnieniem ochrony wartości zabytkowych, kulturowych i przyrodniczych obszaru oraz parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych dla terenów funkcjonalnych;
- dopuszczenie przekształcania, rozbudowy, przebudowy, nadbudowy istniejącej zabudowy oraz wznoszenia nowych obiektów w obrębie zabudowanych już działek siedliskowych, z przywróceniem lub zachowaniem cech architektury nawiązujących do wzorców regionalnych;
- kształtowanie nowych centrów usługowych (lokalnych) i zespołów zabudowy o niskiej intensywności z podporządkowaniem form i zakresu zagospodarowania ochronie przyrodniczej i krajobrazowej;
- nakaz wznoszenia nowych obiektów i urządzeń w sposób i w formie zapewniającej spójne i harmonijne zagospodarowanie wsi, z uwzględnieniem wzorów regionalnych



- form budownictwa, opracowanych dla regionu Polesia;
- nakaz stosowania w reklamach i nośnikach informacyjnych form nawiązujących do dziedzictwa kulturowego i krajobrazu Polesia.
  - przekształcanie form architektonicznych degradujących przestrzeń pod względem estetycznym;
  - przystosowanie do przyjęcia wzmożonego ruchu turystycznego poprzez wyznaczenie tras turystycznych, szlaków turystycznych, pieszych, rowerowych, konnych; obszar ten winien również służyć funkcji edukacyjnej;
  - zakaz lokalizowania elektrowni wiatrowych;
  - zakaz lokalizowania farm fotowoltaicznych o mocy powyżej 40 kW na obszarach eksponowanych wewnątrz przyrodniczo – krajobrazowych;
  - nakaz stosowania zieleni izolacyjnej przy zakładaniu farm fotowoltaicznych o powierzchni powyżej 0,5 ha;
  - dopuszczenie zalesień o funkcji izolacyjnej, w celu przysłonięcia obiektów i obszarów dysharmonijnych;
  - wprowadzenie szpalerów i alei drzew przy drogach;
  - złoża Orzechów, Sawin, Krowie Bagno II, Andrzejów, Krowie Bagno IV, Krowie Bagno V, Wytyczno III, Wytyczno IV, Michałów, Andrzejów II (wskazane na rysunku studium);
  - obszary górnicze Krowie Bagno II, Andrzejów I, Krowie Bagno IV, Krowie Bagno V, Wytyczno III, Michałów, Andrzejów II (wskazane na rysunku studium);
  - wyłączenie z wydobycia węgla kamiennego, gazu łupkowego oraz torfu w granicach zlewni powiązanych z obszarem Poleskiego Parku Narodowego;
  - wyłączenie z budowy dużych ferm hodowlanych powyżej 50 DJP w granicach zlewni powiązanych z obszarem Poleskiego Parku Narodowego, z wyjątkiem modernizacji i rozbudowy istniejących gospodarstw w granicach działek już zagospodarowanych jako fermy hodowlane;
  - wyłączenie z zakładania i prowadzenia ferm zwierząt futerkowych;
  - ochrona gruntów organicznych i o przewadze wysokich klas bonitacyjnych;
  - obowiązek kształtowania lokalnych powiązań przyrodniczych;
  - zagospodarowanie lasów zgodnie z planami urządzenia lub planami ochrony;
  - sukcesywne wyposażanie w infrastrukturę ochrony środowiska, a w szczególności w zbiorcze sieci kanalizacji sanitarnej.
  - dopuszcza się realizację zieleni publicznej, inwestycji celu publicznego z zakresu infrastruktury społecznej, obiektów służących innym funkcjom o charakterze lokalnym oraz niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania tych terenów urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacji;

Przy realizacji planowanych kierunków zagospodarowania przestrzennego w całej strefie funkcjonalno-przestrzennej C uwzględniać wskazania wynikające z planu zadań ochronnych dla Obszaru Natura 2000 Ostoja Poleska PLH060013, Obszaru Natura 2000 Krowie Bagno PLH060011, Obszaru Natura 2000 Jeziora Uściwierskie PLH060009, Obszaru Natura 2000 Polesie PLB060019, Obszaru Natura 2000 Bagno Bubnów PLB060001 oraz rozporządzeń w sprawie Poleskiego Parku Krajobrazowego, Poleskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz Chełmskiego



Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Wydzielić tu można 23 podstrefy o odrębnych warunkach i możliwościach gospodarowania.

**C.1 – tereny rolne Dla podstrefy C.1 ustala się:**

- funkcja podstawowa: tereny rolnicze;
- funkcja w ramach wyznaczonych terenów, na których nastąpi zmiana funkcji: zbiornik retencyjny;
- funkcja uzupełniająca: enklawy terenów leśnych, tereny zieleni nie urządzonej, urządzenia sportu i rekreacji, infrastruktura techniczna i drogi;

**C.2 – tereny o funkcji rolnej i leśnej Dla podstrefy C.2 ustala się:**

- funkcja podstawowa: tereny rolnicze, tereny leśne;
- funkcja w ramach wyznaczonych terenów, na których nastąpi zmian funkcji: tereny przewidziane do zalesienia;
- funkcja uzupełniająca: tereny zieleni nie urządzonej, urządzenia sportu i rekreacji, infrastruktura techniczna i drogi;
- nakaz realizowania zalesień rodzimymi gatunkami drzew i krzewów odpowiednimi do siedliska.

**C.3 – tereny leśne Dla podstrefy C.3 ustala się:**

- funkcja podstawowa: tereny leśne, tereny przewidziane do zalesienia,
- funkcja uzupełniająca: tereny zieleni nie urządzonej, urządzenia sportu i rekreacji, infrastruktura techniczna i drogi;
- nakaz realizowania zalesień rodzimymi gatunkami drzew i krzewów odpowiednimi do siedliska.

**C.4 – Wytyczno, C.6 – Wytyczno, C.9 – Andrzejów, C.10 – Wincencin, C.11 – Zastawie, C.13 – Wereszczyn, C.15 – Wielkopole, C.16 – Przymiarki, C.17 – Borysik, C.18 – Borysik, C.19 – Kozubata, C.20 – Dębowiec, C.24 - Andrzejów – tereny o funkcji mieszkaniowej oraz rolniczej. Dla podstref C.4, C.6, C.9, C.10, C.11, C.13, C.15, C.16, C.17, C.18, C.19, C.20, C.24 ustala się:**

- funkcja w ramach wyznaczonych terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno – przestrzennej oraz wyznaczonych terenów, na których nastąpi zmiana funkcji: tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami nieuciążliwymi, tereny zabudowy zagrodowej;
- funkcja uzupełniająca: tereny zieleni nie urządzonej i urządzonej, urządzenia sportu i rekreacji, tereny rolne, tereny enklaw leśnych, infrastruktura techniczna i drogi;
- szczegółowe zasady zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią należy kształtować zgodnie z przepisami odrębnymi, w tym ustawy Prawo wodne.

**C.5 – Wytyczno – tereny o wysokich walorach kulturowych**

- funkcja w ramach wyznaczonych terenów o w pełni wykształconej strukturze





- funkcjonalno – przestrzennej oraz wyznaczonych terenów, na których nastąpi zmiana funkcji: tereny zieleni parkowej z towarzyszącą funkcją usługową;
- funkcja uzupełniająca: tereny zieleni urządzonej, urządzenia sportu i rekreacji, infrastruktura techniczna i drogi;
  - rewitalizacja zespołu dworu i folwarku wraz z adaptacją do pełnienia usług z zakresu obsługi turystyki, kultury, wychowania i oświaty, ochrony zdrowia.
  - szczegółowe zasady zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią należy kształtować zgodnie z przepisami odrębnymi, w tym ustawy Prawo wodne.

#### **C.7 – Andrzejów – tereny o wysokich walorach kulturowych**

- funkcja w ramach wyznaczonych terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno – przestrzennej oraz wyznaczonych terenów, na których nastąpi zmiana funkcji: tereny zieleni parkowej z towarzyszącą funkcją usługową;
- funkcja uzupełniająca: tereny zieleni urządzonej, urządzenia sportu i rekreacji, infrastruktura techniczna i drogi;
- wykorzystanie wartości kulturowych i krajobrazowych grodziska do celów zwiększenia atrakcyjności turystycznej miejscowości Andrzejów.
- szczegółowe zasady zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią należy kształtować zgodnie z przepisami odrębnymi, w tym ustawy Prawo wodne.

#### **C.8 – Andrzejów – tereny o wysokich walorach kulturowych**

- funkcja w ramach wyznaczonych terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno - przestrzennej: tereny zieleni parkowej z towarzyszącą funkcją usługową, tereny zieleni urządzonej, urządzenia sportu i rekreacji;
- funkcja uzupełniająca w ramach wyznaczonych terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno - przestrzennej: tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy zagrodowej
- rewitalizacja zespołu podworskiego wraz z adaptacją do pełnienia usług z zakresu obsługi turystyki, kultury, wychowania i oświaty, ochrony zdrowia.

#### **C.12 – Wereszczyn – tereny o wysokich walorach kulturowych**

- funkcja w ramach wyznaczonych terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno – przestrzennej oraz wyznaczonych terenów, na których nastąpi zmiana funkcji: tereny usług nieuciążliwych, tereny zieleni urządzonej, tereny sportu i rekreacji, tereny cmentarza, infrastruktura techniczna i drogi;
- funkcja uzupełniająca: tereny zieleni nie urządzonej i urządzonej, urządzenia sportu i rekreacji, tereny rolne, infrastruktura techniczna i drogi;
- uzupełnianie programu usługowego;

#### **C.14 – Wereszczyn – tereny o funkcji usługowej**

- funkcja w ramach wyznaczonych terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno – przestrzennej oraz wyznaczonych terenów, na których nastąpi zmiana funkcji: tereny zabudowy usługowej, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej



z usługami nieuciążliwymi, tereny zabudowy zagrodowej;

- funkcja uzupełniająca: tereny zieleni nie urządzonej i urządzonej, urządzenia sportu i rekreacji, tereny rolne, infrastruktura techniczna i drogi;
- uzupełnianie programu usługowego;

#### **C.22 – Dębowiec, C.23 – Andrzejów – tereny rolne z zabudową, w tym produkcyjną**

**Dla podstrefy C.22 i C.23 ustala się:**

- funkcja podstawowa: tereny rolnicze, enklawy terenów leśnych, tereny zieleni nie urządzonej, urządzenia sportu i rekreacji, infrastruktura techniczna i drogi;
- funkcja w ramach wyznaczonych terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno – przestrzennej: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa zagrodowa, zabudowa produkcyjna, tereny obsługi produkcji rolnej;
- funkcja podstawowa w ramach wyznaczonych terenów, na których nastąpi zmian funkcji: zabudowa produkcyjna.

#### **C.25 – Andrzejów, C.28 Wytyczno, C.21 – Przymiarki – tereny o funkcji rolniczej z zabudową**

Dla podstrefy C.25, C.28 i C.21 ustala się:

- funkcja podstawowa: tereny rolnicze, enklawy terenów leśnych, tereny zieleni nie urządzonej, urządzenia sportu i rekreacji, infrastruktura techniczna i drogi;
- funkcja uzupełniająca w ramach wyznaczonych terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno - przestrzennej: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa zagrodowa;
- szczegółowe zasady zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią należy kształtować zgodnie z przepisami odrębnymi, w tym ustawy Prawo wodne.

#### **C.26 – Andrzejów, C.27 – Wytyczno – tereny rolne z wydobyciem torfu, Dla podstrefy C.26 i C.27 ustala się:**

- funkcja podstawowa: tereny rolnicze,
- funkcja uzupełniająca: enklawy terenów leśnych, tereny zieleni nie urządzonej, urządzenia sportu i rekreacji, infrastruktura techniczna i drogi, obszary i tereny górnicze;
- szczegółowe zasady zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią należy kształtować zgodnie z przepisami odrębnymi, w tym ustawy Prawo wodne.

#### **Strefa D – rolniczo – osadnicza z zabudową rekreacyjną**

Strefa obejmująca obszar położony głównie na terenach położonych w otoczeniu jezior Rotcze, Sumin i Uściewierz. Położona jest w zachodniej, i południowo – zachodniej części gminy. Są to tereny użytkowane rolniczo, zabudowane w miejscowościach Grabniak i Sumin. Podstrefy rolniczo – osadnicze z rekreacją stanowią tereny poddane silnej presji rozwoju zabudowy rekreacyjnej, stąd pilna potrzeba działań modernizacyjnych i restrukturyzacyjnych ukierunkowanych na wprowadzanie zmian jakościowych, podnoszących atrakcyjność zamieszkiwania i inwestowania. W związku z istotną rolą rekreacji indywidualnej w życiu gminy wyznacza się w studium tereny rozwojowe dla zabudowy rekreacyjnej. Ustala się:

- częściowe położenie na obszarach Natura 2000;





- częściowe położenie na terenie otuliny Poleskiego Parku Krajobrazowego;
- częściowe położenie w obszarach chronionego krajobrazu;
- ochronę terenów leśnych i prowadzenie działań profilaktycznych celem nie dopuszczenia do ich degradacji;
- zakaz przesłaniania punktów i otwarć widokowych oraz bram krajobrazowych;
- tereny zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej, mieszkaniowo – usługowej, usługowej – w zakresie wskazanym na rysunku, z zapewnieniem ochrony wartości zabytkowych, kulturowych i przyrodniczych obszaru oraz parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych dla terenów funkcjonalnych;
- dopuszczenie przekształcania, rozbudowy, przebudowy, nadbudowy istniejącej zabudowy oraz wznoszenia nowych obiektów w obrębie zabudowanych już działek siedliskowych, z przywróceniem lub zachowaniem cech architektury nawiązujących do wzorców regionalnych;
- kształtowanie zespołów zabudowy, w tym zabudowy rekreacji indywidualnej oraz nowych centrów usługowych (lokalnych) o niskiej intensywności z podporządkowaniem form i zakresu zagospodarowania ochronie przyrodniczej i krajobrazowej;
- nakaz wznoszenia nowych obiektów i urządzeń w sposób i w formie zapewniającej spójne i harmonijne zagospodarowanie wsi, z uwzględnieniem wzorów regionalnych form budownictwa, opracowanych dla regionu Polesia;
- nakaz stosowania w reklamach i nośnikach informacyjnych form nawiązujących do dziedzictwa kulturowego i krajobrazu Polesia.
- przekształcanie form architektonicznych degradujących przestrzeń pod względem estetycznym;
- przystosowanie do przyjęcia wzmożonego ruchu turystycznego poprzez wyznaczenie tras turystycznych, szlaków turystycznych, pieszych, rowerowych, konnych; obszar ten winien również służyć funkcji edukacyjnej;
- zakaz lokalizowania elektrowni wiatrowych;
- dopuszczenie zalesień o funkcji izolacyjnej, w celu przysłonięcia obiektów i obszarów dysharmonijnych;
- wprowadzenie szpalerów i alei drzew przy drogach;
- dla całego rejonu jezior: Uściwierz (w tym tereny w gminie Cyców), Rotcze i Sumin, wskazane jest opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, który określi naturalną chłonność turystyczną jezior w oparciu o kryteria ekologiczne;
- złoża Orzechów, Sawin, Grabniak I (wskazane na rysunku studium);
- wyłączenie z wydobycia węgla kamiennego, gazu łupkowego oraz torfu w granicach zlewni powiązanych z obszarem Poleskiego Parku Narodowego oraz w granicach obszarów chronionego krajobrazu;
- wyłączenie z zakładania i prowadzenia ferm zwierząt futerkowych;
- ochrona gruntów organicznych i o przewadze wysokich klas bonitacyjnych;



- obowiązek kształtowania lokalnych powiązań przyrodniczych;
- zagospodarowanie lasów zgodnie z planami urządzenia lub planami ochrony;
- sukcesywne wyposażanie w infrastrukturę ochrony środowiska, a w szczególności w zbiorcze sieci kanalizacji sanitarnej.
- dopuszcza się realizację zieleni publicznej, inwestycji celu publicznego z zakresu infrastruktury społecznej, obiektów służących innym funkcjom o charakterze lokalnym oraz niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania tych terenów urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacji;

Przy realizacji planowanych kierunków zagospodarowania przestrzennego w całej strefie funkcjonalno-przestrzennej D uwzględniać wskazania wynikające z planu zadań ochronnych dla Obszaru Natura 2000 Jeziora Uściwierskie PLH060009, Obszaru Natura 2000 Polesie PLB060019, oraz rozporządzenia w sprawie Poleskiego Parku Krajobrazowego oraz Poleskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Wydzielić tu można 10 podstref o odrębnych warunkach i możliwościach gospodarowania.

**D.1 – tereny o wysokich walorach przyrodniczych Dla podstrefy D.1 ustala się:**

- funkcja podstawowa: tereny leśne, tereny rolne, tereny zieleni nie urządzonej i urządzonej;
- funkcja w ramach wyznaczonych terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno – przestrzennej: tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy zagrodowej, tereny zabudowy rekreacji indywidualnej;
- funkcja uzupełniająca: tereny zieleni nie urządzonej i urządzonej, urządzenia sportu i rekreacji, infrastruktura techniczna i drogi.

**D.2 – tereny o funkcji rolnej i leśnej Dla podstrefy D.2 ustala się:**

- funkcja podstawowa: tereny rolnicze, tereny leśne;
- funkcja w ramach wyznaczonych terenów, na których nastąpi zmian funkcji: tereny przewidziane do zalesienia;
- funkcja uzupełniająca: tereny zieleni nie urządzonej, urządzenia sportu i rekreacji, infrastruktura techniczna i drogi;
- nakaz realizowania zalesień rodzimymi gatunkami drzew i krzewów odpowiednimi do siedliska.

**D.3 – Sumin, D.4 – Sumin, D.5 – Grabniak, – tereny o funkcji rolniczej z zabudową. Dla podstref D.3, D.4, D.5 ustala się:**

- funkcja podstawowa: tereny rolnicze, enklawy terenów leśnych, tereny zieleni nie urządzonej, urządzenia sportu i rekreacji, infrastruktura techniczna i drogi;
- funkcja w ramach wyznaczonych terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno - przestrzennej: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zabudowa zagrodowa, tereny zabudowy rekreacji indywidualnej.

**D.6 – Grabniak, D.7 – Sumin, D.9 – Stare Załucze – tereny o funkcji mieszkaniowej oraz rolniczej z zabudową rekreacji indywidualnej Dla podstref D.6, D.7, D.9 ustala się:**

- funkcja w ramach wyznaczonych terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno – przestrzennej oraz wyznaczonych terenów, na których nastąpi zmian



funkcji: tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami nieuciążliwymi, tereny zabudowy zagrodowej, zabudowa rekreacyjna;

- funkcja uzupełniająca: tereny zieleni nie urządzonej i urządzonej, urządzenia sportu i rekreacji, tereny rolne, tereny enklaw leśnych, infrastruktura techniczna i drogi;
- realizacja ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (wskazanego na rysunku).

**D.8** – teren leśny Dla podstrefy D.8 ustala się:

- funkcja podstawowa: tereny leśne,
- funkcja uzupełniająca: tereny rolnicze, urządzenia sportu i rekreacji, infrastruktura techniczna i drogi.

**D.10 – Jeziora. Dla podstrefy D.10 ustala się:**

- funkcja podstawowa: wody powierzchniowe;
- funkcja uzupełniająca: urządzenia sportu i rekreacji, infrastruktura techniczna.

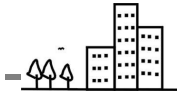
**D.11 – tereny o funkcji rolnej i leśnej Dla podstrefy D.11 ustala się:**

- funkcja podstawowa: tereny rolnicze, tereny leśne.

### **Strefa E – strefa osadniczo – usługowa**

Strefa obejmująca obszar położony częściowo w granicach otuliny Poleskiego Parku Krajobrazowego, obszarów chronionego krajobrazu, głównie na terenach zurbanizowanych w rejonie miejscowości Urszulin, Zabrodzie, Dębowiec. Strefa położona jest w centralnej części gminy. Podstrefy rolniczo – osadnicze stanowią tereny działań modernizacyjnych i restrukturyzacyjnych ukierunkowanych na wprowadzanie zmian jakościowych, podnoszących atrakcyjność zamieszkiwania i inwestowania, przy jednoczesnym udostępnieniu, w niewielkim stopniu, terenów rozwojowych dla zabudowy, wskazanych w studium. Ustala się:

- częściowe położenie na terenie otuliny Poleskiego Parku Krajobrazowego;
- częściowe położenie w obszarach chronionego krajobrazu;
- ochronę terenów leśnych i prowadzenie działań profilaktycznych celem nie dopuszczenia do ich degradacji;
- tereny zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej, mieszkaniowej wielorodzinnej, mieszkaniowo – usługowej, usługowej – w zakresie wskazanym na rysunku, z zapewnieniem ochrony wartości zabytkowych, kulturowych i przyrodniczych obszaru oraz parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych dla terenów funkcjonalnych;
- dopuszczenie przekształcania, rozbudowy, przebudowy, nadbudowy istniejącej zabudowy oraz wznoszenia nowych obiektów w obrębie zabudowanych już działek siedliskowych, z przywróceniem lub zachowaniem cech architektury nawiązujących do wzorców regionalnych;
- kształtowanie nowych centrów usługowych (lokalnych) i zespołów zabudowy



- o niskiej intensywności z podporządkowaniem form i zakresu zagospodarowania ochronie przyrodniczej i krajobrazowej;
- nakaz wnoszenia nowych obiektów i urządzeń w sposób i w formie zapewniającej spójne i harmonijne zagospodarowanie wsi, z uwzględnieniem wzorów regionalnych form budownictwa, opracowanych dla regionu Polesia;
  - priorytet lokalizowania zabudowy mieszkaniowej wraz z niezbędnymi inwestycjami celu publicznego z zakresu infrastruktury społecznej;
  - zagospodarowanie nieurządzonych terenów pomiędzy zespołami istniejącej zabudowy w sposób pozwalający na wytworzenie struktur urbanistycznych o spójnym charakterze, harmonijnie zintegrowanych z istniejącą zabudową;
  - uzupełnianie zabudową istniejących lub wykształcenie nowych lokalnych centrów usługowych,
  - porządkowanie zabudowy i zagospodarowania wokół skrzyżowań dróg publicznych, w tym przez przebudowę istniejących oraz wprowadzanie nowych obiektów i zagospodarowania o wysokich walorach estetycznych;
  - rozwijanie układów drogowych w istniejących i planowanych osiedlach mieszkaniowych;
  - priorytet dla transportu publicznego na głównych trasach dojazdowych do zainwestowania obszarów zabudowy podmiejskiej oraz rozwój urządzeń dla ruchu pieszego i rowerowego;
  - ochrona i modernizacja istniejących oraz tworzenie terenów parków, zieleni osiedlowej i ogólnodostępnej zieleni urządzonej;
  - ochrona funkcji i obszarów wchodzących w skład systemu przyrodniczego gminy;
  - ochrona istniejącej i wprowadzenie nowej zieleni przyulicznej;
  - nakaz stosowania w reklamach i nośnikach informacyjnych form nawiązujących do dziedzictwa kulturowego i krajobrazu Polesia.
  - przekształcanie form architektonicznych degradujących przestrzeń pod względem estetycznym;
  - przystosowanie do przyjęcia wzmożonego ruchu turystycznego poprzez wyznaczenie tras turystycznych, szlaków turystycznych, pieszych, rowerowych, konnych; obszar ten winien również służyć funkcji edukacyjnej;
  - zakaz lokalizowania elektrowni wiatrowych;
  - nakaz stosowania zieleni izolacyjnej przy zakładaniu farm fotowoltaicznych o powierzchni powyżej 0,5 ha;
  - wprowadzenie szpalerów i alei drzew przy drogach;
  - złoża Orzechów, Sawin, (wskazane na rysunku studium);
  - wyłączenie z wydobycia węgla kamiennego, gazu łupkowego oraz torfu w granicach zlewni powiązanych z obszarem Poleskiego Parku Narodowego oraz w granicach obszarów chronionego krajobrazu;
  - wyłączenie z budowy dużych ferm hodowlanych powyżej 50 DJP w granicach zlewni powiązanych z obszarem Poleskiego Parku Narodowego, z wyjątkiem modernizacji i



rozbudowy istniejących gospodarstw w granicach działek już zagospodarowanych jako fermy hodowlane;

- wyłączenie z zakładania i prowadzenia ferm zwierząt futerkowych;
- obowiązek kształtowania lokalnych powiązań przyrodniczych;
- zagospodarowanie lasów zgodnie z planami urządzenia lub planami ochrony;
- sukcesywne wyposażanie w infrastrukturę ochrony środowiska, a w szczególności w zbiorcze sieci kanalizacji sanitarnej.
- dopuszcza się realizację zieleni publicznej, inwestycji celu publicznego z zakresu infrastruktury społecznej, obiektów służących innym funkcjom o charakterze lokalnym oraz niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania tych terenów urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacji;

Przy realizacji planowanych kierunków zagospodarowania przestrzennego w całej strefie funkcjonalno-przestrzennej E uwzględniać wskazania wynikające z planu zadań ochronnych dla Poleskiego Parku Krajobrazowego, z rozporządzeń w sprawie Poleskiego Obszarów Chronionego Krajobrazu.

Wydzielić tu można 15 podstref o odrębnych warunkach i możliwościach gospodarowania.

#### **E.1 – Urszulin, Michałów – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa Dla podstrefy E.1 ustala się:**

- funkcja w ramach wyznaczonych terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno – przestrzennej oraz wyznaczonych terenów, na których nastąpi zmian funkcji: tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami nieuciążliwymi, tereny zabudowy zagrodowej;
- funkcja uzupełniająca: tereny zieleni nie urządzonej i urządzonej, urządzenia sportu i rekreacji, teren cmentarza (Michałów), infrastruktura techniczna i drogi.
- dla terenów zabudowy istniejącej położonych w obszarach szczególnego zagrożenia powodziowego zagospodarowanie na podstawie przepisów odrębnych dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.

#### **E.2 – Urszulin – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna Dla podstrefy E.2 ustala się:**

- funkcja w ramach wyznaczonych terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno – przestrzennej oraz wyznaczonych terenów, na których nastąpi zmian funkcji: tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami nieuciążliwymi;
- funkcja uzupełniająca: tereny zieleni nie urządzonej i urządzonej, urządzenia sportu i rekreacji, infrastruktura techniczna i drogi.

#### **E.3 – Urszulin – zabudowa mieszkaniowa o podwyższonej intensywności z usługami Dla podstrefy E.3 ustala się:**

- funkcja w ramach wyznaczonych terenów o w pełni wykształconej strukturze



funkcjonalno – przestrzennej oraz wyznaczonych terenów, na których nastąpi zmian funkcji: tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami nieuciążliwymi, tereny usług nieuciążliwych;

- funkcja uzupełniająca: tereny zieleni nie urządzonej i urządzonej, urządzenia sportu i rekreacji, teren cmentarza (Urszulin), infrastruktura techniczna i drogi.

**E.4 – Urszulin – zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna Dla podstrefy E.4 ustala się:**

- funkcja w ramach wyznaczonych terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno – przestrzennej oraz wyznaczonych terenów, na których nastąpi zmian funkcji: tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej;
- funkcja uzupełniająca: tereny zieleni nie urządzonej i urządzonej, tereny ogrodów działkowych, urządzenia sportu i rekreacji, infrastruktura techniczna i drogi.

**E.5 – Urszulin – zabudowa usługowa. Dla podstrefy E.5 ustala się:**

- funkcja w ramach wyznaczonych terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno – przestrzennej oraz wyznaczonych terenów, na których nastąpi zmian funkcji: tereny usług nieuciążliwych;
- funkcja uzupełniająca: tereny zieleni nie urządzonej i urządzonej, urządzenia sportu i rekreacji, infrastruktura techniczna i drogi;
- realizacja ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (wskazanego na rysunku Studium);

**E.6 – Urszulin – zabudowa usługowa – usługi publiczne. Dla podstrefy E.6 ustala się:**

- funkcja podstawowa: tereny usług publicznych;
- funkcja uzupełniająca: tereny zieleni urządzonej, urządzenia sportu i rekreacji, infrastruktura techniczna i drogi.

**E.7 – Urszulin – tereny sportu i rekreacji. Dla podstrefy E.6 ustala się:**

- funkcja podstawowa: tereny sportu i rekreacji, tereny zieleni nie urządzonej i urządzonej, infrastruktura techniczna i drogi.

**E.8 – Urszulin, Michałów – tereny leśne z rekreacją. Dla podstrefy E.8 ustala się:**

- funkcja w ramach wyznaczonych terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno – przestrzennej oraz wyznaczonych terenów, na których nastąpi zmian funkcji: tereny leśne, tereny sportu i rekreacji, tereny przewidziane do zalesienia,
- funkcja uzupełniająca: tereny zieleni urządzonej, infrastruktura techniczna i drogi;
- szczegółowe zasady zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią należy kształtować zgodnie z przepisami odrębnymi, w tym ustawy Prawo wodne.

**E.9 – Urszulin – tereny zieleni z rekreacją. Dla podstrefy E.8 ustala się:**

- funkcja w ramach wyznaczonych terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno – przestrzennej oraz wyznaczonych terenów, na których nastąpi zmian funkcji: tereny sportu i rekreacji, tereny zieleni urządzonej i nieurządzonej;
- funkcja uzupełniająca: infrastruktura techniczna i drogi.

**E.10 – Urszulin – zabudowa usługowa. Dla podstrefy E.10 ustala się:**





- funkcja w ramach wyznaczonych terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno – przestrzennej oraz wyznaczonych terenów, na których nastąpi zmian funkcji: tereny usług związanych z lokalizacją targowiska;
- funkcja uzupełniająca: tereny zieleni urządzonej, infrastruktura techniczna i drogi.

**E.11 – Urszulin** – tereny produkcyjne Dla podstrefy E.11 ustala się:

- funkcja w ramach wyznaczonych terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno – przestrzennej oraz wyznaczonych terenów, na których nastąpi zmian funkcji: tereny zabudowy produkcyjnej, składów i magazynów, tereny obsługi produkcji rolnej;
- funkcja uzupełniająca: infrastruktura techniczna i drogi.

**E.12 Zabrodzie – tereny produkcyjno – usługowe.** Dla podstrefy E.12 ustala się:

- funkcja w ramach wyznaczonych terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno – przestrzennej oraz wyznaczonych terenów, na których nastąpi zmian funkcji: tereny zabudowy produkcyjnej, składów i magazynów, tereny obsługi produkcji rolnej, tereny zabudowy usług nieuciążliwych;
- funkcja uzupełniająca: infrastruktura techniczna i drogi.

**E.13 – Zabrodzie, E.14 – Dębowiec – tereny o funkcji mieszkaniowej oraz rolniczej.** Dla podstref E.13 ustala się:

- funkcja w ramach wyznaczonych terenów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno – przestrzennej oraz wyznaczonych terenów, na których nastąpi zmian funkcji: tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami nieuciążliwymi, tereny zabudowy zagrodowej;
- funkcja uzupełniająca: tereny zieleni nie urządzonej i urządzonej, urządzenia sportu i rekreacji, tereny rolne, tereny enklaw leśnych, infrastruktura techniczna i drogi.

**E.15 – Urszulin, E.16 Michałów – tereny rolnicze.** Dla podstrefy E.15 i E.16 ustala się:

- funkcja podstawowa: tereny rolnicze;
- funkcja uzupełniająca: enklawy terenów leśnych, tereny zieleni urządzonej nieurządzonej, urządzenia sportu i rekreacji, infrastruktura techniczna i drogi.

**IV.IV. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania projektu Studium**

**DOKUMENTY EUROPEJSKIE**

- Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko. Celem niniejszej dyrektywy jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska i przyczynienie się do uwzględniania aspektów środowiskowych w przygotowaniu



i przyjmowaniu planów i programów w celu wspierania stałego rozwoju, poprzez zapewnienie, że zgodnie z niniejszą dyrektywą dokonywana jest ocena wpływu na środowisko niektórych planów i programów, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko. Ocenę wpływu na środowisko przeprowadza się w odniesieniu do wszystkich planów i programów, które są przygotowane m.in. dla planów zagospodarowania przestrzennego lub użytkowania gruntu, i które ustalają ramy dla przyszłego zezwolenia na inwestycję dotyczącą projektów wymienionych w załącznikach I i II do dyrektywy 85/337/EWG, lub które, ze względu na potencjalny wpływ na tereny, zostały uznane za wymagające oceny na podstawie art. 6 lub 7 dyrektywy 92/43/EWG.

- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (DZ.U.UE I z dnia 22 lipca 1992 r.),
- Dyrektywa Rady z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne 85/337/EWG (DZ.U.UE I z dnia 5 lipca 1985 r.).
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (PL 26.1.2010 Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 20/7);
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (dyrektywa siedliskowa) (Dz. U. UE L 206 z 22.07.1992, str. 7-50; Polskie wydanie specjalne: Rozdział 15, Tom 2, str. 102–145);
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/18/WE z dnia 12 marca 2001 r. w sprawie zamierzonego uwalniania do środowiska organizmów zmodyfikowanych genetycznie i uchylająca dyrektywę Rady 90/220/EWG (Dz. U. UE L 106 z 17.04.2001, Polskie wydanie specjalne: Rozdział 15, Tom 6, str. 77–114);
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (ramowa dyrektywa wodna) (Dz. U. UE L 327 z 22.12.2000, str. 1-72, Polskie wydanie specjalne: Rozdział 15, Tom 5, str. 275–346)

## **DOKUMENTY KRAJOWE**

### **Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2023.**

**Analizowany dokument wspiera w swych ustaleniach następujące cele zamieszczone w KPZK 2030:**

- Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.
- Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej
- Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa.





- Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

### **Krajowa strategia ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Program działań na lata 2014-2020.**

Celem nadrzędnym wg Strategii jest: Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej w skali lokalnej, krajowej i globalnej oraz zapewnienie trwałości i możliwości rozwoju wszystkich poziomów jej organizacji (wewnątrzgatunkowego, międzygatunkowego i ponadgatunkowego), z uwzględnieniem potrzeb rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz konieczności zapewnienia odpowiednich warunków życia i rozwoju społeczeństwa. Główne cele, które zostały uwzględnione w projekcie Studium, spójne z założeniami Krajowej strategii ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej to:

- Włączenie wybranych sektorów gospodarki w działania na rzecz różnorodności biologicznej.
- Zachowanie i przywracanie populacji zagrożonych gatunków i siedlisk.
- Efektywne zarządzanie zasobami przyrodniczymi.
- Utrzymanie i odbudowa ekosystemów oraz ich usług.
- Ograniczenie i łagodzenie skutków zmian klimatycznych

### **Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020 przyjęta Uchwałą Nr 163 Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia 2012 r. weszła w życie 09.11.2012 r.**

Studium uwzględnia założenia określone w Strategii których głównym celem jest ochrona środowiska naturalnego w sektorze rolniczym i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich.

#### **➤ II Polityka ekologiczna państwa<sup>1</sup>.**

II Polityka ekologiczna państwa wskazuje, iż przyjęta w 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej stwierdza, że Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju (art. 5 Konstytucji RP, która uzyskała prawo obywatelstwa wśród społeczeństw świata w wyniku Konferencji Narodów Zjednoczonych w Rio de Janeiro w 1992 r.), ustala także, że ochrona środowiska jest obowiązkiem m. in. władz publicznych, które poprzez swą politykę powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom (art. 74). Nowy porządek konstytucyjny wymaga więc, aby przygotować również dostosowaną do niego nową politykę ekologiczną państwa oraz dostosowane do tej polityki strategie branżowe i plany działania. Zasadami polityki ekologicznej są:

- zasada zrównoważonego rozwoju;
- zasada przezorności zakłada, iż odpowiednie działania powinny być podejmowane już wtedy, gdy pojawia się uzasadnione prawdopodobieństwo, że problem wymaga rozwiązania, a nie dopiero wtedy, gdy istnieje pełne tego naukowe potwierdzenie;
- zasada wysokiego poziomu ochrony środowiska zakłada, że stosowanie zasad prewencji i przezorności powinno być ukierunkowane na wysoki i bezpieczny dla zdrowia ludzkiego poziom ochrony środowiska;
- zasada integracji polityki ekologicznej z politykami sektorowymi polega na uwzględnieniu w politykach sektorowych celów ekologicznych na równi z celami

<sup>1</sup> [www.mos.gov.pl](http://www.mos.gov.pl)



gospodarczymi i społecznymi;

- zasady równego dostępu do środowiska przyrodniczego m.in. poprzez zaspokajanie potrzeb materialnych i cywilizacyjnych obecnego pokolenia z równoczesnym tworzeniem i utrzymywaniem warunków do zaspokajania potrzeb przyszłych pokoleń;
- zasada regionalizacji;
- zasada uspołecznienia poprzez udziału obywateli, grup społecznych i organizacji pozarządowych w procesie kształtowania modelu zrównoważonego rozwoju;
- zasada "zanieczyszczający płaci";
- zasada stosowania najlepszych dostępnych technik (BAT);
- zasada subsydiarności wynika m. in. z Traktatu o Unii Europejskiej stopniowe przekazywanie części kompetencji i uprawnień decyzyjnych dotyczących ochrony środowiska na właściwy szczebel regionalny lub lokalny (wojewódzki, powiatowy, gminny),
- zasada klauzul zabezpieczających np. poprzez stosowanie norm emisji;
- Zasada skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej polegająca na minimalizacji nakładów na jednostkę uzyskanego efektu.

Wśród metod realizacji polityki ekologicznej państwa priorytet będzie miało stosowanie tzw. dobrych praktyk gospodarowania i systemów zarządzania środowiskowego. Metody te zostały uwzględnione w studium, należą do nich m.in. poprawa efektywności energetycznej, a także stosowanie alternatywnych surowców oraz alternatywnych i odnawialnych źródeł energii, doskonalenie procesów planowania z uwzględnieniem ocen oddziaływania na środowisko ograniczenie poziomów hałasu ze środków transportu drogowego i pozadrogowego; stymulowanie rozwoju polskiego przemysłu ochrony środowiska. W **rolnictwie** stosowanie tzw. dobrych praktyk rolniczych, zapewniających lepsze wykorzystanie potencjału biologicznego gleb przy jednoczesnym zmniejszeniu negatywnego oddziaływania na środowisko nawozów i środków ochrony roślin, wprowadzanie mechanizmów zachęcających do wykorzystania pod zalesienie gruntów rolnych o słabych glebach, gruntów podatnych na erozję, w sąsiedztwie cieków i zbiorników wodnych. W **leśnictwie** - wzrost lesistości kraju i rozszerzenie renaturalizacji obszarów leśnych, w tym renaturalizacji znajdujących się na terenach leśnych obszarów wodno-błotnych i obiektów cennych przyrodniczo; doskonalenie metod prowadzenia zrównoważonej gospodarki leśnej; poprawa stanu zdrowotnego lasów; ochrona przed pożarami. W budownictwie i gospodarce komunalnej unowocześnienie systemów grzewczych z wykorzystaniem lokalnych zasobów energii odnawialnej, termomodernizację zasobów budowlanych, modernizację sieci ciepłych i wodociągowych, racjonalizację zużycia wody, segregację śmieci i odzysk surowców. W zagospodarowaniu przestrzennym korzystne dla środowiska przyrodniczego kształtowanie przestrzenne w osadnictwie i poszczególnych dziedzinach działalności, a także zabezpieczenie ochrony wartości przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych oraz funkcji ekologicznych poszczególnych obszarów poprzez uwzględnianie warunków ich zachowania w planach zagospodarowania przestrzennego, w tym sporządzenie planów miejscowych na terenach zabudowanych przyległych do jezior. W **turystyce** zmniejszenie natężenia ruchu turystycznego w miejscowościach i na terenach najbardziej uczęszczanych, rozbudowę bazy turystycznej i zwiększenie zakresu turystycznej promocji rejonów i miejsc dotychczas mniej popularnych, a również atrakcyjnych.

Występujące na terenie gminy warunki przyrodnicze i ich ochrona prawna, zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, nie stwarzają istotnych problemów dla realizacji zaprojektowanych w studium zamierzeń.



Podstawową zasadą, na której powinna się opierać polityka zagospodarowania przestrzennego jest zasada zrównoważonego rozwoju. Na tej zasadzie zostały oparte cele ochrony środowiska na arenie międzynarodowej i wyrażone szeregiem Konwencji. Podstawowym dokumentem krajowym z zakresu ochrony środowiska.

#### ➤ Plan zagospodarowania wodami dorzecza Wisły

Teren położony jest w regionie wodnym Środkowej Wisły obejmujący zlewnię rzeki Wisły od ujścia Sanny do miejscowości Korabniki. Obowiązujący na tym terenie Plan zagospodarowania wodami dorzecza Wisły<sup>2</sup> za główne cele środowiskowe za RDW (Ramowa Dyrektywa Wodna) w art. 4 przewiduje dla wód podziemnych:

- *zapobieganie doływowi lub ograniczenia doływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,*
- *zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych (z zastrzeżeniami wymienionymi w RDW),*
- *zapewnienie równowagi pomiędzy poborem, a zasilaniem wód podziemnych,*
- *wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.*

Projekt Studium w celu ochrony wód powierzchniowych przewiduje nakaz wyposażenia stacji, magazynów i baz paliw płynnych w instalacje i urządzenia zabezpieczające przed przenikaniem produktów naftowych do gruntu, wód powierzchniowych i gruntowych, inwentaryzacja, odbudowa oraz prawidłowa eksploatacja systemów melioracji, wdrażanie programu redukcji zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł rolniczych, nakaz stosowania urządzeń ochronnych wód podziemnych przy projektowaniu i wykonywaniu dróg, zakaz stosowania w okresie roku dawki nawozu naturalnego zawierającego więcej niż 170 kg azotu (N) w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych, zakaz lokalizowania inwestycji zaliczonych do przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2010 r. nr 213, poz. 1397 z późniejszą zmianą), za wyjątkiem inwestycji, dla których opracowana ocena oddziaływania na środowisko, ze szczególnym uwzględnieniem oddziaływania na wody podziemne, nie wykazała możliwości zanieczyszczenia wód podziemnych zaliczonych do Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 407 Niecka lubelska (Chełm – Zamość) lub ograniczenia ich zasobów.

Tabela 1 Ocena wypełniania przez projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego poszczególnych kryteriów zawartych w dokumentach wyższej rangi oraz ocena wpływu tych zapisów na środowisko w ramach poszczególnych kryteriów.

Wg Dyrektywy 2001/42 i II PEP	Cele (kryteria) OOŚ	Ocena wypełnienia kryterium przez projekt studium oraz ocena skutków zapisów dla środowiska				
		pozytywna		neutralna	negatywna	
		bezpośrednia	pośrednia		pośrednia	bezpśrednia

<sup>2</sup>Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły Dz.U. 2016 poz. 1911



						nia
<b>Powierzchnia ziemi</b>	- poprawa struktury użytkowania,	x				
	- unikanie budowy obiektów w obszarach narażonych na procesy morfogenetyczne,		x			
	- przeciwdziałania procesom erozji wodnej i wietrznej	x				
<b>Ochrona przyrody</b> <b>Różnorodność biologiczna</b> <b>fauna, flora</b>	- zwiększenie powierzchni obszarów chronionych,		x			
	- zahamowanie procesu fragmentacji krajowego systemu przyrodniczego,	x				
	- zachowanie i wzbogacenie bioróżnorodności charakterystycznych siedlisk miejscowych,	x				
	- ochrona powierzchni terenów przewidzianych do włączenia w sieć Natura 2000,	x				
	- lista endemicznych gatunków roślin wyższych			x		
<b>Lasy</b>	- zwiększenie lesistości,	x				
	- zwiększenie udziału drzewostanów ochronnych			x		
	- utrzymywanie i wzmacnianie społeczno-ekonomicznej funkcji lasów, współpraca i komunikacja ze społeczeństwem, rozwój edukacji i nauk leśnych.	x				
	- zachowanie zdrowotności i żywotności ekosystemów leśnych,	x				
<b>Populacja i zdrowie ludzi</b>	- ochrona i wzbogacenie powierzchni sprzyjających zdrowiu (aktywnego ruchu, sportowych itp.),	x				
	- dostosowanie natężenia ruchu turystycznego do zróżnicowanej pojemności i wrażliwości środowiska,		x			
	- zmniejszenie narażenia na hałas i wibracje		x			
<b>Zasoby kopalin</b>	- zużycie surowców mineralnych,			x		
	- zwiększenie recyklingu surowców			x		
<b>Wody</b>	- uzyskanie standardów jakości wód do poziomów bezpiecznych dla systemu przyrodniczego oraz zdrowia ludzi	x				
	-uwzględnianie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi	x				



<b>Gleby</b>	- ochrona gleb I-III klasy, utrzymanie i wzmocnienie ich produktywności,	x				
	- ochrona gleb przed erozją,		x			
	-zwiększenie stopnia zalesienia tzw. gruntów marginalnych, nieprzydatnych dla rolnictwa oraz gruntów na wododziałach,		x			
	-promocja rolnictwa ekologicznego i rolnictwa integrowanego,		x			
<b>Czynniki klimatyczne</b>	- redukcja emisji gazów cieplarnianych	x				
	- poprawa klimatu lokalnego aglomeracji (tutaj Urszulina)	x				
<b>Jakość powietrza</b>	- osiągnięcie jakości powietrza na poziomach bezpiecznych dla systemów przyrodniczych i osadniczych		x			
<b>Dziedzictwo kulturowe (architektoniczne i archeologiczne)</b>	- zachowanie historycznych układów przestrzennych i obiektów historycznych,	x				
	- zachowanie stanowisk archeologicznych	x				
<b>Krajobraz</b>	- utrzymanie odrębności zróżnicowania lokalnego i regionalnego,	x				
	- renaturalizacja obszarów cennych krajobrazowo,		x			
	- rozwój obszarów o ukształtowanym charakterze miejskim i wiejskim,	x				
	- ograniczenie procesu zabudowy rozproszonej i koncentracja na terenach zurbanizowanych		x			
	-wdrożenie koncepcji korytarzy ekologicznych	x				
<b>Materiałochłonność</b>	- zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości w przemyśle		x			
	- zarządzanie cyklem życiowym produktów, odzysku surowców i materiałów z wykorzystaniem odpadów		x			
<b>Wodochłonność</b>	- racjonalne wykorzystanie wody w przemyśle i gospodarce komunalnej		x			
	- rozwój zrównoważonego modelu gospodarki wodnej	x				



<b>Energochłonność</b>	- zmniejszenie energochłonności gospodarki	x				
<b>Energia odnawialna</b>	- zwiększenie udziału energii odnawialnej w strukturze energii pierwotnej		x			
<b>Stosunki wodne i ochrona przed powodzią</b>	- zmniejszenie narażenia przed skutkami powodzi		x			
<b>Struktura i czynniki transportu</b>	- zmniejszenie udziału transportu drogowego w przewozach,			x		
	- zbliżenie źródeł produkcji i konsumpcji,	x				
	- poprawa dostępności miejsc pracy i zamieszkania,	x				
	- preferencje dla transportu zbiorowego			x		
<b>Gospodarowanie odpadami</b>	- zmniejszenie strumienia odpadów składowanych na składowiskach,		x			
	- wzrost wykorzystania lub unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych,			x		
	- zwiększenie selekcji odpadów wtórnych,	x				
<b>Chemikalia w środowisku</b>	- likwidacja mogiłników,			x		
<b>Poważne awarie przemysłowe</b>	- zmniejszenie narażenia ludności na poważne awarie		x			
<b>Oddziaływanie hałasu</b>	- zahamowanie zwiększenia obszarów uciążliwych ze względu na hałas komunikacyjny	x				
	- ograniczenie hałasu komunikacyjnego poprzez wprowadzanie ekranów akustycznych, ograniczenie ruchu			x		
	- w m.p.z.p. rozdzielanie potencjalnych źródeł hałasu od terenów mieszkaniowych			x		
<b>Pola elektromagnetyczne</b>	- ograniczenie zasięgu narażenia ludzi		x			
<b>Biotechnologia i organizmy zmodyfikowane genetycznie</b>	- ochrona obszarów rolnych przed organizmami zmodyfikowanymi genetycznie			x		

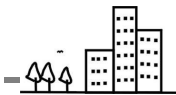


Tabela przedstawia listę wypełniania kryteriów wyszczególnionych w Dyrektywie 2001/42/EC oraz w II Polityce Ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do 2016 roku oraz sposób w jaki zapisy realizują poszczególne kryteria. Ocenę neutralną otrzymały cele wspomniane w Studium, ale nie regulowane szczegółowymi zapisami. Ocena negatywna pośrednia oznacza, że cel został opisany, ale jego osiągnięcie stoi pod znakiem zapytania, ze względu na inne zapisy dotyczące innych celów lub tematów planu. Ocena negatywna bezpośrednia sprawia, że zapisy w projekcie stoją w sprzeczności z celem polityki sektorowej lub z zapisami Dyrektywie 2001/42/EC oraz w Polityce Ekologicznej Państwa w latach 2009-2012.

Dla większości kryteriów/celów wystawiona została ocena pozytywna. Oznacza to, że projekt Studium odnosi się do konkretnego zagadnienia zawartego w dokumentach wyższej rangi i realizuje je w sposób pozytywny, uwzględniając je w zapisach szczegółowych lub w ogólnym kontekście projektu Studium. W pozostałych przypadkach stwierdzono, że projekt Studium analizuje zagadnień opisanych w dokumentach wyższej rangi. Na tym przykładzie widać, że Studium kompleksowo zabezpiecza i realizuje zagadnienia zawarte w dokumentach wyższej rangi.

## REGIONALNE

### ➤ Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego

Wypis z Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego Uchwała nr XI/162/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 października 2015 r. (Dz.U. Województwa Lubelskiego poz. 5451 z dnia 29. 12. 2015 r.).

#### Cele i zasady ogólne rozwoju przestrzennego:

- 1) Za cel wiodący uznaje się zrównoważony rozwój przestrzenny regionu prowadzący do podniesienia konkurencyjności województwa i poprawy warunków życia.
- 2) Priorytety rozwoju przestrzennego
  - Wzmacnianie zewnętrznych powiązań sieciowych oraz poprawa spójności wewnątrzregionalnej w układzie przestrzennym i społeczno-gospodarczym.
  - Wzrost konkurencyjności przestrzeni województwa pod względem atrakcyjności gospodarczej i warunków życia.
- 3) Zasady wiodące
  - zasada racjonalności – oznacza uwzględnienie korzyści społecznych, gospodarczych i przestrzennych w długim okresie czasu,
  - zasada oszczędnego gospodarowania terenami – preferencji regeneracji (odnowy) obszarów zabudowy nad nowymi terenami inwestycyjnymi – oznacza intensyfikację procesów urbanizacyjnych na obszarach już zagospodarowanych, tak aby minimalizować ekspansję zabudowy na nowe tereny,
  - zasada przezroczności ekologicznej – oznacza stosowanie wszelkich możliwych środków zapobiegawczych w sytuacjach, gdy nie jest w pełni rozpoznany negatywny wpływ sposobu zagospodarowania na środowisko,





- zasada kompensacji ekologicznej – polega na takim zarządzaniu przestrzenią, aby zachować równowagę przyrodniczą i wyrównywać szkody w środowisku wynikające z rozwoju przestrzennego, wzrostu poziomu urbanizacji i inwestycji niezbędnych ze względów społeczno-gospodarczych, a pozbawionych alternatywy neutralnej przyrodniczo,
- zasada minimalizowania kolizji i konfliktów przestrzennych – polega na wyborze rozwiązań neutralnych przyrodniczo, a w przypadku ich braku rozwiązań najmniej kolizyjnych,
- zasada partycypacji społecznej – polega na wykorzystaniu aktywności środowisk posiadających zróżnicowane cele rozwoju dla określenia racjonalnych kierunków rozwoju przestrzennego,
- zasada wieloszczeblowego zarządzania i integracji działań – polega na podejmowaniu skoordynowanych działań i inwestycji prorozwojowych realizowanych przez różne podmioty w celu zapewnienia ich komplementarności.

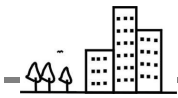
Gmina Urszulin (administracyjnie powiat włodawski) z siedzibą władz w Urszulinie w strukturze powiązań stanowi najniższy element sieci osadniczej – jest to wiejski ośrodek gminny, pełniący funkcję zaspokajania potrzeb w wymiarze lokalnym. Przez gminę przebiega droga krajowa nr 82 relacji Lublin-Cyców-Włodawa-gr państwa, która jest częścią podstawowego układu komunikacyjnego na obszarze województwa, połączona z autostradą A2 i drogami ekspresowymi S12, S17, S19. Najbliższymi miastami, gdzie znajdują się usługi ponadpodstawowe są: Łęczna, Włodawa, Chełm, Parczew i Lubartów.

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej Województwa Lubelskiego Gmina Urszulin znajduje się:

- 1) w strefie obszaru o nadrzędnej (wiodącej) funkcji przyrodniczej, gdzie znajdują się ostoje przyrody, kluczowe ekosystemy leśne oraz korytarze ekologiczne (np.: Poleski Park Narodowy, transgraniczny rezerwat biosfery „Polesie Zachodnie”). Główne ostoje przyrody (stanowiące obszary węzłowe regionalnej sieci ekologicznej) są to miejsca o warunkach naturalnych, sprzyjających egzystencji gatunków rzadkich lub zagrożonych wyginięciem. Charakteryzują się one trwałym nagromadzeniem gatunków zagrożonych oraz najcenniejszych walorów przyrodniczych o różnym formalnym statusie ochronnym.
- 2) w obszarze rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w strefie gospodarki hodowlanej, podstrefa mozaikowa łąkowo-leśno-polna; Wyróżnia się bardzo wysokim udziałem użytków zielonych w strukturze użytków rolnych. Rozległe kompleksy łąkowo-pastwiskowe są podstawą rozwoju wysokotowarowych gospodarstw rolnych specjalizujących się w hodowli bydła. Część tej podstrefy charakteryzuje się dużymi kompleksami leśnymi, dużą powierzchnią terenów bagiennych i torfowiskowych.
- 3) w związku z tym przyjmuje się zasadę nadrzędności działań służących utrzymaniu i wzmocnieniu funkcji podstawowych (wiodących) oraz preferencje rozwojowe, nakazujące zachowanie naturalnych wartości zasobów rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz zrównoważony rozwój gospodarki rolnej i funkcji towarzyszących.

Na obszarze gminy znajdują się udokumentowane złoża węgla kamiennego tzw. Zagłębie Lubelskie obejmujące przede wszystkim gminy Urszulin, Hańsk, Sawin, Werzbica, Siedliszcze, Rejowiec Fabryczny, Rejowiec, Cyców, Puchaczów, Ludwin, Sosnowice, Uścimów, Ostrów Lubelski, Niedźwiada, Siemień, Parczew. Wydobycie węgla odbywa się w kopalni





Bogdanka w odległości około 15 km od wsi Urszulin.

Wśród zasobów wód podziemnych znajduje się GZWP nr 407 „Zbiornik Chełm-Zamość”, wody powierzchniowe to głównie ciek Włodawka i zbiornik retencyjny „Wytyczno”.

## PRAWO LOKALNE

### ➤ **Strategia zrównoważonego rozwoju gminy Urszulin na lata 2015-2020 z perspektywą do 2023 roku.**

W Strategii zauważa się, iż czynniki dotychczas znacznie ograniczające rozwój gminy wpłynęły pośrednio na ocalenie najcenniejszej i najbardziej docenianej wartości gminy, jakimi jako jest przyroda. Cele strategiczne:

- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności Gminy Urszulin. Podstawowym elementem ograniczającym rozwój gminy Urszulin jest stan zachowania infrastruktury technicznej. Dobre i nowoczesne rozwiązania drogowe, dalszy rozwój infrastruktury informatycznej może tylko przyczynić się do rozwoju gminy i tym samym realizacji założeń misji gminy,
- Odbudowa i zachowanie substancji przyrodniczej i dziedzictwa kulturowego. Zachowanie z jednej strony w niezmiennym stanie środowiska przyrodniczego gminy a z drugiej strony dbanie o odnowę i pielęgnowanie dziedzictwa kulturowego przyczyni się do rozwoju turystyki na tym terenie i będzie stanowić podstawę do pełnej realizacji misji gminy. Należy jednak zwrócić uwagę na to, że brak unormowanej gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy szczególnie w obszarach przyjeziornych może stać się zagrożeniem dla środowiska przyrodniczego i tym samym ograniczyć ofertę turystyczną gminy,
- Budowa silnych wewnętrznych więzi społecznych i zewnętrznych kontaktów gospodarczych. Mając na uwadze model społecznej aktywności preferowany w Unii Europejskiej polegający na generowaniu inicjatyw oddolnych oraz dużą rolę ruchów społecznych w kreowaniu naszej wspólnej przyszłości, należy zwrócić szczególną uwagę na stymulację działań społecznych oraz wspierać inicjatywy społeczne pod względem instytucjonalnym jak i finansowym. Znaczącą rolę w rozwoju Gminy Urszulin odgrywa i będzie odgrywała działająca na terenie Lokalna Grupa Działania „Polesie”. Należy, więc zwrócić szczególną uwagę na współpracę z różnego rodzaju organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie Gminy Urszulin i LGD,
- Wzmocnienie bazy ekonomicznej i likwidacja bezrobocia. Na terenie Gminy Urszulin wskaźnik bezrobocia minimalnie spada. Biorąc pod uwagę złożoność zagadnień związanych ze strukturą, formą bezrobocia i jego skalą oraz konsekwencjami należy położyć szczególny nacisk na minimalizację negatywnego wpływu tej dziedziny na rozwój Gminy. Można tego dokonać głównie poprzez rozbudowę bazy ekonomicznej i tym samym zmniejszenie ilości osób bez pracy, ale także poprzez działania wpływające na tzw. rozwój zasobów ludzkich.

### ➤ **Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin, 2017**

W maju 2017 na Nr XXIX/174/2017 Rady Gminy Urszulin przyjęto opracowanie pod nazwą Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin.

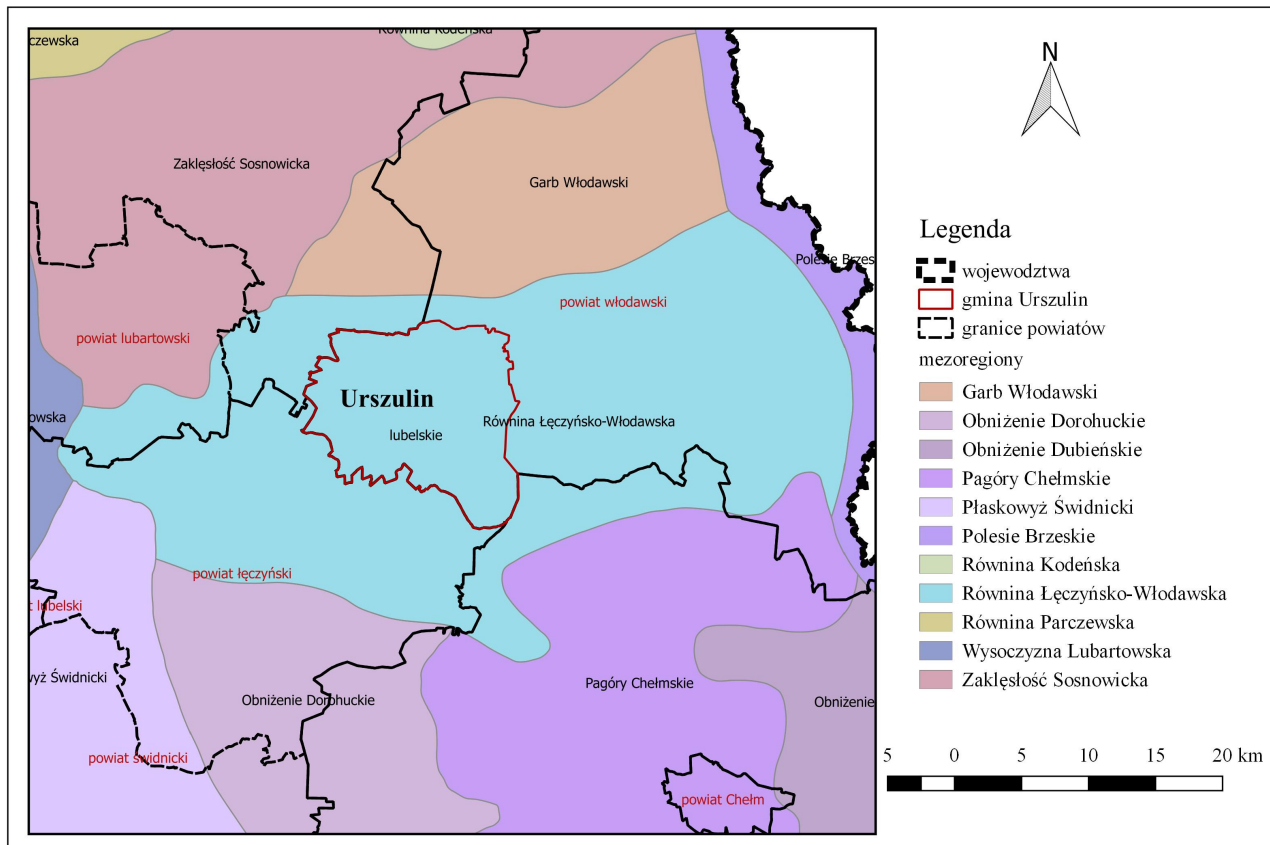
W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin wyznaczone zostały trzy główne cele rewitalizacji, są to:



- Znaczne ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych (ubóstwo, bezrobocie) oraz zahamowanie procesów ich rozprzestrzeniania się na teren całej Gminy,
  - Zwiększenie poziomu aktywności gospodarczej i poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznej obszaru Gminy,
  - Likwidacja barier rozwojowych w sferze gospodarczej/ społecznej/ przestrzennej/ Środowiskowej,
- Projekt Studium uwzględnia wyżej wymienione zadania lokalne.

## **V. ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARZE OBJĘTYM PROJEKTEM SUIKZP**

### **V.I. Położenie fizyczno-geograficzne**



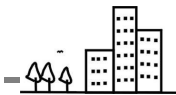
Teren Gminy położony jest na południowo- zachodnim skłonie prekambryjskiej platformy wschodnioeuropejskiej, w obrębie obniżenia włodawskiego (Żelichowski, red., 1969), w obrębie, którego zachowały się: wapień, wapień rafowy, piaskowce i dolomity dewońskie. Średnia miąższość utworów kredy na terenie gminy wynosi około 500 m i wzrasta ze wschodu na zachód. Ich strop sięga od 0 do kilkudziesięciu metrów pod powierzchnią ziemi, w okolicach Wytuczna – 50,3 m p.p.t. W takim przedziale waha się miąższość nadbudowujących je utworów czwartorzędowych. Najpłycej skały górnego masyfów występują w południowej i wschodniej części gminy, w rejonie Wielkopola, Wereszczyna i Andrzejowa, gdzie większymi płatami wychodzą na powierzchnię ziemi oraz w obrębie ostańców denudacyjnych. Wykształcone są w postaci opok, margli i kredy piszącej.

Rysunek 2 Gmina Urszulin na tle mezoregionów (wg. Kondrackiego) oraz sąsiednich powiatów.

## V.II. Budowa geologia

Utwory trzeciorzędowe są słabo reprezentowane. W postaci piaskowców kwarcowych (M5), występują tylko niewielkimi płatami na garbie denudacyjnym Andrzejowa. Osady te występują w postaci różnej wielkości, od kilkunastu do kilkudziesięciu centymetrów, luźnych okruchów piaskowych, leżących bezpośrednio na utworach kredy górnej. Występują na powierzchni, na stoku garbu. Wiek tych osadów to dolny sarmat.

Osady czwartorzędowe pokrywają około 90% powierzchni gminy. Brak ich jedynie na fragmentach garbów kredowych (Guz Woli Wereszczyńskiej). Średnią miąższość oceniono na około 36 m, maksymalna wynosi 76 m. Najstarsze, plejstoceny, utwory czwartorzędowe pochodzą ze zlodowacenia środkowopolskiego i są reprezentowane przez gliny zwałowe



oraz piaski wodnolodowcowe, piaski i mułki. Te pierwsze występują w okolicy Wytyczna, Woli Wereszczyńskiej, Łomnicy – w postaci izolowany płatów. Piaski wodnolodowcowe stwierdzono w pobliżu kol. Wytyczno, Woli Wereszczyńskiej, Wólki Wytyckiej i Urszulina.

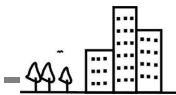
Piaski i mułki z interglacjału emskiego pokrywają znaczny obszar gminy. Wykształciły się, jako piaski średnie i drobne z dużym udziałem frakcji pyłowej lub z drobnymi przewarstwieniami pyłów i mułków. Osady te przewarstwiają się wzajemnie i osiągają różne miąższości. Charakterystyczna dla przedmiotowego terenu jest dominacja w utworach powierzchniowych holocenijskich osadów organogenicznych – torfów i namułów. Największe obszary torfów występują we wschodniej części gminy (Krowie Bagno, Bagno Bubnów), ponadto w części zachodniej i północnej (okolice Jez. Łukie, Torfowisko Orłowskie, Durne Bagno, rejon Jez. Wytyckiego). Występują tu torfy niskie, przejściowe i wysokie. Miąższość tych torfów wynosi średnio ok 2 m, rzadko przekracza 4 m (maksymalnie 9 m). Najpowszechniejszym typem są torfy niskie (tp) (np. Krowie Bagno), związane z przepływem wód rzecznych i zasilaniem podziemnym. Pokrywa je roślinność mało zróżnicowana.

### V.III.Rzeźba terenu

Gmina Urszulin stanowi teren równinny, często płaski o niewielkich deniwelacjach terenu i spadkach nieprzekraczających 2°. W części południowo-wschodniej gminy występują powierzchnie zrównań na skałach węglanowych kredy górnej. Rozwinął się tu również zespół form krasu powierzchniowego lub reprodukowanego typu kredy pizżącej. W części zachodniej występują równiny akumulacji rzeczno-lodowcowej i jeziornej, pozostały teren to równina akumulacji organicznej- równiny torfowe.

Do form pochodzenia wodnolodowcowego należą równiny sandrowe, wykazujące nachylenie ku południowi. Charakterystyczne dla sandrów jest ich wypsowość oraz nieregularne zarysy. Zasięg oraz kształt równin sandrowych jest stanem wtórnym. W rzeźbie współczesnej zachowały się wyższe, niezerodowane fragmenty pierwotnej bardziej zwartej powierzchni. Równiny sandrowe otoczone są młodszymi równinami piaszczystymi: tarasów akumulacyjnych, jeziornymi i torfowymi. Serie osadów tych równin mogą nakładać się na serię sandrową lub wypełniają zagłębienia pochodzące z rozcięcia pierwotnej równiny sandrowej. Wyspy sandrowe wznoszą się wyraźnie ponad równiny torfowe na wysokość od 2 do 5 metrów, natomiast w stosunku do równin tarasów pradolinnych ponad o ok. 2 m. Od Woli Wereszczyńskiej w kierunku wschodnim zidentyfikowano ozy – inne formy pochodzenia wodnolodowcowego, tworzące jeden ciąg. Ozy tworzą wąskie, piaszczyste wały o szerokości ok. 100 do 200 metrów, długości od 600 do 2800 m i wysokości 2–3 metrów, maksymalnie do 5 metrów. Ozy te wznoszą się ponad powierzchnię sandrów oraz występują na jednakowej wysokości bezwzględnej, tj. 172-173 m n.p.m. W południowej części gminy na równinie denudacyjnej, stwierdzono istnienie dwóch kemów. Pierwszy w okolicy Grabniaka (w granicach gminy jego niewielka część) jest bardziej typowy o przebiegu południkowym, długości ok 3 km i szerokości od 70 do 550 metrów, tworząc wyraźny wał o wysokości 5 m. Drugi kem, Wielkopole, ma kształt wydłużony w kierunku WNW-ESE, szerokości 180-500 metrów i występuje na wysokości 190-200 m n.p.m.

Formy pochodzenia rzeczno-akumulacyjne, występujące na przedmiotowym obszarze to dna dolin rzecznych i tarasy akumulacyjne. Młodsze i nieodgrywające większego znaczenia w rzeźbie dna dolin rzecznych pochodzą ze zlodowacenia północnopolskiego i z holocenu. Występuje np. jako



dość szerokie (do 700 m), wydłużone obniżenie w obrębie równiny tarasu akumulacyjnego na południowy wschód od Woli Wereszczyńskiej. W przeciwieństwie do ww. form znaczne powierzchnie zajmują płaskie tarasy akumulacyjne z okresu stadiału mazowieckiego zlodowacenia środkowopolskiego, w części środkowej i południowo-wschodniej.

Formy pochodzenia denudacyjnego tworzą dużą liczebnie grupę i występują przede wszystkim w okolicy Woli Wereszczyńskiej. Największe powierzchnie tworzą równiny denudacyjne, o wysokości, 170-187 m n.p.m., wycięte głównie w węglanowych utworach górnokredowych. W okolicy Wereszczyna występuje poziom zrównania w utworach kredowych, a w okolicy Wielkopola i Andrzejowa wzgórza morenowe przekształcone. Poziomy zrównań i wzgórza morenowe opadają długimi stokami o kilkustopniowym nachyleniu. Urozmaiceniem równin denudacyjnych są ostańce (Wólka Wytycka) i pagórki świadki – są to formy neoplejstoceńskie, a początek ich rozwoju przypada na młodsze fazy zlodowacenia środkowopolskiego. Powierzchnie starszych równin denudacyjnych urozmaicają drobne zagłębienia o różnej genezie.

Formy krasowe reprezentowane są przez leje krasowe. Są to płytkie owalne lub wydłużone zagłębienia o głębokości 1-2 m, wypełnione utworami organogenicznymi.

W okolicach takich miejscowości jak Załucze i Grabniak występują równiny jeziorne urozmaicane nielicznymi drobnymi zagłębieniami, natomiast na północny wschód od Jeziora Uściwierz - plaża. Są to formy pochodzenia jeziornego.

Największą powierzchnię gminy zajmują formy utworzone przez roślinność i należą do nich równiny torfowe holoceni. Powstały przez wypełnienie torfami dawnych jezior i obniżeń. W porównaniu z wcześniej wymienionymi typami równin – torfowe – położone są najniżej, ok o 2-3 m niżej od otaczających starszych równin.

Teren gminy położony jest w obszarze równinnym. Średnie spadki terenu nie przekraczają 3%, w związku z tym procesy osuwiskowe nie występują w obszarze gminy.

#### **V.IV. Gleby**

Typ gleb oraz ich jakość związana jest ściśle z skałą macierzystą z której powstały (budową geologiczną), stosunkami wodnymi, warunkami klimatycznymi, rzeźbą terenu, rozwojem biocenotycznym, jak również wpływem antropogenicznym. Na terenie gminy występują gleby wapniowcowe – rędziny, głównie czarnoziemne rozwinięte na miękkich marglach kredowych. Górne części profili tych gleb, do 50 cm tworzą gliny średnie i ciężkie. Płaty rędzin występują na obrzeżeniach uroczysk Bubnów w rejonie Sękowa, na zachód od Zawadówki. Mniejsze enklawy rędzin zazwyczaj brunatnoziemnych spotyka się także na północ od Kolonii Wola Wereszczyńska. Gleby brunatnoziemne w postaci gleb brunatnych, głównie wyługowanych wytworzonych z piasków gliniastych o miąższości do 100 cm, położonych na piaskach luźnych znajdują się na zachód od Woli Wereszczyńskiej i Babska oraz w okolicy wsi Łomnica, a także w okolicy wsi Michałowska Grobelka, Wólka Wytycka, Załucze Stare, Wola Wereszczyńska. Gleby bielcowe i rdzawe występują w okolicy Olszowa oraz na północny zachód od Michałowskiej Grobelki i na północ od Łowiszowa. Większe płaty gleb bielcowych stwierdzono również w uroczyskach Las Tatarski i Las Bielecki, natomiast w okolicy wsi Dębowiec i Załucze Nowe gleby te budują gliniaste piaski pylaste, podeślane średnio głębokimi glinami lekkimi.

Większość obszarów gminy pokryta jest przez kilka podtypów czarnych ziem, między innymi takie jak czarne ziemie właściwe, czarne ziemie murszowate i czarne ziemie zdegradowane. Czarne ziemie właściwe tworzą różnej wielkości płaty w okolicy Wytyczna oraz między Urszulinem i Michałowem. Wykształciły się tam one z piasków gliniastych, piasków gliniastych lekkich i słabogliniastych. Gleby zabagnione w postaci gleb mineralnych i organiczno-mineralnych o zróżnicowanym profizmie występują w okolicach Jamnik. Gleby bagienne i pobagienne występują w okolicach wschodniej części uroczyska Tafle, w okolicy Olszowa oraz w części





wschodniej przylegającej do jeziora Wytyckiego. Gleby torfowe występują w kilku większych jednostkach krajobrazowych. Gleby torfowe torfowisk niskich występują w okolicach Bagna Bubnów. Są to torfowiska węglanowe nawapienne. Gleby torfowe torfowisk wysokich wytworzyły się w uroczysku Durne Bagno i w otoczeniu jeziora Moszne. Na powierzchni tych gleb występuje torf sfagnowy, pod nim na głębokości 18 – 30 cm torf wełniankowy. Gleby torfowe torfowisk przejściowych znajdują się w okolicach jeziora Wytyckiego oraz na wschód i północ od jeziora Moszne. Wierzchnią warstwę w tych glebach tworzy mursz i położony pod nim rozłożony torf trzciniowy, kwaśny lub torf trzciniowo-drzewny. Gleby torfowo-murszowe występują na uroczysku Bagno Spławy w okolicy jeziora Łukie.

Na obszarze gminy dominują gleby słabe V i VI klasy bonitacyjnej. Zaliczane do IV klasy bonitacyjnej gleby bielcowe i brunatne występują w rejonie wsi: Dębowiec, Zabrodzie, Wytyczno, Andrzejów i Wereszczyn. Najmniej korzystne dla rolnictwa, wytworzone z luźnych piasków gleby bielcowe zaliczane do V-VI klasy, występują w okolicach wsi: Urszulin, Kozubata, Jamniki, Wólka Wytycka i Wola Wereszczyńska. Niewielkie obszary rędzin zaliczanych do III i IV klasy bonitacyjnej występują w południowej części gminy.

Ja wskazano w opracowaniu ekofizjograficznym do Studium gleby w większości posiadają warstwę roślinną dzięki czemu zagrożenia związane z erozją wietrzną lub wodną jest niewielkie, jedynie w obszarach intensywnej uprawy, tj. w środkowo-wschodniej części gminy występuje zagrożenie erozją wietrzną. Wskazano również, że gleby znajdujące się w obszarze PPN są w ciągłej przyspieszonej sukcesji wywołanej nadmiernym przesuszaniem całej powierzchni Parku przez prowadzone w latach 60 – 80-tych melioracje. Obecnie proces ten zaczyna być powoli wyhamowywany poprzez działania polegające na ograniczeniu odpływu powierzchniowego wód i osłabieniu ewapotranspiracji.

#### **V.V. Wody powierzchniowe i podziemne**

Procesy hydrologiczne związane są z wodami powierzchniowymi i podziemnymi. Wody powierzchniowe stanowią naturalne połączenie między obszarami różnorodnymi genetycznie i strukturalnie. Stosunki wodne obszaru są konsekwencją rzeźby i budowy geologicznej. Równiny o minimalnych spadkach utrudniają spływ powierzchniowy i powodują powstawanie rozległych obszarów podmokłych i zabagnionych. Obecność licznych i miększych serii mułków wśród osadów czwartorzędowych zmniejsza przepuszczalność podłoża i potęguje proces zabagnienia. Jest to obszar działowy – dział II stopnia pomiędzy dorzeczem Bugu i Wieprza. Linia działu biegnie południkowo mniej więcej środkiem gminy. Z jeziora Łukie wypływa w kierunku północnym Pivonia i należy do dorzecza Wieprza. Dorzecze Bugu reprezentowane jest przez strugi Włodawki. Cieki te są silnie przekształcone i mają charakter niewielkich rowów z okresowo płynącą wodą, ginących wśród równin torfowych. Spływ wód powierzchniowych z tego tereny jest bardzo mały. Południowo-zachodnia część gminy nawadniana jest przez sztuczny ciek wodny w postaci kanału Bogdanka-Wola Wereszczyńska i Bogdanka-Wytyczno. Poza tym istnieje dość dobrze rozwinięty system rowów melioracyjnych. Główny rów odwadniający wschodnią część gminy to Rów Więzienny. Pozostałe rowy nie posiadają nazw.

*Tabela 2 Jednolite części wód powierzchniowych na terenie gminy Urszulin*





NAZWA	KRAJOWY KOD JCWP	POW ZLEWNI KM2	AKTUALN Y STAN/POT ENCJAŁ JCWP	OCENA RYZYKA NIEOSIĄGNIĘCI A CELÓW ŚRODOWISKOW YCH
Włodawka od źródeł do Mietułki	RW20002326636 329	113.154189 21	zły	zagrożona
Piwonia od źródeł do dopł. ze stawu Hetman bez dopł. ze stawu Hetman	RW20002324823 5	107.626994 75	zły	zagrożona
Bobrówka	RW20001724814 9	126.725057 51	zły	zagrożona
Krzywianka	RW20002326636 36	4.07336222	zły	zagrożona
Świnka bez dopł. spod Kobyłki	RW20001724569	229.100089 8	zły	zagrożona
Więzienny Rów a	RW20002326636 499	165.611274 01	zły	zagrożona
Sumin	LW30718	16.3620946 2	dobry	niezagrożona

*LW- zlewnia jeziora bezodpływowego RW – zlewnie rzeczne*

Najwybitniejszymi elementami hydrografii gminy są podmokłości i jeziora. Tereny podmokłe decydują o „poleskim” charakterze obszaru. Na terenie gminy Urszulin w skład wód powierzchniowych wchodzi także naturalne wody stojące w postaci jezior.

*Tabela 3 Wykaz jezior zlokalizowanych w całości/ części na terenie gminy Urszulin.*

LP.	NAZWA	POWIERZCHN IA ZWIERCIADŁA WODY W HA	OBJĘTO ŚĆ [TYS. M3]	GŁĘBOKO ŚĆ ŚREDNIA [M]	GŁĘBOKOŚĆ MAKSYMAL NA [M]	KLASA CZYSTOŚ CI WÓD
1.	Moszne	17,5	90,0	0,5	1,0	II (2005)
2.	Długie	28,4	-	1,0	-	II (2005)
3.	Karasne	8,5	-	1,0	-	-
4.	Łukie	155,1	2726,0	1,8	6,5	II (2001)
5.	Ratcze	42,7	826,0	1,9	4,3	II (2004)
6.	Sumin	91,5	1454,0	1,6	6,5	II (2003)
7.	Płotycze	12,5	-	-	-	-



8.	Wereszczyńskie	5,2	136,0	2,6	5,2	II (1998)
9.	Wytyckie, które jest przekształcone w sztuczny zbiornik retencyjny	270,1	3511,0	1,3	3,4	II (2005)
10.	Uściwierz znajduje się tylko częściowo na terenie gminy	284,1	9167,0	3,1	6,6	II (2002)

- brak danych

Źródło. Choiński A. 2006, *Katalog Jezior Polski*. Wydawnictwo Naukowe UAM

Pierwszy poziom wód podziemnych zależy od budowy geologicznej i rzeźby terenu. Obszar gminy Urszulin charakteryzuje się płytkim występowaniem wód gruntowych:

- wody na głębokości od 0 do 2 m występują na terenie dolin rzecznych i torfowiska oraz w różnego rodzaju zagłębieniach bezodpływowych, przede wszystkim w aluwiach piaszczystych oraz organicznych. Wody gruntowe zajmują znaczną część omawianego terenu;
- wody na głębokości od 2 do 5 m zajmują obszary w północnej, centralnej i południowej części gminy, w układzie równoleżnikowym, na obszarach równin wodno-lodowcowych, rzeczno-rozlewiskowych i jeziorno-rozlewiskowych. Wody występują tu w piaskach oraz w ilach zwiertelinowych margli kredowych. Wykorzystywane są powszechnie dla celów gospodarczych i stanowią główne źródło zaopatrzenia mieszkańców w wodę. Wydajność tego poziomu uzależniona jest od opadów atmosferycznych i charakteryzują się dużą amplitudą wahań. Jakość wód jest różna i zależna od występowania warstw trudnoprzepuszczalnych. Najczęściej są to wody niskiej jakości;
- wody na głębokości od 5 do 10 m zajmują obszary głównie w południowej części gminy – przede wszystkim w marglach kredowych i odznaczają się lepszymi właściwościami fizyczno-chemicznymi;
- wody na głębokości od 10 do 20 m stwierdzono w rejonie Wielkopola. Skałami wodonośnymi są utwory glacialne z przewarstwieniami piaszczystymi oraz margle górnokredowe.
- Na terenie gminy stwierdzono występowanie w warstwach czwartorzędowych 2-3 poziomów wód podziemnych. Poziom wodonośny I kredowo-czwartorzędowy jest obecnie eksploatowany dla celów gospodarczych. Oprócz niego występują jeszcze: poziom II – kredowy, III – jurajski i IV – karboński.

Ramowa Dyrektywa Wodna (2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r.), określająca zasady wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, zobowiązuje kraje Unii Europejskiej do koordynacji działań w zakresie wód śródlądowych, w tym wód podziemnych.

Na mocy RDW w Polsce wyodrębniono 161 jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), dla których określono stan ilościowy i chemiczny (jakościowy) oraz wdrożono stały monitoring i sporządzanie raportów o ich stanie.



Tabela 4 Jednolite części wód podziemnych na terenie gminy Urszulin

KRAJOWY KOD JCWP	POW [km <sup>2</sup> ]	OCENA STANU CHEMICZNEGO	OCENA STANU ILOŚCIOWEGO	OCENA RYZYKA NIEOSIĄGNIĘCIA CELÓW ŚRODOWISKOWYCH	TYP ODSTĘPSTWA
PLGW200067	5181.6	słaby	dobry	zagrożona	Wpływ działalności antropogenicznej na stan JCW generuje konieczność przesunięcia w czasie osiągnięcia celów środowiskowych z uwagi na brak rozwiązań technicznych możliwych do zastosowania w celu poprawy stanu JCW.
PLGW200075	4251.4	dobry	dobry	niezagrożona	- brak odstępstwa

## V.VI. Warunki klimatyczne

Gmina znajduje się w obszarze klimatu umiarkowanego. Występują znaczne opady w trakcie roku. W mieście Urszulin, średnia roczna temperatura wynosi 7.3 °C, opady wahają się w granicach 535 mm.

Opady są najniższe w styczniu, ze średnim poziomem opadów równym 25 mm. Większość opadów ma miejsce w czerwcu, ze średnią na poziomie 74 mm. Na stacji synoptycznej IMGW-PIB we Włodawie, funkcjonującej w sieci stacji pomiarowo-kontrolnych Ogólnopolskiego Monitoringu Chemizmu Opadów Atmosferycznych i Oceny Depozycji Zanieczyszczeń do podłoża zanotowano w 2014 roczny opad atmosferyczny w wysokości 729,7 mm – o ok. 9,3% wyższy niż w roku 2013. Największe miesięczne opady wystąpiły w maju i czerwcu. Natomiast najmniejsze ilości opadów zanotowano w lutym. Odczyn (pH) opadów atmosferycznych wahał się w zakresie 4,74 - 6,58. Średnia roczna wartość ważona pH wynosiła 5,58. W przypadku 6 próbek (50%) stwierdzono „kwaśne deszcze”- opady o pH poniżej 5,6 powodujące niekorzystne zmiany w funkcjonowaniu ekosystemów lądowych i wodnych oraz w infrastrukturze technicznej. W porównaniu z 2013 rokiem jest to niewielki spadek ilości kwaśnych deszczy w próbkach dobowych. (WIOS\_Raport2014 powietrze). Lipiec jest najcieplejszym miesiącem w roku, ze średnią temperaturą 18.3 °C, natomiast najchłodniejszy styczeń - ze średnią temperaturą na poziomie -5.7 °C. Przeciętna roczna ilość opadów tylko nieznacznie przeważa nad silnym parowaniem, co powoduje, że region jest upośledzony pod względem możliwości odnawiania zasobów wody. W ciągu roku przeważają masy powietrza polarno-morskiego, najczęściej przetransformowanego. Wartość usłonecznienia rzeczywistego przekracza nieco średnią krajową i wynosi przeciętnie 4,6 godz.

Pokrywa śnieżna osiąga średnią grubość 12 cm. Ostatnie pomiary meteorologiczne sugerują



zmianę kilkuletniej fazy klimatycznej, od 1997 roku obserwuje się relatywnie wysokie opady roczne na obszarze Polesia Zachodniego.

### V.VII Stan powietrza

Powietrze na terenie gminy zanieczyszczane jest głównie ze źródeł punktowych (paleniska gospodarstw domowych i kotłownie) oraz liniowych – komunikacja. W obrębie terenów mieszkaniowych głównym źródłem zanieczyszczeń jest emisja niska wzrastająca w okresie zimowym. Zanieczyszczenie utrzymuje się na obszarze zainwestowanym i w jego najbliższej okolicy. Emisja niska charakteryzuje się dużą uciążliwością. Poprawa stanu powietrza możliwa jest poprzez zmianę sposobu ogrzewania (np. w wyniku gazyfikacji gminy) oraz zwiększenie udziału ekologicznych źródeł energii. Źródłem uciążliwych zapachów są fermy hodowlane i oczyszczalnia ścieków w Urszulinie. Pozostałymi głównymi źródłami zanieczyszczeń pyłowo-gazowych na terenie gminy są: przetwórnia pasz, hodowla bydła mlecznego, kotłownie osiedlowe, piekarnia w Urszulinie, wytwórnia mas bitumicznych w Andrzejowie. Odnośnie klasyfikacji stref ochrony zdrowia i roślin, zgodnie z danymi WIOŚ w Lublinie z przeprowadzonych kontroli (za 2016 r.) wykazały one, iż w strefie lubelskiej, w której znajduje się gmina Urszulin, jakość powietrza pod kątem zanieczyszczenia PM10 oraz benzo/a/pirenu została zaliczona do klasy C, zaś pod kątem pozostałych zanieczyszczeń (tlenku azotu, tlenku węgla, ozonu, benzenu, dwutlenku siarki, tlenku azotu) do klasy A.

Na terenie gminy Urszulin brak jest istotnych źródeł zanieczyszczeń powietrza.

Brak tu dużych zakładów przemysłowych i znaczących szlaków komunikacyjnych. Na jakość powietrza wpływ ma przede wszystkim:

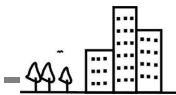
- emisja z sektora bytowego - źródła odpowiedzialne w głównej mierze za podwyższone stężenia pyłu zawieszonego i benzo(a)pirenu w sezonie zimowym. Stosowanie w domowych piecach grzewczych, lokalnych kotłowniach oraz kominkach niskiej jakości paliw zapopielonych, niskokalorycznych oraz odpadów), większa emisja ma miejsce w okresie grzewczym.
- emisja komunikacyjna z istniejących na terenie gminy dróg – wpływa na całoroczny poziom NOx, pyłu zawieszonego i benzenu.
- Transfer zanieczyszczeń z terenów obok ległych.

### V.VIII. Flora

Urszulin posiada bardzo bogatą różnorodność gatunkową pozwiązaną głównie z warunkami wodnymi występującymi na terenie gminy. Reprezentowana jest przez mszaki oraz 1027 gatunków roślin naczyniowych. Aktualny stan flory mszaków wykazuje występowanie 182 gatunków mchów liściastych z 34 rodzin i 83 rodzajów; 24 torfowców oraz 27 wątrobowców z 19 rodzin i 23 rodzajów. Nadto stwierdzono 1 gatunek glewiczka.

W skład roślinności siedliska wodnego wchodzi: osoka aloesowata, rdestnica grzebieniasta, rdestnica połyskująca, rogatek sztywny, rzęsa drobna, rzęsa garbata, wolffia bezkorzeniowa, wywłócznik skrętoległy i rogatek sztywny. W wodach parku bytują 4 gatunki chronione, z których najbardziej znane są grązel żółty i grzybienie białe.

Siedliska szuwarowe zajmują skupienia pałek, skupienia trzcin i oczeretu jeziornego, kilkanaście gatunków turzyc wysokich, manna mielec, przętka pospolita, łączeń baldaszkowy,



nadwodnik okółkowy.

Na torfowiskach parku aż 8 gat. roślin mięsożernych. Należą do nich: aldrowanada pęcherzykowata, rosiczka długolistna, r. pośrednia, r. okrągłolistna, r. owalna (mieszaniec), tłustosz pospolity dwubarwny, pływacz zwyczajny, p. średni i p. drobny. Rzadkie i chronione zbiorowiska roślinności torfowiskowej: brzoza niska, gnidosz królewskie, rosiczka okrągłolistna, kruszczyk błotny, wierzba lapońska rosną również w obszarze użytku ekologicznego Ciesacin. Pośród grzybów objętych ochroną na terenie Parku zaobserwowano tylko 5 gatunków.

Są to smardz wyniosły (stożkowaty), pasożytująca na drzewach żagwica listkowata, czy szmaciak gałęzisty, a także podgrzybek pasożytniczy i purchawica olbrzymia.

Lasy na terenie gminy zajmują powierzchnię 4633,15 ha. Lasy Państwowe stanowią 3435,15 ha. Największe i najcenniejsze kompleksy leśne zostały włączone do Poleskiego Parku Narodowego. Lasy na terenie parku to w większości drzewostany sosnowe w niskich klasach wieku (20-40 lat) na siedliskach ubogich. Na pozostałych terenach dominującym drzewostanem są młode drzewostany sosnowe na siedliskach bagiennych i wilgotne zarośla brzozowe i olszowe. Największe powierzchnie zajmują siedliska olsu, boru bagiennego, boru mieszanego wilgotnego, lasu mieszanego bagiennego. Cechą charakterystyczną lasów omawianego terenu jest przestrzenne przemieszanie różnych typów siedlisk.

Najwyższe walory posiadają drzewostany rosnące na siedliskach bagiennych, tj. Durne Bagno, bór bagienny na zachód od jeziora Moszne i lasy brzozowe w kompleksie Orłów. Również lasy mieszane z udziałem dębów oraz olsy w kompleksie Zawiszów zasługują na zainteresowanie. Większość lasów posiada niską wartość gospodarczą.

Lasy objęte są ochroną na podstawie Ustawy z dn. 28.09.1991r. o lasach (tj. Dz.U. 2017 poz. 788) oraz Ustawy z dn. 3.02.1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1161). Gmina znajduje się w granicach Nadleśnictwa Parczew podlegającego Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie. Lasy na terenie gminy zajmują powierzchnię 121,42 km<sup>2</sup>. Lasy stanowiące własność Skarbu Państwa w zarządzanie Lasów Państwowych zajmują 309,85 ha inne 25 ha. Lasy stanowiące własność Skarbu stanowiące własność osób fizycznych 938,00 ha stanowiące własność osób prywatnych 4,9 ha, co ogółem stanowi 1253,10 ha lasów na terenie gminy. Lesistość na terenie gminy wynosi 10.3%.

Obszar Nadleśnictwa Parczew według regionalizacji przyrodniczo-leśnej opartej na podstawach ekologiczno-fizjograficznych (Tramplera i inni 1990r.) położony jest w IV Krainie Mazowiecko-Podlaskiej 5 Dzielnicy Niziny Podlaskiej i Wysoczyzny Siedleckiej oraz 6 Dzielnicy Polesia Podlaskiego. Głównym gatunkiem lasotwórczym tego rejonu jest sosna zwyczajna, tworząca drzewostany na siedliskach borów, borów mieszanych i lasów mieszanych. Z innych gatunków należy wymienić dąb szypułkowy, występujący na żyznych siedliskach świeżych i wilgotnych. Potencjalna produktywność siedlisk należy do wyższych w krainie. Zasobność drzewostanów należy do niskich (Tramplera i in. 1990). Dominującymi typami siedliskowymi w Obrębie Sosnowica w którym znajduje się gmina Urszulin są: BMśw – 31,73%, Bśw – 14,01%. Lasy Obrębu posiadają funkcję gospodarczą 77%, ochronną 22% zaś pozostała część stanowią rezerwaty. Lasy ochronne przyjęto na podstawie Decyzji nr 29/99 Ministra OŚZNiL z dnia 4.01.1999 roku oraz ustalenia planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Parczew na okres od 1.01.1998 do 31.12.2007. Największe i najcenniejsze kompleksy leśne na terenie gminy zostały włączone do Poleskiego Parku



Narodowego. Dominującym drzewostanem są młode drzewostany sosnowe na siedliskach bagiennych i wilgotne zarośla brzoźowe i olszowe. Największe powierzchnie zajmują siedliska olsu, boru bagiennego, boru mieszanego wilgotnego, lasu mieszanego bagiennego. Cechą charakterystyczną lasów omawianego terenu jest przestrzenne przemieszanie różnych typów siedlisk. Najwyższe walory posiadają drzewostany rosnące na siedliskach bagiennych, tj. Durne Bagno, bór bagienny na zachód od jeziora Moszne i lasy brzoźowe w kompleksie Orłów. Również lasy mieszane z udziałem dębów oraz olsy w kompleksie Zawiszów zasługują na zainteresowanie. Większość lasów posiada niską wartość gospodarczą.

Istotnym problemem o znaczeniu gospodarczym są szkody powodowane przez zwierzyinę płową. W Nadleśnictwie Parczew występują szkody powodowane przez sarny, jelenie i łosie. Główną przyczyną tego jest wzrost populacji zwierzyiny płowej i w związku z tym należy poczynić starania w kierunku egzekwowania od kół łowieckich realizacji planów odstrzału zwierzyiny. Jednym z ważniejszych problemów w Nadleśnictwie Parczew są zalesienia porolne, które w różnym stopniu opanowane są przez hubę korzeniową, co w konsekwencji prowadzi do obniżenia odporności biologicznej drzewostanów i ma istotny wpływ na zagrożenia od czynników abiotycznych i szkodników wtórnych szczególnie przyplaszczka. W celu poprawy stanu sanitarnego lasu w drzewostanach nękanych i opanowanych przez przyplaszczek granatek. Czynnikiem abiotycznym wpływającym negatywnie na stan lasu jest ich zaśmiecanie. Obserwowane głównie na obrzeżach kompleksów leśnych, w pobliżu miejsc postoju i wypoczynku jak też wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych przebiegających przez obszary leśne. Szkody związane z niekontrolowaną penetracją terenów leśnych przejawiają się również w niszczeniu mrowisk, budek dla ptaków, wykopywaniem roślin chronionych, niszczeniem grodzień upraw itp. Na terenie nadleśnictwa nie określano stref przemysłowych.

Istotną częścią ekosystemu lasu jest granica rolno – leśna będąca przejściem między lasem, polem, a łąkami, jest to kilkudziesięciometrowe obrzeże lasu (10-30 m) pełniące strefę buforową lasu. Strefa ta winna składać się z trzech stref: krzewiastej 3-5 m, drzewiasto-krzewiastej ok. 5 m i drzewiastej 10-20 m.

## **V.IX. Fauna**

Fauna terenu gminy została rozpoznana głównie w granicach form ochrony przyrody, a w szczególności w graniach Polskiego Parku Narodowego, który na terenie gminy Urszulin zajmuje powierzchnię 4952 ha(50%), Otulina Poleskiego na terenie gminy Urszulin wynosi 7 728,2 ha. Chronione gatunki bezkręgowców występujących w Poleskim Parku Narodowym to: pijawka lekarska, ślimak winniczek, szczeżuja wielka, skójka malarska, groszkówka, tygrzyk paskowany, żagnica zielona, łątka turzycowa, straszka północna, zalotka białoczarna, zalotka spłaszczona, zalotka większa, tęcznik mniejszy, biegacz skórzasty, biegacz fioletowy, biegacz gładki, biegacz granulowany, biegacz wręgaty, biegacz gajowy, biegacz polny, biegacz ogrodowy, borodziej próchnik, zrzypik twardokrywka, pływak szerokobrzegi, kreślinek pływak, ciotek matowy, czerwończyk nieparek, czerwończyk fioletek, modraszek alkon, modraszek arion, modraszek nausitous, modraszek telejus, dostojka eunomia, przeplatka aurinia, szlaczkoń torfowiec, strzępotek hero, postojak wiesiołkowiec, trzmiel żółty, trzmiel rudy, trzmiel kamiennik, trzmiel rudonogi, trzmiel różnobarwny, trzmiel ozdobny, trzmiel ziemny, trzmiel gajowy, trzmiel ogrodowy, trzmiel ciemnopasy, trzmiel wschodni. Na terenie Poleskiego Parku Narodowego żyje 228 gatunków





kręgowców. W odniesieniu do liczby gatunków w kraju najliczniej (72 %) reprezentowane są płazy, następnie gady – 67 %, ptaki – 40 %, ssaki – 38 % i ryby – 26 %. W wodach parku żyje 19 gatunków ryb: płoć, wzdręga, strzebla przekopowa, ukleja, słonecznica, leszcz, krap, lin, różanka, kiełb krótkowąsy, karp, karaś srebrzysty, okoń, koza, piskorz, szczupak pospolity, węgorz, sumik karłowaty, ciernik. Cztery gatunki ryb objęte są ochroną gatunkową. Są to: strzelba przekopowa, różanka, piskorz i koza. W gminie Urszulin występuje 13 gatunków płazów: traszka grzebieniasta, traszka zwyczajna, kumak nizinny, grzebiuszka ziemna, ropucha szara, ropucha zielona, paskówka, rzekotka drzewna, żaby – wodna, śmieszka, jeziorkowa, trawna i moczarkowa. Płazy reprezentuje 6 gatunków: żółw błotny, padalec zwyczajny, jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, zaskroniec zwyczajny i żmija zygzakowata. Status żółwia błotnego w Polskiej czerwonej księdze określony został, jako silnie zagrożony. Awifauna Poleskiego Parku Narodowego zdeterminowana środowiskiem wodnym. Ptaki wodne obejmują blisko 50% wszystkich gatunków spośród 156 gatunków ptaków występujących stałe, okresowo lub zalatujących na obszar parku.

Dla gatunków szczególnie zagrożonych wyznacza się strefy ochronne. Obecnie na terenie PPN wyznaczone są strefy dla bociana czarnego i orlika krzykliwego. Zachowaniu i utrzymaniu siedlisk rzadkich gatunków ptaków wodno-błotnych na omawianym obszarze sprzyja ekstensywne użytkowanie pastwiskowo-łąkarskie licznych tu użytków zielonych, a także zabiegi ochrony czynnej prowadzone przez Poleski Park Narodowy, w tym m.in. program reintrodukcji cietrzewia oraz wykaszanie łąk i torfowisk. Do największych zagrożeń dla awifauny i jej siedlisk w obrębie obszaru należą: postępujące przesuszenie siedlisk mokradłowych i murszenie torfu, zaniechanie gospodarki łąkarskiej na części terenu, zarastanie torfowisk i łąk trzciną, krzewami i młodym lasem oraz wypalanie trzcinowisk i turzycowisk. O wartości przyrodniczej terenu gminy świadczy włączenie terenu gminy Urszulin do Obszarów Natura 2000 (OSO) Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków. Spośród 35 gatunków ssaków na uwagę zasługują: rzęsorek rzeczek, smużka, gronostaj, wydra, łoś, wilk i bóbr.

Istotnym problemem, który zagraża faunie jest postępujące osuszanie i zmiany klimatu (zmniejszanie się ilości opadu atmosferycznego) powodujące występowanie stepowienia krajobrazu. Degradacji ulega fauna bezkręgowca, która związana jest silnie ze specyficzną szatą roślinną i mikroklimatem. Najbardziej zagrożone są gatunki związane z torfowiskami.

## V.X. Formy ochrony przyrody

Gmina Urszulin w całości bądź w fragmencie znajduje się w granicach terenów objętych ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 2134 z późniejszymi zmianami), należą do nich:

- Poleski Park Narodowy (PPN),
- Poleski Park Krajobrazowy,
- Poleski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Chełmski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) Ostoja Poleska PLH06001320,
- Specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) Krowie Bagno PLH060011,
- Specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) Jeziora Uściwierskie PLH060009,
- Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO) Polesie PLB06001922,



- Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO) Bagno Bubnów PLB060001,
- Pomnik przyrody,
- Użytki ekologiczne,
- Chronione gatunki roślin, zwierząt i grzybów.

## ➤ POLESKI PARK NARODOWY

Poleski Park Narodowy (PPN) został utworzony Rozporządzeniem Rady Ministrów z 10.04.1990 r. (Dz. U. Nr 27 z 1990 r., poz. 155) i powiększony Rozporządzeniem z dnia 17.01.1994 r. (Dz. U. Nr 9 z 1994 r., poz. 31). Obecnie dla terenu Parku obowiązuje Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 listopada 2017 r. w sprawie Poleskiego Parku Narodowego oraz Zarządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 listopada 2017 r. w sprawie zadań ochronnych dla Poleskiego Parku Narodowego. Obecnie Park ma powierzchnię 9760,2864 ha i otulinę o pow. 14.041,96 ha. Podstawowym zadaniem PPN jest ochrona przyrody leżącej w obrębie Parku, jednak największą uwagę są obdarzane ekosystemy torfowiskowe, rozległe torfowiska: niskie, przejściowe i wysokie. Obszar parku obejmuje unikalny w skali kraju krajobraz Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego z dużym udziałem terenów wodno-torfowiskowych. Tworzy go kompleks główny położony w gminach: Urszulin, Sosnowica, Stary Brus oraz enklawa parku – Bagno Bubnów położona na terenie gmin Urszulin, Wierzbica i Hańsk. Bogactwo florystyczne i zróżnicowanie fitosocjologiczne parku uwarunkowane są dużym zróżnicowaniem środowisk i stosunkowo niewielkimi zmianami antropogenicznymi. Wśród roślin naczyniowych występuje 928 gatunków, z czego 170 to gatunki rzadkie, 43 objęte ochroną ścisłą, a 15 częściową. Znaczną ich część stanowią rośliny północne (140 gatunków), a wśród nich: brzoza niska, wierzba lapońska i borówkolistna, turzycza strunowa, torfowa i bagienna, gnidosz królewski, lepnica litewska. 25 gatunków roślin atlantyckich reprezentowane są m.in. przez wywłócznika skrzętoległego, wąkrotę zwyczajną, widłaka torfowego, aldrowandę pęcherzykowatą. Na torfowiskach parku aż 8 gat. roślin mięsożernych. Należą do nich: aldrowanada pęcherzykowata, rosiczka długolistna, r. pośrednia, r. okrągłolistna, r. owalna (mieszaniec), tłustosz pospolity dwubarwny, pływacz zwyczajny, p. średni i p. drobny. Pośród grzybów objętych ochroną na terenie Parku zaobserwowano tylko 5 gatunków. Są to smardz wyniosły (stożkowaty), pasożytująca na drzewach żagwica listkowata, czy szmaciak gałęzisty, a także podgrzybek pasożytniczy i purchawica olbrzymia. Lasy na terenie parku to w większości drzewostany sosnowe w niskich klasach wieku (20-40 lat) na siedliskach ubogich.

Na terenie gminy Urszulin PPN zajmuje powierzchnię 4952 ha, tj. 50% powierzchni Parku. Jest to najcenniejszy pod względem florystycznym i faunistycznym rejon Parku, w którym 455 ha objęta jest ochroną ścisłą. Są to dawne rezerваты przyrody: „Durne Bagno”, „Torfowisko Orłowskie”, „Jezioro Długie”, „Jezioro Moszne”. O walorach przyrodniczych i krajobrazowych terenu Parku decydują przede wszystkim stosunki wodne. Okresowe nadmiary bądź braki wody na terenie Parku doprowadziły do podejmowania licznych prób regulowania stosunków wodnych, czego efektem stało się znaczne przyspieszenie naturalnego, powolnego tempa obiegu wód. Radykalne zmiany przyniosły szczególnie prace melioracyjne wykonane w latach 60-tych XX wieku, mające głównie charakter odwodnieniowy. Obecnie konieczne jest prowadzenie działań o charakterze renaturalizacyjnym w celu spowolnienia tempa odpływu wód z terenu Parku i przywrócenia naturalnej retencji. Osuszania obszarów podmokłych rozpoczęła niekorzystną dla bogactwa przyrodniczego sukcesję roślinności drzewiastej i krzewiastej - torfowiska zaczęły zarastać i przekształcać się w mniej cenne zbiorowiska leśne i zaroślowe. Od drugiej połowy lat 90-tych XX w. w Parku prowadzona jest czynna ochrona torfowisk polegająca na ograniczaniu rozwoju roślinności drzewiastej poprzez jej usuwanie. Na terenie Parku nie obowiązuje Plan Ochrony. W 2011 roku przystąpiono do opracowania projektu planu ochrony Poleskiego Parku Narodowego do chwili obecnej nie zostało ono wydane. Otulina Poleskiego Parku Narodowego



zajmuje obszar większy od samego Parku - 14.041,96 ha, na terenie gminy Urszulin wynosi 7 728,2 ha. Jej zadaniem jest izolowanie obszaru chronionego od negatywnego wpływu działalności człowieka. Obszar otuliny jest wartościowy przyrodniczo, jego część wchodzi w skład Poleskiego Parku Krajobrazowego.

### ➤ **POLESKI PARK KRAJOBRAZOWY**

Poleski Park Krajobrazowy utworzony został Uchwałą Nr XVIII/89/83 WRN w Chełmie z 23.03.1983 r. w celu ochrony krajobrazu części Równiny Łęczyńsko-Włodawskiej, nazywanej również Pojezierzem Łęczyńsko-Włodawskim. Park składa się z 4 enklaw o łącznej powierzchni 5.113 ha. Położony jest na terenie gmin: Urszulin, Sosnowica i Stary Brus. Na terenie Parku obowiązuje Rozporządzenie Nr 11 Wojewody Lubelskiego z dnia 28 kwietnia 2005 r. w sprawie Poleskiego Parku Krajobrazowego (Lublin, dnia 25 maja 2005 r.). Ochroną objęto cenne przyrodniczo obszary wokół Poleskiego Parku Narodowego. Krajobraz parku krajobrazowego charakteryzuje mozaika pól, łąk i lasów wraz z dużym udziałem terenów podmokłych. Największym zbiornikiem wodnym jest Jezioro Wytyckie, pełniące funkcję zbiornika retencyjnego. Pozostałe jeziora to Jezioro Karaśne koło Urszulina oraz Gumienko (tzw. Owenek). Ważnym elementem parku jest zespół stawów w Starym Brusie. Obejmuje on 23 stawy, wśród których największymi są: Żabka, Rybitwa, Trościany. Zostały one zbudowane w okresie międzywojennym na terenie torfowisk. Przez park przepływają rzeki Włodawka, Piwonia i Bobryk. Cały ten obszar pocięty jest przez sieć rowów melioracyjnych. Najbardziej charakterystycznymi formacjami roślinnymi parku są torfowiska. Do najciekawszych roślin związanych z torfowiskami należą brzoza niska, rosiczka okrągłolistna, widłak torfowy. Park krajobrazowy posiada otulinę o powierzchni 16.954 ha położoną na terenie gmin Urszulin, Stary Brus, Sosnowica oraz Cyców.

### ➤ **Poleski Obszar Chronionego Krajobrazu**

Poleski Obszar Chronionego Krajobrazu utworzono w 1983 r. Położony jest na terenie gmin Sosnowica, Urszulin, Stary Brus, Włodawa, Wola Uhruska. Granice Obszaru oraz obowiązujące tam ograniczenia wskazuje Rozporządzenie Nr 52 Wojewody Lubelskiego z dnia 28 lutego 2006 r. w sprawie Poleskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Lublin, dnia 4 kwietnia 2006 r.). Zgodnie z rozporządzeniem zajmuje powierzchnię 41.000 ha i położony jest w powiecie parczewskim, na terenie gminy Sosnowica; w powiecie włodawskim, na terenie gmin: Urszulin, Stary Brus, Wiryki, Hańsk, Wola Uhruska, Włodawa i miasta Włodawa; w powiecie łęczyńskim, na terenie gminy Cyców. Pełni rolę korytarza ekologicznego łącząc część Równiny Łęczyńsko – Włodawskiej z zespołem obszarów chronionych w rejonie Poleskiego Parku Narodowego z Sobiborskim Parkiem Krajobrazowym oraz Szackim Parkiem Narodowym na Ukrainie. Podstawowym elementem krajobrazu tego obszaru jest rozległa równina z licznymi torfowiskami (m.in. Krowie Bagno, Torfowisko Dubeczyńskie), jeziorami (m.in. Białe Sosnowickie, Uściwierz, Białe Włodawskie) oraz lasami sosnowymi i mieszanymi. Poleski OChK obejmuje południowo-zachodnią część gminy Urszulin, w rejonie Jezior Uściwierz, Rotcze i Sumin oraz Jeziora Płotycze i północną część torfowiska Krowie Bagno. Zachodnia jego część stanowi otulinę Poleskiego Parku Krajobrazowego. Poleski OChK spełnia ważną funkcję w zachowaniu równowagi stosunków wodnych i klimatycznych regionu.

### ➤ **CHEŁMSKI OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU**

Chełmski Obszar Chronionego Krajobrazu utworzony został w 1983 r. ma powierzchnię 30 420 ha. Obecne granice wyznacza Rozporządzenie Nr 49 Wojewody Lubelskiego z dnia 28 lutego 2006 r. w sprawie Chełmskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. (Lublin, dnia 4 kwietnia 2006



r.). W granicach obszaru znajdują się krajobrazy Pagórów Chełmskich i Obniżenia Dubienki. Są to masywne wyniosłości zbudowane ze skał wapiennych na przemian z podmokłymi zagłębieniami, w których można spotkać różne typy torfowisk niskich, w tym torfowiska węglanowe. Obejmuje on południowosходni fragment gminy. Najcenniejsze przyrodniczo tereny, w tym Bagno Bubnów, włączono w granice Poleskiego Parku Narodowego.

➤ **OBSZAR NATURA 2000 OSTOJA POLESKA PLH060013 (W RAMACH SPECJALNYCH OBSZARÓW OCHRONY SIEDLISK SOO)**

Obszar zajmuje obszar 10159.15 ha, stanowią go dwa izolowane fragmenty terenu: Główny Kompleks Poleskiego Parku Narodowego oraz Kompleks Bagno Bubnów - Bagni Staw. Obszar stanowią jeziora wraz z otaczającymi je torfowiskami oraz z uroczyskami, stawami. W granice ostoi zaliczono także kilka uroczysk przewidywanych do włączenia do Poleskiego Parku Narodowego, w tym: jezioro Płotycze, Bagno Karaśne (pozostałość po zanikłym jeziorze), łąki koło wsi Jamniki oraz uroczysko Jelino. Kompleks Główny Poleskiego Parku Narodowego to obszar o dominującym udziale ekosystemów wodno-torfowiskowo-leśnych. W północnej części ostoi znajduje się także rozległy kompleks łąk wraz z dwoma zespołami stawów. Na łąkach, przejętych przez Poleski Park Narodowy w 1994 r. prowadzone są sukcesywnie prace renaturalizacyjne. Liczne jeziora otoczone są szerokimi pierścieniami torfowisk przejściowych. Druga część ostoi: Bagno Bubnów - Bagno Staw, obejmuje zespół 2 rozległych kompleksów bagienno-torfowiskowych o łącznej powierzchni ponad 1400 ha, położonych w górnym brzegu rzeki Włodawki. Na torfowiskach dominują zbiorowiska ze związku Magnocaricion.

Przedmioty ochrony na terenie obszaru:

- A294 wodniczka *Acrocephalus paludicola*
- A060 podgorzałka *Aythya nyroca*
- A021 bąk *Botaurus stellaris*
- A215 puchacz *Bubo bubo*
- A196 rybitwa białowąsa *Chlidonias hybridus*
- A198 rybitwa biłoskrzydła *Chlidonias leucopterus*
- A197 rybitwa czarna *Chlidonias niger*
- A084 błotniak łąkowy *Circus pygargus*
- A239 dzięcioł biłogrzbiety *Dendrocopos leucotos*
- A154 dubelt *Gallinago media*
- A127 żuraw *Grus grus*
- A409 cietrzew *Tetrao tetrix tetrix*

➤ **OBSZAR NATURA 2000 KROWIE BAGNO PLH060011 (W RAMACH SPECJALNYCH OBSZARÓW OCHRONY SIEDLISK SOO)**

Obszar zajmuje powierzchnię 535.24 ha. Obszar obejmuje wschodnią część rozległego kompleksu wodno-torfowiskowego Krowie Bagno. Są to pozostałości jednego z największych niegdyś w polskiej części Polesia, kompleksu torfowiskowego. Znajdują się tu 4, zanikające, eutroficzne jeziora: Laskie, Lubowierz, Lubowierzek i Hańskie, otoczone przez silnie zakrzaczone torfowiska niskie i przejściowe. Krzewy i drzewa, głównie liściaste, porastają ok. 15% obszaru. W pobliżu Jeziora Hańskiego przepływa rzeka Krzewianka. Jeziora i przyległe do nich torfowiska otoczone są rozległymi, ekstensywnie użytkowanymi łąkami, wykształconymi na zmeliorowanych w latach 1960. torfowiskach. Około 50 % obszaru zajmują rodzaje siedlisk z Załącznika I





Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Spośród 6 zidentyfikowanych rodzajów najcenniejsze są łąki trzęślicowe. Znajdują się tu też stanowiska rzadkich i zagrożonych w Polsce roślin naczyniowych, w tym objętych ochroną prawną. Stwierdzono tu 3 gatunki motyli z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Jest to ważny węzeł ekologiczny na trasie kontaktu kompleksu głównego Poleskiego Parku Narodowego z Bagnem Bubnów i Sobiborskim Parkiem Krajobrazowym. Fragmenty obszaru ostoi przewidywane są do wykupu z rąk prywatnych i poddania procesom renaturalizacji. W zatwierdzonym w 1999 r. planie ochrony PPN teren był wskazany do włączenia do Poleskiego Parku Narodowego.

#### ➤ **OBSZAR NATURA 2000 JEZIORA UŚCIWIERSKIE PLH060009 (W RAMACH SPECJALNYCH OBSZARÓW OCHRONY SIEDLISK SOO)**

Obszar obejmuje obszar 2065.57 ha, który obejmuje 7 płytkich (0,7-6,6 m), eutroficznych jezior o powierzchni od 0,7 do 256,3 ha oraz otaczające je torfowiska niskie i przejściowe, a także niewielkie wzniesienia użytkowane rolniczo: garb morenowy z przysiółkiem Ostrówek oraz północny skraj guza kredowo - trzeciorzędowego (Guz Garbatówki). Zespół Jezior Uściwierskich położony jest w górnej części zlewni rzeki Piwonii. Jeziora znajdują się w różnych stadiach zarastania. Trzy z nich mają rozwinięty fitolitoral małojeziorny, 2 - fitolitoral zanikający (spleja), 2 - fitolitoral bagienny. Jest to obszar ważny dla zachowania bioróżnorodności. Ponad 67 % obszaru zajmują siedliska z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, których zidentyfikowano tu 10 rodzajów. Na torfowiskach występuje wiele rzadkich i chronionych w tej części Europy gatunków roślin. Rejon ten jest też znaczącą w skali regionu ostoją rzadkich gatunków owadów i płazów. Występuje tu 10 gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Znajdują się tu, m.in., liczne drobne stanowiska strzebli błotnej. Ważny węzeł ekologiczny w obrębie Polesia. W latach 1992-1996 zrealizowany tu został pionierski w Polsce program renaturalizacji ekosystemów wodno-torfowiskowych, obejmujący: jeziora Biczce i Ciesacin wraz z otaczającymi je torfowiskami oraz 1 km koryta rzeki Piwonii wraz z otaczającymi go łąkami. Obszar ma również duże znaczenie dla ochrony ptaków. Zgodnie z zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 12 stycznia 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jeziora Uściwierskie PLH060009 wskazano, aby w Studium uwzględnić informacje o istnieniu obszaru Natura 2000 PLH060009 Jeziora Uściwierskie. Zaproponowano też wprowadzenie ograniczenia składowania skały płonnej oraz modyfikacji sieci rowów melioracyjnych w zlewniach jezior. Wskazano na konieczność określenia maksymalnej chłonności turystycznej zbiorników wodnych. Wskazano iż sporządzenie planu ochrony dla Obszaru nie jest konieczne. Plan zadań ochronnych jest wystarczającym narzędziem do zapewnienia ochrony przedmiotom ochrony w obszarze.

#### ➤ **OBSZAR NATURA 2000 POLESIE PLB060019 (W RAMACH OBSZARÓW SPECJALNEJ OCHRONY PTAKÓW (OSO))**

Obszar obejmuje fragment Polesia Lubelskiego, na którym dominują równiny torfowe, wśród których położone są zarastające jeziora i obszary bagiennie, rozdzielone niewielkimi wzniesieniami. Wiele terenów jest stale podtopionych, o charakterze naturalnym. Krajobraz jest wybitnie równinny. Torfowiska reprezentują wszelkie typy tego siedliska, od torfowisk wysokich, poprzez przejściowe do niskich. W ostoi występuje co najmniej 28 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 10 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Jedno z nielicznych w Polsce stanowisk łągowych podgorzałki; ważna ostoja bąka i dubelta. Do największych zagrożeń dla awifauny i jej siedlisk w obrębie obszaru należą: postępujące



przesuszenie siedlisk mokradłowych i murszenie torfu, zaniechanie gospodarki łąkarskiej na części terenu, zarastanie torfowisk i łąk trzciną, krzewami i młodym lasem oraz wypalanie trzcinowisk i turzycowisk.

### ➤ **OBSZAR NATURA 2000 BAGNO BUBNÓW PLB060001 (W RAMACH OBSZARÓW SPECJALNEJ OCHRONY PTAKÓW (OSO))**

Obszar posiada powierzchnię 2187,6 ha. Obejmuje fragment Poleskiego Parku Narodowego. Otoczenie torfowisk (typologicznie są to torfowiska niskie) stanowią tereny rolnicze. Torfowiska odwadniane są ciekami należącym do zlewni Włodawki. Dominującymi zbiorowiskami roślinnymi są szuwały wielkoturzycowe. Przeważają tu torfowiska otwarte, miejscami porasta je rzadka trzcina; na obrzeżach występują zarośla wierzbowe, a w części zachodniej Bagna Bubnów znajduje się kilkanaście torfianek. Ostoja ptasia o randze europejskiej E 66. Występuje co najmniej 15 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Bardzo ważna ostoja wodniczki. Populacja rozmieszczona w środkowej części Bagna Staw i Bagna Bubnów: 230-250 osobników, co stanowi ok. 8,9% populacji krajowej i ok. 2,1% światowej populacji gatunku (wg Grzywaczewski i in. 2013). W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej (C6) następujących gatunków ptaków: błotniak łąkowy, błotniak zbożowy (PCK), sowa błotna (PCK) i wodniczka (PCK); w stosunkowo wysokiej liczebności (C7) występuje dubelt (PCK). Obszar ma również duże znaczenie dla ochrony ptaków.

### ➤ **POMNIKI PRZYRODY**

Pomnikami przyrody, zgodna z art. 40 ustawy o ochronie przyrody, są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

Na terenie gminy znajduje się jeden pomnik przyrody jest nim 400-letni dąb szypułkowy o nazwie „Wieszatiel” posiadający 416 cm obwód pnia, rośnie we wsi Załucze Stare. Został objęty ochroną Zarządzeniem Nr 20 Wojewody Chełmskiego z dnia 10 grudnia 1985 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Nazwa nawiązuje do represji władz carskich wobec ludności wyznania rzymskokatolickiego i grekokatolickiego. Drzewo posiada regularną koronę, jest puste w środku i ubytek odziomkowy do wys. 3.5 m.

### ➤ **UŻYTKI EKOLOGICZNE**

Użytkami ekologicznymi, zgodnie z art. 42 i 44 ustawy o ochronie przyrody, są *zastępujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.*

Użytek ekologiczny „Ciesacin” obszar łąk, zadrzewień i nieużytków, utworzony 5.03.1993 r. ma powierzchnię 195,03 ha (na terenie gminy Urszulin – 69,51 ha). Leży na pograniczu gmin Urszulin i Cyców. Obejmuje torfowisko niskie, zlokalizowane pomiędzy





jeziorami Rotcze i Sumin oraz niewielkie eutroficzne Jezioro Ciesacin. Rosną tu rzadkie i chronione zbiorowiska roślinności torfowiskowej: brzoza niska, gnidosz królewskie, rosiczka okrągłolistna, kruszczyk błotny, wierzba lapońska. Do najcenniejszej awifauny należą: wodniczka, błotniak popielaty, kulik wielki, dubelt, dziwonina. W granicach użytku obowiązują ustalenia Rozporządzenia Nr 150 Wojewody Lubelskiego z dnia 16 lipca 2002 r. w sprawie uznania obszarów za użytki ekologiczne na terenie województwa lubelskiego (Dz. Urz. Woj. Lub. Z 2002 r. Nr 80, poz. 1707).

Użytek ekologiczny „Uściwierz” obszar jeziora Uściwierz oraz łąk rowów i nieużytków, utworzony 5.03.1993 r. ma powierzchnię 211,1 ha. Znajduje się na granicy gminy z gminą Cyców i Ludwin. Celem ochrony jest zachowanie ostoi ptactwa wodno-błotnego (błotniaka popielatego, bąka, krakwy, dziwonii) oraz rzadkich zbiorowisk roślin wodnych i torfowiskowych (brzoza niska, wierzba lapońska, rosiczka okrągłolistna, kruszczyk błotny, gnidosz królewski, storczyki). W granicach użytku obowiązują ustalenia Rozporządzenia Nr 142 Wojewody Lubelskiego z dnia 16 lipca 2002 r. w sprawie uznania obszarów za użytki ekologiczne na terenie województwa lubelskiego (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego Nr 80 poz. 1699).

#### **V.XI. Obszary chronione na podstawie przepisów o lasach**

Ochrona zasobów leśnych realizowana jest na podstawie przepisów szczególnych zawartych w ustawie o lasach, która m.in. określa zasady ich ochrony. Ochrona lasów i ekosystemów leśnych wpisuje się w szeroko pojętą gospodarkę leśną, której celami są:

- zachowanie lasów i korzystnego ich wpływu na klimat, powietrzem wodę, glebę, warunki życia i zdrowia człowieka oraz na równowagę przyrodniczą,
- ochrona gleb i obszarów szczególnie narażonych na zanieczyszczenia lub uszkodzenia oraz o specjalnym znaczeniu społecznym,
- ochrona wód i retencji zlewni,
- produkcja leśna.

Cele ochronne gospodarki leśnej realizowane są przede wszystkim poprzez ustanawianie lasów ochronnych. Za lasy ochronne uważa się obszary leśne podlegające ochronie za względu na spełniane funkcje. Na terenie gminy Urszulin występują lasy wodochronne (RDLP w Lublinie):

- pomiędzy Domniczynem a Wytycznem,
- w rejonie Urszulina i Wiązowca,
- w Nowym Załuczu,
- na południowy wschód od Jeziora Sumin przy drodze nr 82 i drodze z Sumina do Garbatówki.

Gmina jest również objęta priorytetem zalesień traktowanych, jako przeciwdziałanie powstawaniu gruntów marginalnych (PZPWL 2002 r.)

#### **V.XII. Międzynarodowy rezerwat biosfery polesie zachodnie**

Rezerwat Biosfery Polesie Zachodnie obejmuje w granicach Polski znaczną część Równiny Łęczyńsko-Włodawskiej oraz niewielkie fragmenty Zakłęsłości Sosnowickiej, Równiny Parczewskiej, Garbu Włodawskiego i Pagórów Chełmskich. Jest to obszar największego w Polsce zgrupowania jezior, niemających glacialnego pochodzenia. Niewielkie różnice wysokości oraz płytkie zaleganie wód gruntowych powodują, że dużo jest tutaj obszarów podmokłych – bagien i torfowisk oraz związanych z nimi form ochrony przyrody. Bogactwem są również rzadkie gatunki, w tym zagrożone w skali Europy i świata: wodniczka, derkacz, podgorzałka oraz żuraw,



bielik, cietrzew, wilk. Największa w kraju populacja żółwia błotnego. Prócz tego występuje tutaj wiele rzadkich gatunków roślin bagiennych: brzoza niska, wierzba borówkolistna i lapońska, trzy gatunki rosiczek i wiele innych. Status rezerwatu biosfery ma na celu podkreślenie wartości i promowaniu terenów o wyjątkowych walorach przyrodniczych i kulturowych, jednocześnie nie zmienia form ochrony, jaką są obecnie objęte obszary wchodzące w skład rezerwatu. Biorąc pod uwagę zaproponowane w studium kierunki zagospodarowania gminy oparte o uwarunkowania przyrodnicze na etapie Studium nie przewiduje się, iż jego ustalenia wpłyną negatywnie na walory przyrodnicze i kulturowe.

### V.XIII. Uwarunkowania kulturowe

Gmina posiada umiarkowaną wartość kulturową ze względu na nie liczne obiekty wpisane do rejestru zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków z zapisów studium wynika, iż brak jest tu parków podworskich lub ich pozostałości.

Tabela 5 Zabytki Nieruchome wpisane do rejestru zabytków

Miejscowość	Obiekt	Data decyzji	Nr rejestru
Wereszczyn	Kościół parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP, ob. św. Stanisława BM (z wyposażeniem wnętrza), otoczenie w granicach cmentarza kościelnego	1967.01.26	A/144
Wereszczyn	Cmentarz rzymskokatolicki, w granicach według zał. planu oraz kaplica grobowa Rulikowskich na cmentarzu rzymskokatolickim, w granicach ścian zewnętrznych	1987.6.10	A/188
Andrzejów	Grodzisko stożkowe o formie czworoboku, otoczone fosą, datowane na okres wczesnośredniowieczny, położone w granicach działek nr 66, 69	2006.01.06	C/47

Zespoły i obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków:

Andrzejów

- kapliczka murowana – 1905 r.;
- park podworski – pocz. XX wieku;
- dom nr 3 – pocz. XX wieku;
- dom nr 52 – pocz. XX wieku;

Babsk

- pomnik ku czci milicjantów Milicji Obywatelskiej – po 1945 r.;

Dębowiec

- cmentarz ewangelicki (nieczynny) – XIX wiek;
- kapliczka murowana – 1953 r.;
- spichlerz – 1948 r.;



### Kozubata

- dom nr 3 – pocz. XX wieku;
- dom nr 4 – pocz. XX wieku;
- dom nr 17 – II poł. XIX wieku;
- krzyż przydrożny – 1935 r.;

### Michałów

- cmentarz ewangelicki (nieczynny) – XIX wiek;

### Stare Załucze

- dom nr 3 – pocz. XX wieku;
- spichlerz – XIX wiek;
- dom nr 27 – pocz. XX wieku;
- dom nr 29 – pocz. XX wieku;
- dom nr 43 – pocz. XX wieku;
- dom nr 44 – pocz. XX wieku;
- dom nr 50 – pocz. XX wieku;
- cmentarz ewangelicki (nieczynny) – XIX wiek;
- kapliczka przydrożna – pocz. XX wieku;

### Urszulin

- pomnik zamordowanych w kwietniu 1944 roku mieszkańców Urszulina – II połowa XX wieku;
- cmentarz rzymskokatolicki – XX wiek;
- cmentarz wojenny – 1920 r.;

### Wereszczyn

- cmentarz prawosławny (nieczynny) – XIX wiek;
- cmentarz prawosławny (nieczynny) – ok. XIX wieku;
- drzewostan kościoła pw. św. Stanisława Biskupa i św. Trójcy – XIX wiek;
- kościół pw. św. Stanisława Biskupa i św. Trójcy – 1783 r, przebudowany w 1929 r.;
- dzwonnica kościoła pw. Św. Stanisława Biskupa i św. Trójcy – XX wiek;
- grobowiec Białkowskich – II poł. XIX wieku;
- grobowiec Rulikowskich – IV ćw. XIX wieku;
- kapliczka z figurą św. Jana Nepomucena – XVIII wiek;
- mogiła zbiorowa żydowska – II poł. XX wieku;
- zespół podworski, ob. Klasztor Braci Faustynów – pocz. XX wieku;

### Wielkopole

- mogiła wojenna – 1920 r.;

### Wincencin

- dom nr 25 – pocz. XX wieku;
- dom nr 30 – XIX/XX wieku;

### Wola Wereszczyńska

- cmentarz rzymskokatolicki nowy – XX wiek;
- cmentarz rzymskokatolicki stary – XIX wiek;
- cmentarz prawosławny (nieczynny) – XIX wiek;



#### Wytyczno

- dom nr 27 – II poł. XIX wieku;
- dom nr 85 – II poł. XIX wieku;
- cmentarz rzymskokatolicki – XX wiek;
- cmentarz prawosławny (nieczynny) – XIX wiek;
- cmentarz wojenny żołnierzy WP z 1939 roku – 1939 r.;
- kościół pw. św. Andrzeja Boboli – 1947 – 1949 r.;
- pomnik pamięci Ludwika Czugały – lata 50 – te XX wieku;
- zespół podworski – dwór – pocz. XX wieku;
- zespół podworski – spichlerz – pocz. XX wieku;

#### Zawadówka

- wiatrak koźlak – XIX wiek.

W granicach administracyjnych gminy znajduje się wiele stanowisk archeologicznych.

## **VI. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU**

Analizując dokumenty Strategiczne sporządzone dla gminy Urszulin tj. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Urszulin na lata 2015-2020 z perspektywą do 2023 roku, Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Urszulin jak również opracowania ekofizjograficznego dla gminy Urszulin do najważniejszych problemów ochrony środowiska na terenie objętym projektem Studium zaliczyć można:

- naruszenia środowiska w zakresie zanieczyszczenia gruntów, głównie na terenach komunikacyjnych (wierzchnia warstwa zanieczyszczona jest głównie wzdłuż dróg prowadzących ruch tranzytowy), nielegalna eksploatacja, presja osadnictwa na obszarach gleb II, III i IV klasy,
- zagrożeniem dla stanu sanitarnego wód podziemnych i powierzchniowych jest nieuporządkowana gospodarka ściekowa, czyli brak pełnego systemu kanalizacji i oczyszczalni ścieków, nieszczelne szamba, „dzikie” wysypiska w sołectwach Babsk, Wola Wereszczyńska i Stare Załucze, chemizacja rolnictwa oraz emisje gazów pochodzące z motoryzacji,
- Zanieczyszczenie powietrza głównie ze źródeł punktowych (paleniska gospodarstw domowych i kotłownie) oraz liniowych – komunikacja. W obrębie terenów mieszkaniowych głównym źródłem zanieczyszczeń jest emisja niska wzrastająca w okresie zimowym. Zanieczyszczenie utrzymuje się na obszarze zainwestowanym i w jego najbliższej okolicy. Emisja niska charakteryzuje się dużą uciążliwością,
- Na terenie gminy głównym źródłem hałasu na jest komunikacja zwłaszcza droga krajowa o znaczeniu międzyregionalnym Nr 82,
- Straty różnorodności biologicznej wynikające ze zmian klimatu, osuszeniem, zaniechaniem tradycyjnego ekstensywnego rolnictwa, niewłaściwie lokalizowanej zabudowy będącej barierową na ciągach korytarzy ekologicznych. Hydrosfera Pojezierza Łęczyńsko -



Włodawskiego ulega największym zmianom. Na jej terenie powierzchnia podmokłych łąk i torfowisk systematycznie maleje z 27% na początku XX w. do 15,2% w połowie lat dziewięćdziesiątych ubiegłego stulecia.

- Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub stanu środowiska - azbest” głównie w sołectwach Wincencin i Wola Wereszczyńska,
- Globalne zmiany klimatu mogące skutkować ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi,
- Potencjalne ryzyko wystąpienia katastrofy ekologicznej lub wypadku losowego o charakterze antropogenicznym (wypadki komunikacyjne w przewozie materiałów niebezpiecznych, awarie przemysłowe itp.) i naturalnym (pożary, huragany, gradobicia itp.).
- Źródłem zanieczyszczenia powietrza jest transgraniczne przenoszenie gazów i pyłów ze źródeł zlokalizowanych poza obszarem gminy z Lublina, Chełma, Energetyki Łęczyńskiej.
- Wydobycie węgla odbywa się w kopalni Bogdanka wpływa na stan środowisko Poleskiego Parku Narodowego.

## **VII. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

W przypadku braku zmiany studium obowiązywać będzie aktualnie obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Urszulin z 1995 r. Biorąc pod uwagę wnioski o zmianę studium wszczęto uchwałę Nr XXIV/150/2016 Rady Gminy Urszulin z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Urszulin. W wyniku odstąpienia od realizacji procedury oznaczałoby to, iż nie zostaną zaktualizowane i ocienione uwarunkowania rozwoju gminy w zakresie środowiska przyrodniczego, kulturowego, stanu zagospodarowania oraz infrastruktury technicznej. Ponadto ograniczona zostanie możliwość wytyczenia kierunków rozwoju gminy zgodnie z zaktualizowanymi potrzebami oraz nie zostaną określone możliwości potencjalnych zmian wykorzystania przestrzeni w zgodzie z przyjętymi celami rozwoju, które pozwolą na koordynację zamierzeń władz samorządowych w zakresie działalności inwestycyjnej, zmierzającej do aktywizacji gminy i poprawy jakości życia mieszkańców gminy z wyodrębnieniem zadań lokalnych i ponadlokalnych. Ponadto nie zostaną wprowadzone zasady polityki przestrzennej gminy spójne m.in. z ustaleniami form ochrony przyrody zgodnie z przepisami odrębnymi, które są podstawą do prawidłowej polityki przestrzennej gminy. Jej brak wywołać może szereg niekorzystnych konsekwencji dla środowiska, spośród których do najważniejszych zaliczyć należy:

- rozwój zabudowy rozproszonej;
- ograniczenie powierzchni terenów biologicznie czynnych, na skutek niekontrolowanej ekspansji zabudowy kosztem terenów otwartych;
- przeznaczanie nowych terenów istotnych dla funkcjonowania powiązań przyrodniczych pod zabudowę lotniskową, mieszkaniową lub przemysłową;
- powstanie nowych, lub wzmocnienie istniejących barier ekologicznych w postaci zabudowy lokalnych korytarzy ekologicznych.
- wzrost zanieczyszczeń w powietrzu oraz pogorszenie klimatu akustycznego wywołane wzrostem



ruchu samochodowego oraz rozwojem terenów przemysłowych;

- potencjalne zagrożenie zanieczyszczenia gleb oraz wód powierzchniowych i podziemnych wywołane wzrostem liczby zbiorników na nieczystości płynne oraz wzrostem spływów powierzchniowych z nawierzchni utwardzonych i zanieczyszczonych.

## **VIII. SKUTKI DLA ŚRODOWISKA, KTÓRE MOGĄ WYNIKAĆ Z USTALEŃ PROJEKTU STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

W zakresie przeznaczenia terenu analizowany dokument przewiduje następujące funkcje:

Tereny zabudowy

- Tereny zabudowy usług publicznych (UP)
- Tereny zabudowy usługowej (U)
- Tereny zabudowy usługowej, produkcyjnej, składów, magazynów (PU)
- Tereny zabudowy usługowo – mieszkaniowej (MNU)
- Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (M)
- Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (MW)
- Tereny zabudowy zagrodowej (RM)
- Tereny powierzchniowej eksploatacji kopalin pospolitych (PE)
- Tereny obsługi technicznej gminy (IT)

Tereny zieleni urządzonej, rekreacji i sportu

- Tereny zieleni parków z towarzyszącą funkcją usługową (ZP-U)
- Tereny zieleni nieurządzonej i urządzonej: parków, skwerów i zieleńców (ZP)
- Tereny zieleni ogrodów działkowych (ZD)
- Tereny rekreacji indywidualnej (ZR)
- Tereny zieleni cmentarnej (ZC)
- Tereny komunikacji: Tereny dróg publicznych
- Tereny otwarte
- Tereny lasów i dolesień (ZL)
- Tereny rolne predysponowane do wprowadzenia dolesień (RD)
- Tereny rolne (R)

Głównymi celami jakimi kierowano się podczas sporządzania analizowanego dokumentu było dążenie do poprawy jakości życia mieszkańców, poprzez rozwój infrastruktury technicznej i społecznej, oraz rozwój gospodarczy związany z tworzeniem nowych miejsc pracy, z naciskiem na turystykę z jednoczesnym zachowaniem wysokich walorów krajobrazowych. Wskazane kierunki zagospodarowania gminy mają na celu ochronę istniejących walorów środowiska przyrodniczego, stanowiących podstawę atrakcyjności gminy, poprzez wprowadzenie odpowiednich ograniczeń w zagospodarowaniu i wykorzystaniu terenów. Działania te mają na celu utrzymanie dominujących funkcji: osadniczo – usługowej, rolniczej oraz rekreacyjnej w oparciu o bogate zasoby przyrodnicze gminy. Zrównoważony rozwój terenów pod zabudowę mieszkaniową, terenów usługowych z równoczesnym rozwojem infrastruktury technicznej. W analizowanym dokumencie ustalono





wytyczne, do planów miejscowych, zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów. Wprowadzono ograniczenia, dla lokalizacji nowych inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko umawiając ich lokalizację w terenach zabudowy usługowej, produkcyjnej, składów, magazynów (PU). Tereny te są zlokalizowane w terenach niesąsiadujących z zabudową mieszkaniową oraz poza formami ochrony przyrody.

W Studium uwzględniono obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym oraz o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1 /art.10 ust. 2 ppkt 7/. W analizowanym dokumencie uwzględniono obszary zagrożone powodzią. W studium nie wskazuje się obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m<sup>2</sup>.

W ustaleniach dotyczących Kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów wymieniono istniejące obszary przestrzeni publicznej w poszczególnych strefach. Niezależnie od powyższego na terenie gminy dopuszcza się realizację urządzeń i obiektów służących zaspokojeniu potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych. W granicach opracowania Studium określono obszary stanowiące potencjalne tereny rozwojowe, w tym wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze oraz tereny zainwestowane - wymagające uporządkowania, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Granice obszarów wrysowano na rysunku Studium. Analizując ustalenia dokumentu należy uznać, że skala potencjalnych zmian w porównaniu do aktualnego zagospodarowania terenu jest duża. Obowiązujące Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzegno Gminy Urszulin sporządzone było w 1995 r. w związku z czym zmiany wprowadzone w treści analizowanego dokumentu są duże i polegają na jego całościowej aktualizacji. Zaktualizowano uwarunkowania w zakresie wydanych i skonsumowanych decyzji o warunkach zabudowy, planów miejscowych, form ochrony przyrody. Największe powierzchniowo zmiany w stosunku obecnego stanu zagospodarowania widoczne są w sąsiedztwie siedziby gminy miejscowości Urszulin, w sąsiedztwie jeziora Radcze, jeziora Sumin i jeziora Uściwierz. Zaplanowana zabudowa zlokalizowana jest sąsiedztwie istniejących już jednostek osadniczych i stanowić będzie jej uzupełnienie. Zauważyć należy, iż planowana zabudowa zlokalizowana jest w większości w granicach aglomeracji Urszulin (wyznaczonej w ramach Krajowego Programu Oczyszczalnia Ścieków Komunalnych), która obejmuje miejscowości: Andrzejów, Andrzejów Osada, Dębowiec, Grabniak, Kozubata, Michałów, Sumin, Urszulin, Wytuczno i Zabrodzie. W analizowanym dokumencie szczególną uwagę zwraca się na możliwości wydobywania zasobów naturalnych, w które zwłaszcza wschodnia część gminy jest obfita. W Studium wprowadzono szereg ustaleń ograniczających wydobycie tych surowców.

Poddając ocenie specyfikę zapisów dokumentu do ustaleń, których realizacja może powodować potencjalne występowanie oddziaływania na środowisko zaliczono przede wszystkim:

- możliwość rozbudowy tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami nieuciążliwymi, tereny zabudowy zagrodowej, zabudowa rekreacyjna,
- możliwość rozbudowy terenów zabudowy usługowej,
- możliwość rozbudowy terenów zabudowy produkcyjnej,
- możliwość rozbudowy terenów zabudowy rekreacji indywidualnej,



- dopuszczenie rozbudowy i modernizacji sieci infrastruktury technicznej,
- dopuszczenie rozbudowy i remontów istniejącej sieci drogowej,
- dopuszczenie eksploatacji kruszywa naturalnego,
- dopuszcza się realizację indywidualnych lub zbiorczych systemów wykorzystujących energię geotermalną, energię słoneczną i wodną, z zachowaniem przepisów odrębnych.

Definitywnie, o stopniu oddziaływania przedsięwzięć wynikających z ustaleń analizowanego dokumentu decydować będzie sposób ich realizacji oraz ich faktyczna lokalizacja. Zapisy Studium biorą pod uwagę położenie terenu w granicach powierzchniowych form ochrony przyrody, uwzględniając ograniczenia, które wynikają z ich lokalizacji.

**IX. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO, SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ ANALIZOWANEGO DOKUMENTU**(w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na pozostałe elementy środowiska)

Art. 51 ust.1 pkt 2 lit. e Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1405 Z późn zm. ) wśród ocen i analiz nakazuje określenie przewidywanego znaczącego oddziaływania na środowisko ustaleń analizowanego dokumentu (w tym przypadku Studium), w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne oraz zależności między wymienionymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy. Wpływ na wymienione komponenty środowiska ma różnego rodzaju oddziaływanie, związane głównie z formą zagospodarowania terenu.

#### **Możliwe oddziaływanie budowę geologiczną i powierzchnię ziemi**

Powierzchnia ziemi w rozumieniu art. 3 pkt. 25 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 519 z późn zm. ) rozumiana jest jako ukształtowanie terenu, glebę, ziemię oraz wody gruntów powinny one być w możliwie największym stopniu chronione poprzez zapewnienie ograniczenia zmian naturalnego ukształtowania terenu do niezbędnego minimum oraz utrzymanie, jakości gleby i ziemi powyżej lub co najmniej na poziomie wymaganych standardów określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U. 2016 poz. 1395). W stanie istniejącym na terenie gminy dominują tereny rolnicze. Projekt studium zakłada rozwój zabudowy, zarówno usługowej, mieszkaniowej, zagrodowej jako wyodrębnione jednostki planistyczne są to tereny, które mogą zostać zainwestowane poprzez warunki zabudowy uwzględniając sąsiedztwo tereny na których nastąpi największa zmiana to tereny na których nastąpi zmiana funkcji (mieszkaniowej, usługowe produkcyjne). Tereny do zmiany funkcji nie są zaprojektowane na gruntach klas I-III przez co nie zostaną uszczuplone gleby objęte ochroną. Podczas realizacji zamierzonych funkcji struktura gleby, w szczególności jej wierzchniej warstwy, zostanie naruszona w trakcie realizacji fundamentów pod budowę nowych obiektów. Ingerencja maszyn budowlanych w warstwę glebową nastąpi również w momencie budowy niezbędnej infrastruktury technicznej, takiej jak sieć układu komunikacyjnego, podziemne urządzenia techniczne (sieć kanalizacji, wodociągi, gazociągi, urządzenia telekomunikacyjne itp.). Powierzchnia nowych terenów inwestycyjnych w stosunku do całkowitej powierzchni gruntów rolnych jest niewielka w związku z czym i zmiany nie będą znaczne. Realizacja wykopów,



o których mowa wyżej, wiązać się będzie każdorazowo z naruszeniem ciągłości warstw glebowych, a co za tym idzie, z czasową zmianą stosunków wilgotnościowych i tlenowych w glebie. Potencjalne zagrożenie wystąpienia zanieczyszczenia warstw glebowych wiązać się będzie z użyciem sprzętu ciężkiego (maszyny budowlane) do realizacji projektowanych funkcji (mieszkaniowej, usługowej czy też produkcyjnej, wydobywania kruszywa) i będzie ograniczało się do czasu trwania budowy. Szczególnie podatne na zanieczyszczenie będą gleby w wykopach pod fundamenty. Do czasu realizacji fundamentów należy każdorazowo zadbać o prawidłowe ich zabezpieczenie przed potencjalnym wpływem wód z zanieczyszczeniami z powierzchni ziemi.

Istotnym przekształceniem terenu charakteryzuje się eksploatacja złóż kopalin, zwłaszcza kruszyw, studium uwzględnia udokumentowane złoża torfu, piasku i węgla kamiennego oraz wskazuje istniejące tereny i obszary górnicze torfu i piasku. Zapisy Studium wskazują, iż zabiegi przeprowadzane w ramach rekultywacji wyrobisk są zależne od wielkości terenu eksploatacji, zagospodarowania otoczenia, zapoczątkowanych przeobrażeń zdegradowanych terenów na skutek sukcesji, obecności wód powierzchniowych, możliwości technicznych i finansowych. Każdy teren górniczy wymaga oddzielnej analizy pod względem zamierzonego celu, jaki zostanie osiągnięty na skutek kompleksowych zabiegów rekultywacyjnych. Na potrzeby niniejszego opracowania określono ogólny kierunek rekultywacji, jakim jest przywrócenie aktywności biologicznej terenów zdegradowanych. Tereny poeksploatacyjne po uprzednich zabiegach technicznych – łagodzenie skarp, stopniowanie, wyrównanie itp., mogą być przede wszystkim zalesiane. Wydaje się, iż o skuteczności rekultywacji decyduje dobór gatunków, ewentualne przygotowanie podłoża i zabezpieczenie przed erozją wietrzną i wodną. Ostateczne formy rekultywacji zostaną uzgodnione po zakończeniu eksploatacji kruszywa. Nadrzędnym celem zabiegów rekultywacyjnych powinno być przywrócenie aktywności biologicznej obszarów zdegradowanych ze wskazaniem na zwiększenie lesistości gminy. Koncepcje zagospodarowania terenów powyrobiskowych i ich najbliższego otoczenia uwzględniać powinny wykorzystanie terenu dla celów dydaktycznych walorów kulturowych i przyrodniczych gminy nie naruszając ich wartości. Wybór konkretnego kierunku rekultywacji poprzedzony powinien być odpowiednimi pracami geologicznymi, w tym także badaniami, analizami.

### **Możliwe oddziaływanie na wody**

Podatność warstw wodonosnych na zanieczyszczenia uzależniona jest od właściwości i parametrów fizycznych przykrywających je warstw glebowych. Stopień przepuszczalności gleb oraz podatność na infiltrację zanieczyszczeń w głąb w sposób bezpośredni, będą miały przełożenie na niebezpieczeństwo wystąpienia zanieczyszczeń wód podziemnych. Do czynników powodujących zanieczyszczenie należeć będą płyny eksploatacyjne pojazdów obsługi budowy. W ograniczonym zakresie (w trakcie realizacji wykopów – do czasu ich przykrycia), w przypadku wystąpienia opadów atmosferycznych, zaistnieje niebezpieczeństwo wymywania zanieczyszczeń powierzchniowych i ich bezpośredniego transportu do wykopów ziemnych. Przy zachowaniu wysokiej kultury prowadzenia prac budowlanych niebezpieczeństwo wystąpienia zanieczyszczenia wód podziemnych będzie istotnie ograniczone. Potencjalnym zagrożeniem, mogą być zużyte oleje do przekładni oraz ewentualne awarie i wycieki. W planach zagospodarowania przestrzennego powinno się każdorazowo uwzględniać konieczność stosowania się do przepisów o odpadach i nakazywać konserwację, właściwie składowanie i utylizowanie zużytych olejów. Możliwość wystąpienia oddziaływania ewentualnych przyszłych inwestycji na wody powierzchniowe uzależnione będzie głównie od sposobu realizacji zamierzeń inwestycyjnych dbałość na etapie realizacji budowy przyczyni się w dużym stopniu do ograniczenia potencjalnego wpływu inwestycji na wody powierzchniowe. Korzystne jest lokalizowanie nowych stref rozwojowych, jako uzupełnienie istniejącej zabudowy, jak również poza terenami zalewowymi (poza niewielkim fragmentem na północ od Urszulina). Z wprowadzeniem nowej zabudowy, którą



dopuszcza projekt analizowanego dokumentu zwiększy się zapotrzebowanie na wodę do celów bytowych i związanych z prowadzeniem działalności usługowej, produkcyjnej lub magazynowej. Przełoży się to na zwiększenie poboru wody z poziomów użytkowych wód podziemnych. W Studium zawarto informacje iż w planuje się realizację sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Zabrodzie, Urszulin i Andrzejów, Wytyczno oraz budowę sieci wodociągowej w części miejscowości Andrzejów i Grabniak. Wskazano iż w celu ochrony środowiska przyrodniczego oraz komfortu życia mieszkańców celowe wyłoby skanalizowane miejscowości zlokalizowanych w granicach form ochrony przyrody oraz terenów położonych w sąsiedztwie jezior, które narażone są na antropopresję. W stosunku do rozproszonej zabudowy zagrodowej gospodarka ściekowa w projekcie Studium zakłada realizowanie odprowadzania ścieków w oparciu o przydomowe oczyszczalnie ścieków i zbiorniki bezodpływowe. Należy zaznaczyć, iż w stanie istniejącym kanalizacja na terenie gminy rozwija się wzdłuż wyznaczonej aglomeracji. Została ona utworzona uchwałą Nr IV/48/2014 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 grudnia 2014 roku w sprawie wyznaczenia obszaru i granicy aglomeracji Urszulin aglomeracja, na którą składają się miejscowości: Andrzejów, Andrzejów Osada, Dębowiec, Grabniak, Kozubata, Michałów, Sumin, Urszulin, Wytyczno oraz Zabrodzie. Kanalizacja sanitarna ma długość 48,5 km i posiada 162 przyłączy. Ścieki z aglomeracji odprowadzane są do istniejącej oczyszczalni ścieków Urszulinie o przepustowości 296,1 m<sup>3</sup>/dobę. Planuje się, aby oczyszczalnia była głównym i ze względu na swoją wydajność jedynym tego typu obiektem na terenie gminy. Zakaz lokalizowania nowych przydomowych oczyszczalni ścieków, odprowadzających ścieki do ziemi w obszarach aglomeracji. Zgodnie zaleceniami dla proponowanego obszaru ochronnego GZWP 407 w którym znajduje się gmina w obszarach aglomeracji winno się podłączyć do kanalizacji zbiorczej (jeśli istnieje możliwość techniczna) posesji wyposażonych w zbiorniki szczelne (szamba). Gospodarka ściekowa winna rozwijać się równocześnie z rozwojem sieci wodociągowej. Zaleca się, aby wody opadowe z dachów i posesji zagospodarowane zostały na terenie działki tak, aby przeciwdziałać nadmiernemu odpływowi wód kształtując tym samym tereny zielone i oczka wodne. Z uwagi na charakter dopuszczonej zabudowy nie przewiduje się istotnego oddziaływania na środowisko gruntowo – wodne na etapie budowy. Na etapie realizacji zabudowy dopuszczonej w projekcie Studium, potencjalne zagrożenie dla jakości wód podziemnych stanowić może wykorzystanie ciężkiego sprzętu budowlanego i składowanie materiałów budowlanych. Aby ograniczyć to oddziaływanie (np. przenikanie substancji ropopochodnych), należy wykorzystywać wyłącznie sprzęt sprawny technicznie i sprawować nad nim stały nadzór a substancje mogące przenikać do wód gruntowych należy magazynować w szczelnych zbiornikach ustawionych na stabilnym podłożu. Ponadto projekt Studium nakłada nakaz wyposażenia stacji, magazynów i baz paliw płynnych w instalacje i urządzenia zabezpieczające przed przenikaniem produktów naftowych do gruntu, wód powierzchniowych i gruntowych zgodnie z przepisami odrębnymi, nakaz stosowania urządzeń ochronnych wód podziemnych przy projektowaniu i wykonywaniu dróg zgodnie z przepisami odrębnymi.

Istotnym zagrożeniem dla środowiska przyrodniczego terenu gminy jest obniżenie poziomu wód gruntowych, z którymi ściśle związana jest fauna i flora gminy. Do potencjalnego obniżenia zwierciadła wód podziemnych może dojść w wyniku odwadniania wykopów fundamentowych i infrastrukturą podziemną. Oddziaływanie takie nie będzie miało charakteru trwałego, w przypadku lokalizacji zabudowy i będzie ograniczone do etapu prowadzenia prac budowlanych, i ze względu na potencjalną wielkość zabudowy będzie miało zasięg lokalny. Ewentualne odwadniania wykopów mogą mieć miejsce w przypadku lokalizacji zabudowy w pobliżu wód powierzchniowych m.in. w sąsiedztwie Włodawki, gdzie pierwszy poziom wód gruntowych zalega blisko powierzchni ziemi. Tereny rozwoju produkcyjnego, które potencjalnie uważane mogą być za największe zagrożenia zlokalizowane są na terenach gdzie zwierciadło występowania wody podziemnej sięga 5-10 m p.p.t. Projekt zmiany SUiKZP uwzględniają także potrzebę ochrony wód podziemnych





przed zanieczyszczeniami w sposób pośredni, nakazując gospodarowanie odpadami zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa.

Projekt zmiany SUIKZP utrzymuje obecny rolniczy charakter gminy, z rozległymi obszarami pól uprawnych. Odpływ zanieczyszczeń z tych terenów stanowi zagrożenie dla jakości wód powierzchniowych i podziemnych. W celu ochrony tych zasobów należy gospodarować środkami ochrony roślin, nawozami naturalnymi i mineralnymi w sposób zrównoważony, zgodny z zasadami określonymi w ustawie o nawozach i nawożeniu oraz Kodeksie Dobrej Praktyki Rolnej. W Studium wskazano m.in. zakaz stosowania w okresie roku dawki nawozu naturalnego zawierającego więcej niż 170 kg azotu (N) w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych.

Zgodnie z definicją umieszczoną w Ramowej Dyrektywie Wodnej dobry stan wód podziemnych oznacza stan osiągnięty przez część wód podziemnych, jeżeli zarówno jej stan ilościowy jak i chemiczny jest określony, jako co najmniej „dobry”. Zgodnie z art. 58.1 i 59 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. 2018 poz. 469 ze zm.) celami środowiskowymi dla jednolitych części wód podziemnych są:

Cele środowiskowe dla jednolitych części wód powierzchniowych realizuje się przez podejmowanie działań zawartych w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza.

Działania te polegają m.in. na:

- stopniowej redukcji zanieczyszczeń powodowanych przez substancje priorytetowe oraz substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego,
- zaniechaniu lub stopniowym eliminowaniu emisji do wód powierzchniowych substancji priorytetowych oraz substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego.
- określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 99 ust. 1 pkt 1.

Celem środowiskowym dla jednolitych części wód podziemnych jest:

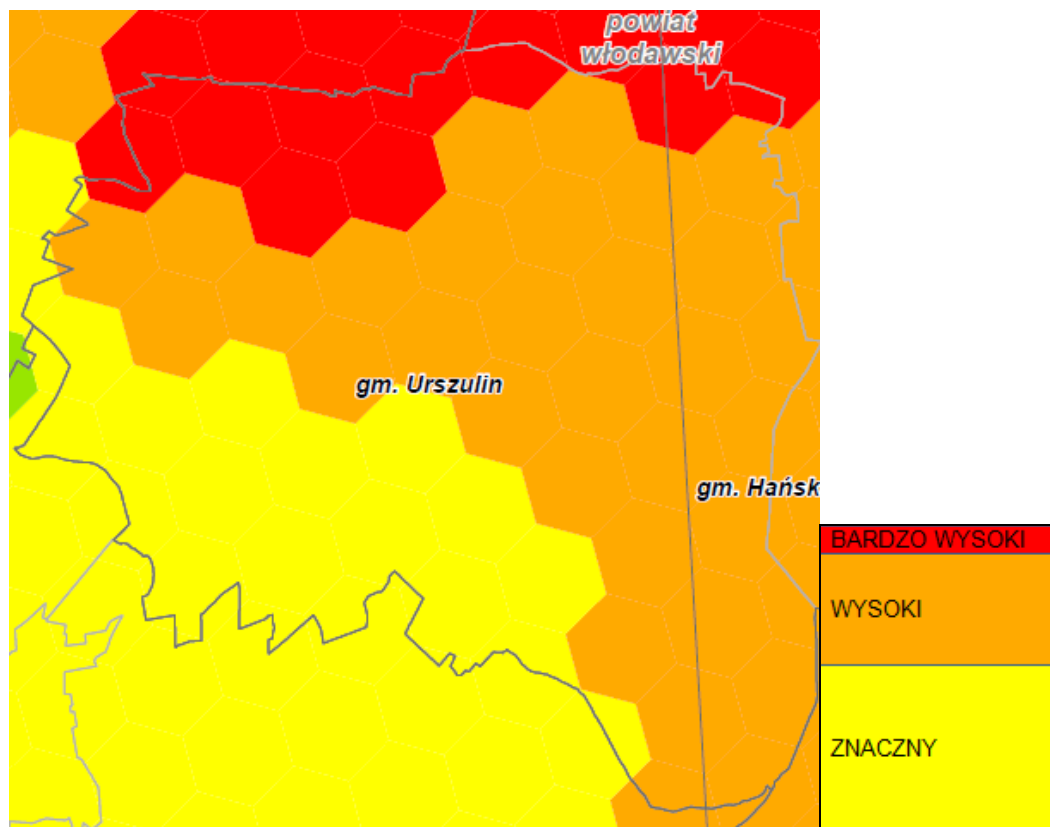
- zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do nich zanieczyszczeń,
- zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu,

Dla spełnienia wymogu nie pogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym, według „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” będzie utrzymanie tego stanu. Teren objęty ustaleniami SUIKZP znajduje się w granicach Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPD) nr 67 i 75, której stan ilościowy i chemiczny oceniono jako dobry.

Zgodnie z Planem przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Środkowej Wisły” *Warszawa, 2017* tereny gminy Urszulin zostały zakwalifikowane do 3 poziomów zagrożenia występowania suszy bardzo wysokiego (niewielki fragment północnej części gminy), wysokiego (centralna i wschodnia część gminy) oraz znacznego (południowa część gminy).

Po przeanalizowaniu ustaleń Studium nie stwierdza się, iż wyniku wprowadzenia ich w życie nastąpi zanieczyszczenie środowiska gruntowo-wodnego mogące wpłynąć w sposób istotny na stan jakościowy wód podziemnych. Biorąc pod uwagę stan ilościowy potencjalny wzrost zapotrzebowania na wodę z nich wynikający ocenia się, jako nieznaczący w związku, z czym ustalenia studium nie będą także wpływać na stan ilościowy wód podziemnych.

Nie przewiduje się by realizacja ustaleń analizowanego dokumentu mogła powodować nieosiągnięcia celów środowiskowych dla wód podziemnych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” o raz celów wymienionych w art. 59 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. 2018 poz. 469 ze zm.).



Rysunek 3 Narażenie na wystąpienie suszy w gminie Urszulin na obszarze regionu wodnego Środkowej Wisły 29 Źródło Plan przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Środkowej Wisły, Warszawa 2017

Na terenie gminy Urszulin Program działań ograniczający występowanie skutków suszy dla obszarów poszczególnych gmin w regionie wodnym Środkowej Wisły przewiduje:

- Budowa i rozbudowa systemów sieci wodociągowej oraz usprawnienie istniejących systemów wodociągowych,
- Zwiększanie retencji na obszarach rolniczych,
- Propagowanie zmiany struktury upraw rolniczych na gatunki i odmiany roślin uprawnych bardziej odpornych na suszę rolniczą oraz odpowiednie nawożenie gleb,
- Renaturyzacja koryt cieków i ich brzegów, przywracanie naturalnych meandrów oraz funkcji retencyjnych cieków - priorytet w realizacji,
- Odtwarzanie obszarów starorzeczy i obszarów bagiennych - priorytet w realizacji,
- Prowadzenie uprawowych zabiegów agrotechnicznych w sposób zapobiegający przesuszaniu gleby,
- Tworzenie i ochrona roślinnych pasów ochronnych,
- Odbudowa zbiornika Wytuczno wraz z budowlami,
- Inwentaryzacja ujęć wód podziemnych wykorzystywanych do nawodnień rolniczych (dot. studni wykonanych w ramach zwykłego korzystania z wód), kontrola poboru wody z tych ujęć,
- Weryfikacja pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód,
- Analiza możliwości usprawnienia reguł sterowania obiektami i urządzeniami wodnymi,
- Tworzenie zadrzewień przydrożnych - priorytet w realizacji





Projekt Studium w sposób pośredni lub bezpośredni uwzględnia założenia dla gminy wskazane w Planie. M.in. poprzez zalecenie projektowania zadrzewień śródpolnych i zalesień rodzimymi gatunkami drzew i krzewów odpowiednimi do siedliska, wzdłuż korytarzy i ciągów ekologicznych, kształtowania pasmowych struktur przyrodniczych (łąk, zadrzewień), ochrona gruntów organicznych poprzez przeciwdziałanie osuszaniu torfowisk. Studium uwzględnia zapisaną w planie zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego Uchwała nr XI/162/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego odbudowę zbiornika Wytyczno wraz z budowlami.

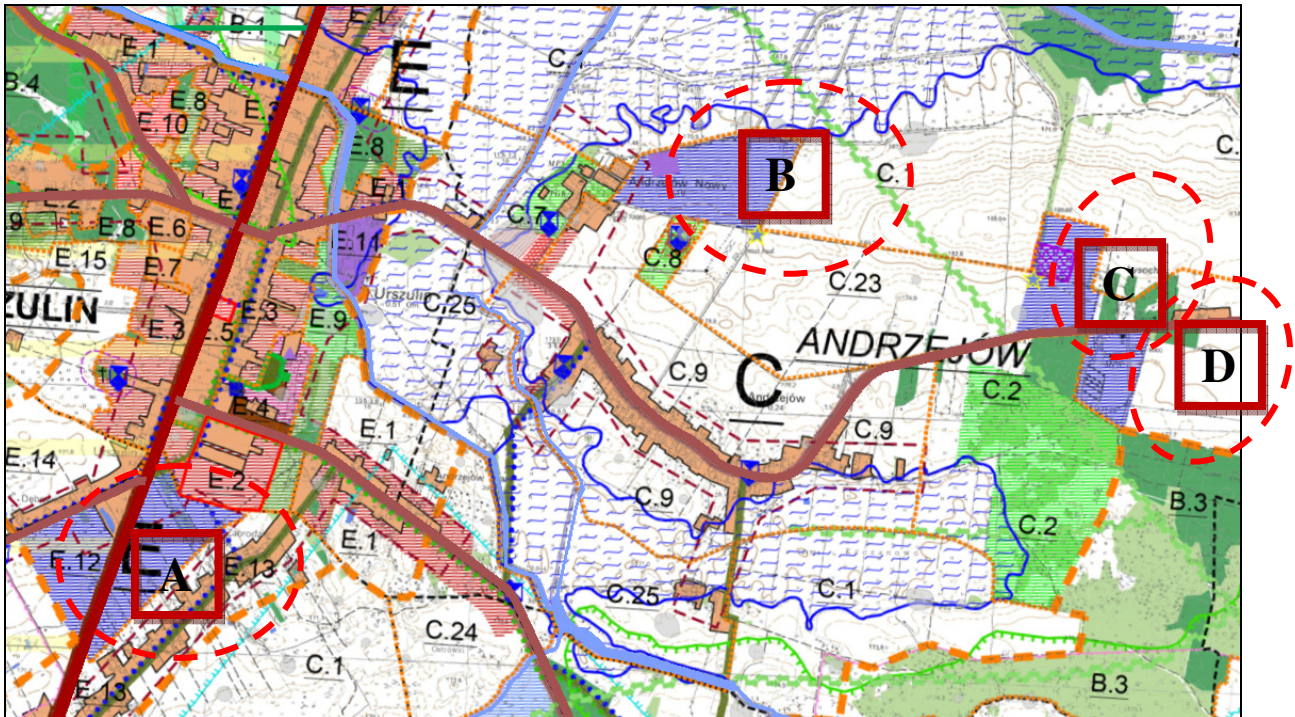
Zgodnie z Art. 166. Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1566 z późn zm.) w celu zapewnienia ochrony ludności i mienia przed powodzią w Studium uwzględnia się obszary szczególnego zagrożenia powodzią, poziom zagrożenia powodziowego wynikający z wyznaczenia obszarów szczególnego zagrożenia powodzią uwzględnia się w decyzjach o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzjach o warunkach zabudowy, dotyczących nieruchomości w całości lub w części położonych na tych obszarach.

### **Możliwe oddziaływanie na krajobraz**

Obszar opracowania nie jest terenem silnie zurbanizowanym. Występują tu zróżnicowane funkcje, ok. 31% powierzchni gminy stanowią lasy, duży udział stanowią wody powierzchniowe jednakże największą część gminy stanowią grunty użytkowane rolniczo. Projekt Studium dzieli cały obszar na strefy funkcjonalne w oparciu o istniejące już zainwestowanie. Taki podział pozwoli uniknąć chaotycznego rozprzestrzeniania się poszczególnych funkcji, a tym samym nie doprowadzi do drastycznych zmian w krajobrazie. Podział obszaru opracowania na strefy funkcjonalne pozwala na całościowe i racjonalne gospodarowanie przestrzenią. Wprowadzenie wytycznych dla poszczególnych funkcji również ma niemałe znaczenie dla przyszłej jakości krajobrazu gminy. Oddziaływania projektowanych funkcji na krajobraz wiązać się będzie głównie z wprowadzeniem do otoczenia nowych obiektów. W stanie istniejącym, w sąsiedztwie terenów przeznaczonych do zabudowy zlokalizowane są już zabudowania poza terenami produkcyjnymi które zlokalizowano głównie na wschód od Urszulina w sąsiedztwie lasów szpalerów drzew w sąsiedztwie dawnej żwirowni, w granicach terenów do rekultywacji na przekształconych wzgórzach morenowych zaś kolejny teren w sąsiedztwie drogi krajowej nr 81 na terenach płaskich tarasów akumulacyjnych.



**Rysunek 4 widok na teren położony przy drodze krajowej 81 (tereny rozwoju produkcji zaplanowane w Studium) Źródło Google Earth.**



**Rysunek 5** Wyrys z analizowanego Studium

Teren A stanowi teren płaski rozdzielony drogą krajową nr 81. Teren położony jest w sąsiedztwie stacji paliw i związaną z nią bazą noclegową. Teren B stanowią częściowo istniejące tereny produkcyjne (w ewidencji gruntów w jako Bi), teren C stanowią tereny częściowo wskazane do rekultywacji, teren D tereny przekształcone w wyniku działalności człowieka na części terenu znajdują się nieużytkowane zabudowania (w ewidencji gruntów w jako Ba). Z opracowania Chmielewskiego i in. wynika, iż teren A położony jest w krajobrazie kulturowym harmonijnym, zaś B-C w przyrodniczo-kulturowym harmonijnym. Jako krajobrazy kulturowe harmonijne wskazano tereny gdzie działalność człowieka jest prowadzona z poszanowaniem uwarunkowań przyrodniczych: antropogeniczne formy pokrycia terenu są dopasowane do naturalnych form ukształtowania powierzchni ziemi, a intensywność użytkowania zasobów przyrody jest dostosowana do możliwości ich naturalnego lub wspomaganego przez człowieka odnawiania się. Na tego typu obszarach dominuje zwykle zrównoważona gospodarka leśna i tradycyjne, mało intensywne rolnictwo i osadnictwo wiejskie, a zabytkowe układy urbanistyczne i ruralistyczne zostały objęte ochroną konserwatorską, zapobiegającą niszczeniu tradycji miejsca. Autorzy opisali krajobrazy przyrodniczo–kulturowe harmonijne jako takie w których naturalne i antropogeniczne formy pokrycia terenu występują w podobnych obszarowo proporcjach, tworząc harmonijne układy przestrzenne (skały, jeziora, torfowiska, lasy, łąki, pola, sady, zabudowa itp.)<sup>3</sup>. Biorąc pod uwagę iż część teren w publikacji Chmielewskiego był analizowany w 2012 roku część z terenów B, C i D już istniało, niemniej jednak w zależności od zaproponowanej w terenie zabudowy dla której Studium nie wyznacza maksymalnych wysokości, powierzchni budynków. W związku, z czym trudno jest określić wpływ ustaleń Studium na krajobraz biorąc pod uwagę możliwości powstaną

<sup>3</sup> Chmielewski T.J., Michalik-Śnieżek M., Kułak A., 2014, Klasyfikacja stopnia antropogenicznego przekształcenia krajobrazu i jej zastosowanie w planie ochrony Poleskiego Parku Narodowego. PEK, T. XXXVIII, 107-124.



dominant w krajobrazie. Studium nie przewiduje budowy elektrowni wiatrowych uwzględnia również lokalizacji eksponowanych wewnątrz krajobrazowych wskazanych w projekcie planu ochrony Parku i nie dopuszcza tam budowy farm fotowoltaicznych. Uwzględnia również najcenniejsze wnętrza przyrodniczo -krajobrazowe do utrzymania obecnej funkcji.

W trakcie realizacji zamierzeń inwestycyjnych, związanych z realizacją przewidzianych w projekcie zmiany Studium funkcji, wystąpią ponadto następujące (czasowe) zmiany w krajobrazie:

- ruch maszyn budowlanych (i wiążąca się z tym uciążliwość akustyczna, pylenie, wibracje),
- czasowe składowiska urobku ziemnego z wykopów pod fundamenty,
- place obsługi sprzętu budowlanego.

Wymienione wyżej uciążliwości i zmiany w krajobrazie, jakie wystąpią w trakcie realizacji różnych zamierzeń inwestycyjnych, będą miały charakter krótkotrwały i odwracalny.

Warto zaznaczyć, iż gmina znajduje się w zasięgu rozmaitych form ochrony przyrody za pośrednictwem, których malowniczy krajobraz jest szczególnie chroniony. Projekt Studium nie dopuszcza do rozproszenia zabudowy lokalizując nowa zabudowę, jako uzupełnienie istniejącej, co uważa się za pozytywne względem zachowania obecnego krajobrazu gminy.

### **Możliwe oddziaływanie na zwierzęta**

Ewentualne, możliwe do wystąpienia oddziaływanie inwestycji na zwierzęta będzie miało miejsce przede wszystkim na etapie budowy i będzie głównie efektem występowania uciążliwości związanych z działaniem sprzętu budowlanego. Mając na uwadze, że w granicach terenu objętego projektem studium, znajdują się tereny zalesione cechują się one bogactwem fauny o czym świadczyć mogą liczne formy ochrony przyrody. Należy liczyć się z możliwością przenikania zwierzyny leśnej na tereny sąsiednie. Ewentualne uciążliwości dla zwierzyny wystąpią głównie w okresie realizacji zabudowy oraz infrastruktury technicznej i będą miały charakter przejściowy. W związku z tym, iż tereny rozwojowe lokalizowane są jako uzupełnienie istniejącej zabudowy nie przewiduje się utraty siedlisk zwierząt chronionych, maksymalnie ograniczono również rozwój zabudowy w terenach chronionych na mocy ustawy o ochronie przyrody. Należy pamiętać, iż prace budowlane, dociepleniowe winny się odbywać poza okresem lęgowym zwierząt minimalizując w ten sposób utratę siedlisk. Przy projektowaniu funkcji rozwojowych uwzględniono przebieg korytarzy ekologicznych pozostawiając brzegi cieków i jezior wolne od rozwoju zabudowy. Takie planowanie przestrzeni w dostatecznym stopniu zapewni migrację zwierząt. Zagrożającym dla cennych siedliskom fauny jest przesuszenie i obniżenie poziomu wód gruntowych, w wyniku przeprowadzonych w melioracji bądź złego ich stanu oraz innych czynników. Powoduje to zmniejszanie się powierzchni cennych siedlisk fauny, zwłaszcza ptaków, jakimi są wilgotne łąki torfowiska oraz ich degradację, a także przyspiesza proces sukcesji – zarastania dawnych mokradeł





lasem, mineralizację gleb, co dodatkowo ogranicza powierzchnię tych siedlisk. W celu poprawy gospodarki wodnej projekt zakłada odbudowę oraz prawidłową eksploatację systemów melioracji.

Ponadto czynnikiem wpływającym negatywnie na faunę jest rosnąca lokalnie antropopresja związana z letniskowo-rekreacyjnym zagospodarowaniem brzegów jezior. W celu ograniczenia zabudowy w sąsiedztwie jezior projekt zakłada określenie lokalizacji zabudowy rekreacyjnej nad tymi jeziorami i sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

### **Możliwe oddziaływanie na roślinność i różnorodność biologiczna**

Ewentualne, pośrednie oddziaływanie projektowanych funkcji na rośliny, może zaistnieć poprzez pogorszenie stanu powietrza atmosferycznego, składu chemicznego gleb w rejonie opracowania (w skali mikro), zwłaszcza w rejonie miasta i układu drogowego. Realizacja ewentualnej zabudowy mieszkaniowej, produkcyjnej czy usługowej, wiązać się będzie ze zwiększoną emisją zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do atmosfery. Do czasu wyprowadzenia zanieczyszczeń z atmosfery (depozycja sucha i mokra – w skali lokalnej) następować będzie okresowe zwiększenie emisji zanieczyszczeń do powietrza. Tego typu zjawiska występować będą głównie w trakcie sezonu grzewczego.

Negatywny wpływ zanieczyszczeń atmosferycznych na roślinność, dokonuje się poprzez ich osiadanie (poprzez depozycję mokrą i suchą) na powierzchni roślin (m.in. metale ciężkie), co może skutkować nawet poważnym uszkodzeniem roślinności. Jako, że tereny rozwojowe będą lokalizowane poza terenami obejmującymi naturalną szatę roślinną przewiduje się, iż oddziaływanie nie będzie duże. W celu ochrony różnorodności biologicznej wprowadzono zasady gospodarowania w ramach Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych (ESOCH) mający na celu wpłynąć na zachowanie różnorodności biologicznej w gminie. Do obszarów w ramach systemu zaliczono tereny wzdłuż większych cieków wodnych, płątów zieleni oraz lasów. Realizacja wyżej przytoczonych funkcji wymaga wyłączenia z systemu:

- lokalizacji wszelkich inwestycji mogących naruszyć równowagę ekologiczną systemu, a w szczególności lokalizację przemysłu, ferm przemysłowego tuczu trzody chlewnej, magazynów, składów i baz oraz arterii komunikacyjnych i linii wysokiego napięcia (z wyjątkiem niezbędnych przejść przez system po jak najtańszej trasie),
- lokalizacji wylewisk gnojowicy i nieczystości,
- lokalizowanie agresywnych i monolitycznych form zabudowy kubaturowej.

Ponieważ ESOCH powinien stanowić obszary zasilania ekologicznego dla pozostałych terenów, znajdujących się poza systemem, więc plan ochrony parku narodowego, parku krajobrazowego i studium gminy przywiązuje szczególnie istotną wagę do gospodarowania zasobami przyrody w systemie. Dotyczy to głównie:

- dostosowania zakresu zagospodarowania rekreacyjnego do chłonności rekreacyjnej środowiska,
- ograniczenia eksploatacji zasobów wód podziemnych,
- racjonalne korzystanie ze złóż kruszywa naturalnego,
- ekologizowanie produkcji rolnej,
- przekwalifikowania większej części lasów produkcyjnych na lasy ochronne oraz właściwego gospodarowania zasobami dla potrzeb nowej funkcji.



Kształtowanie struktury ekologicznej w ESOCH powinno zmierzać w kierunku wzmocnienia i wzbogacenia systemu o nowe walory ekologiczne. Do preferowanych działań w tym kierunku można zaliczyć:

- dolesienie i przebudowę drzewostanów na bardziej odporne – po uprzednim określeniu celowości dolesienia,
- zadrzewiania (śródpolne, śródłukowe i odbudowę biologiczną cieków),
- tworzenie nowych powiązań ekologicznych i ekologiczno-funkcjonalnych w ramach systemu oraz między nim a sąsiednimi, aktywnymi ekologicznie terenami, uwzględnienie obszarów korytarzy ekologicznych w otoczeniu Parku wyłączonych z zabudowy i stosowania ogrodzeń wskazanych w planie ochrony dla Poleskiego Parku Narodowego,
- udrażnianie systemu poprzez likwidację i neutralizację barier ekologicznych,
- rewaloryzację terenów zdegradowanych.

W Studium w odniesieniu do korytarzy ekologicznych ochrona je ustanawiając wymóg zachowania i kształtowania ich drożności ekologiczno-przestrzennej. Oznacza on:

zakazy:

- lokalizacji wylewisk gnojownicy i nieczystości oraz grzebowisk zwierząt,
- tworzenia nasypów ziemnych, usytuowanych poprzecznie do osi korytarza,
- lokalizacji zabudowy kubaturowej rozumianej, jako budynki i inne obiekty budowlane, którym można przypisać parametr objętości,
- eksploatacji surowców mineralnych;

nakazy:

- likwidacji obiektów destrukcyjnych,
- poszerzania (lub wykonywania) przepustów w przecinających korytarze nasypach drogowych;

zalecenia:

- kształtowania pasmowych struktur przyrodniczych (łąk, zadrzewień),
- restytucji użytków zielonych kosztem gruntów ornych.

Należy zwrócić uwagę na wpływ, zachowanie, a nawet wzrost różnorodności biologicznej ma rolniczo poprzez stosowanie międzyplonów, siewy mieszane, sprawowanie różnych odmian, uznawanie chwastów nie, jako część ekosystemu, ograniczenie stosowania nawozów mineralnych. Wyżej wymienione zabiegi wpływają pozytywnie zarówno na wzrost różnorodności gatunkowej roślin, ale również ptaków, owadów, fauny glebowe, mikroorganizmów.

### **Możliwe oddziaływanie na zdrowie ludzi oraz na powietrze atmosferyczne**

Do głównych źródeł uciążliwości w granicach projektu Studium zaliczyć należy funkcjonowanie istniejącej sieci układu komunikacyjnego oraz funkcjonowanie nowo projektowanej zabudowy (realizowanej w oparciu o funkcję mieszkaniową, produkcyjną, czy też usługową).

W celu wyeliminowania ewentualnych zagrożeń (głównie w trakcie budowy nowo



projektowanych obiektów) należy m.in.:

- unikać długotrwałego wyłączenia z ruchu odcinków dróg stanowiących dojazd do realizowanych inwestycji,
- zabezpieczyć na placach budów miejsca dla sprzętu gaśniczego,
- wykonywać urządzenia elektryczne w sposób minimalizujący niebezpieczeństwo wystąpienia awarii, porażen prądem,
- wykonać zgodne z prawem zabezpieczenie realizowanych inwestycji przed dostępem osób trzecich.

W wyniku lokalizacji terenów produkcyjnych z dala od terenów mieszkaniowych nie pogorszy się klimat akustyczny miejscowości Urszulin, w wyniku realizacji Studium powstaną tereny atrakcyjne (m.in. komunikacyjne) dla potencjalnych inwestorów, a tym samym nowe miejsca pracy.

W celu ograniczenia rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń pochodzących z tras komunikacyjnych proponuje się wprowadzanie pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż tras komunikacyjnych oraz granic terenów o funkcji usług uciążliwych szpalerów wielowarstwowych, zimozielonych drzew w oparciu o rodzime gatunki.

Prowadzący działalność przemysłową, usługową i rolniczą (zwłaszcza eksploatujący fermy chowu zwierząt), zobowiązani są do zastosowania rozwiązań technicznych i organizacyjnych gwarantujących dotrzymanie określonych prawem standardów jakości środowiska w zakresie dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń powietrza, na granicy nieruchomości do których dysponują tytułem prawnym.

Zmiana „Studium...” nie będzie miała znaczącego negatywnego wpływu na życie i zdrowie ludzi. W wyniku zmiany studium wprowadzane zostaną zapisy mające na celu polepszenie standardów życia ludzi poprzez rozwój terenów funkcjonalnych (nowe miejsca pracy). Zaleca się dążyć do stosowania paliw niskoemisyjnych we wszystkich źródłach ciepła. Przewiduje się możliwość wykorzystywania niskotemperaturowej energii słonecznej, a tym samym ograniczenie powstawania w wyniku spalania paliw kopalnych  $SO_2$ ,  $NO$  i  $NO_2$ , pył drobny  $PM_{10}$ .  $SO_2$  substancji stanowiącej część składową czarnego smogu, gdzie przy dużym stężeniu chwilowym w powiązaniu z pyłami stanowić może nawet śmiertelne zagrożenie.  $NO$  i  $NO_2$  podobnie jak inne zanieczyszczenia powietrza, oddziałują negatywnie na układ oddechowy człowieka (zarówno górne jak i dolne odcinki dróg oddechowych). Obecność tych związków sprzyja powstawaniu stanów zapalnych, infekcji bakteryjnych i wirusowych oraz powoduje osłabienie funkcji obronnej płuc. Tlenek węgla dostaje się do atmosfery w wyniku związanego z ruchem drogowym (wielkość emisji zależna jest od rodzaju pojazdu, jego sprawności i prędkości poruszania się). W pomieszczeniach zamkniętych źródłem zanieczyszczenia  $CO$  jest dym tytoniowy oraz niesprawne urządzenia do gotowania i ogrzewania. Zatrucie  $CO$ , spowodowane ekspozycją na wysokie stężenie tlenu węgla, prowadzić może do śmierci, w wyniku niedotlenienia mózgu bądź serca. Grupą osób szczególnie narażoną na szkodliwe efekty ekspozycji na wysokie stężenia  $CO$  są chorzy z problemami układu krążeniowo-naczyniowego.

Duży procent terenów leśnych posiadających zdolność do wydzielania tlenu i pobierania dwutlenku węgla podczas fotosyntezy, posiadających właściwości uspokajające na psychikę, odkażające, obniżające ciśnienie krwi, pełniący funkcje turystyczne i rekreacyjne oddziałuje pozytywnie na człowieka.

W Studium nie wskazano lokalizacji obiektów, które mogłyby zwiększyć immisje hałasu





do środowiska poza terenami produkcyjnymi zlokalizowanymi z dala od siedzib ludzkich. Niewątpliwie jego głównym źródłem jest hałas z układu komunikacyjnego (droga krajowa). Ponadto w opracowywanej zmianie „Studium” nie wprowadza się lokalizacji elektrowni wiatrowych powyżej 100 kW.

### **Możliwe oddziaływanie na dobra kultury materialnej**

Realizacja funkcji przewidzianych w projekcie Studium, pociągnie za sobą konieczność mechanicznej ingerencji w warstwę glebową (wykonanie wykopów ziemnych), w celu wykonania fundamentów pod budynki. Prowadzenie robót ziemnych przy użyciu sprzętu ciężkiego niesie za sobą niebezpieczeństwo zniszczenia zabytków archeologicznych na przedmiotowym terenie. W celu uniknięcia takiej sytuacji projekt studium ustala obowiązek zaopiniowanie z właściwymi służbami ochrony zabytków, prac ziemnych związanych z zabudowaniem lub zagospodarowaniem terenu.

### **Ryzyko wystąpienia poważnych awarii**

W granicach opracowania nie występują, zakłady i instalacje stwarzające zagrożenie wystąpienia poważnych awarii przemysłowych, brak wyznaczenia nowych w Studium w związku z czym nie planuje się zagrożeń wystąpienia poważnej awarii w rozumieniu art. 248 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 519, 785, 898, 1089.).

### **Formy ochrony przyrody, flora, roślinność i fauna**

Gmina Urszulin cechuje się bardzo wysokimi walorami przyrodniczymi. Znajduje się ona największym w kompleksem krajobrazów hydrogenicznych Europy<sup>4</sup>. Dominujący udział mają tu zróżnicowane ekosystemy wodne, torfowiskowe, łąkowe i leśne. Jak wskazują prace badaczy rejon Polesia odgrywa bardzo ważną rolę w kształtowaniu stosunków klimatycznych i wodnych oraz w jego różnorodności biologicznej. Oceniany dokument przy wyznaczaniu stref funkcjonalno-przestrzennych wziął pod uwagę formy ochrony przyrody znajdujące się w granicach gminy. Wnioskować można, iż był to główny priorytet ich wyznaczenia. W ocenianym dokumencie wskazano na konieczność ochrony tych obszarów ograniczając do minimum zmiany w zagospodarowaniu w ich granicach i najbliższym sąsiedztwie.

Tabela 6. Oddziaływania wywołane zmianami funkcji w aktualnie obowiązującym SUIKZP Gminy Urszulin

Komponenty środowiska	Strefa A – przyrodniczo – krajobrazowa	Strefa B – przyrodniczo – krajobrazowo – osadnicza	Strefa C – rolniczo – osadnicza	Strefa D – rolniczo – osadnicza z zabudową rekreacyjną	Strefa E – strefa osadniczo – usługowa	tereny zieleni gruntów dolesienia
-----------------------	--	--	---------------------------------	--	--	-----------------------------------

4

*Chmielewski T.J., Chmielewski S., 2010, Procesy zanikania ekosystemów jeziornych i torfowiskowych w rejonie Poleskiego Parku Narodowego od II połowy XX w. oraz perspektywy ich ochrony. Problemy Ekologii Krajobrazu, T. XXVI. 121-134.*



				zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i usługowa,	zabudowa mieszkaniowo-usługowa	zabudowa produkcyjna	wydobycie kruszywa naturalnego	tereny rekreacji indywidualnej	zabudowa produkcyjna	zabudowa mieszkaniowo-usługowa	zabudowa wielorodzinna		
Warunki biologiczne	Ziemia	Gleby	-5	-5	-5	-5	-10	-5	-5	-5	-5	10	
		Ukształtowanie terenu	0	0	0	-1	-10	0	-1	0	0	0	10
	Wody	Powierzchniowe	0	0	0	0	-10	0	0	0	0	0	10
		Podziemne	10	10	10	10	-5	10	10	10	10	10	10
		Czystość	10	10	10	10	-5	10	10	10	10	10	10
	Atmosfera	Jakość (gazy, pyły)	-5	-5	-5	-5	-5	-5	-5	-5	-5	-5	10
		Klimat (mikro i makro)	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	10
		Temperatura	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10
	Gleby	Erozja	0	0	0	0	-10	0	0	0	0	0	10
		Stabilność gruntów (obsunięcia, zapadnięcia)	0	0	0	0	-10	0	0	0	0	0	10
	Flora	Drzewa	2	2	2	0	-10	-8	0	2	2	2	10
		Krzewy				0	-10	-8	0				10
		Trawy				-10	-10	-2	-10				10
		Uprawy	-10	0	0	-10	-10	0	-10	0	0	0	10
		Mikroflora	-5	-5	-5	-10	-10	-2	-10	-5	-5	-5	10
		Rośliny wodne	0	0	0	0	-10	-1	0	0	0	0	10
		Bariery	0	0	0	0	-10	0	0	0	0	0	10
		Korytarze	0	0	0	0	-10	0	0	0	0	0	10



Fauna	Ptaki, nietoperze	-5	-5	-5	-1	-5	2	-1	-5	-5	10
	Zwierzęta lądowe, w tym gady	0	0	0	-1	-10	0	-1	0	0	10
	Ryby i skorupiaki	0	0	0	-10	-10	-2	-10	0	0	10
	Organizmy bentosu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10
	Owady	-2	-2	-2	-1	-10	-2	-1	-2	-2	10
	Mikrofauna	-5	-5	-5	-1	-10	-5	-1	-5	-5	10
	Gatunki zagrożone	0	0	0	0	-10	0	0	0	0	10
	Bariery	0	0	0	0	-10	0	0	0	0	10
	Korytarze	0	0	0	0	-10	-2	0	0	0	10
Aktualne zagospodarowanie	Tereny podmokłe	0			0	-5	0	0			10
	Użytki leśne	0	0	0	0	-10	-5	0	0	0	10
	Pastwiska	0	0	0	0	-10	0	0	0	0	10
	Użytki rolne	-10	-10	-10	-10	-10	0	-10	-10	-10	10
	Tereny zurbanizowane	10	10	10	10	0	10	10	10	10	10
	Tereny usługowo-magazynowe	10	10	10	10	0	10	10	10	10	10
	Tereny przemysłowe	0	0	0	10	0	0	10	0	0	10
	Użytki kopalne	0	0	0	0	10	0	0	0	0	10
	Estetyka i walory krajobrazowe	Punkty widokowe i panoramy	0	0	-10	-5	-10	0	-5	0	0
Naturalny krajobraz		-1	-1	-10	-5	-10	0	-5	-1	-1	10
Otwarta przestrzeń		-5	-5	-10	0	-10	0	0	-5	-5	10
Krajobraz kulturowy		0	0	-10	0	-10	0	0	0	0	10



		Obszary Natura 2000	0	0	-10	0	-	0	0	0	0	10	
		Pomniki przyrody	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10
		Rzadkie i unikalne gatunki przyrody	0	0	-10	0	0	0	0	0	0	0	10
		Obiekty oraz miejsca archeologiczne i historyczne	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10
		Zdrowie i bezpieczeństwo	5	5	5	0	-5	10	0	5	5	5	10
		Zatrudnienie	5	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
		Gęstość zaludnienia	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10
Budowle inżynierskie	Obiekty budowlane	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	2	
	Infrastruktura komunikacyjna (intensywność ruchu, dostępność)	10	10	10	2	2	2	2	10	10	10	2	
	Sieci sanitarne i telefoniczne	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	2	
	Gospodarka odpadami	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	0	
	Bariery ekologiczne	-1	-1	-1	-2	-2	-2	-2	-1	-1	-1	10	
	Korytarze infrastruktury	-5	-5	-5	-1	-1	-1	-1	-5	-5	-5	0	



		techniczn ej											
In.		Rekreacja (rozwój)	2	0	0	-5	-5	10	-5	0	0	0	5

Zaproponowana skala wskazuje na negatywne oddziaływanie (-10), zaś (10) oddziaływanie pozytywne poprawiające stan środowiska. Liczbą 0. Wskazano brak wpływu.

Biorąc pod uwagę wyniki powyższej tabeli największym negatywnym wpływem na stan środowiska wpłynie możliwość eksploatacji kruszywa naturalnego w strefie C oraz lokalizacja terenów produkcyjnych. Wydobywanie kruszywa niesie za sobą ingerencje w szatę roślinną. Złoża kopalin ujawniono na rysunku studium. Eksploatacja kopalin możliwa jest na terenach zlokalizowanych poza obszarami chronionego krajobrazu chyba, że posiadają one koncesję uzyskaną przed publikacją rozporządzenia w sprawie OCHK. Eksploatacja kopalin bezpośrednio wpłynie na zniszczenie ekosystemów rolnych i powstanie ekosystemów wodnych, powstaniu hałasu wywołanego pracami maszyn pracujących przy eksploatacji. Do zmian o charakterze trwałych przekształceń należeć będą m.in. zmiana sposobu użytkowania terenu, przekształcenie powierzchni ziemi, zmiana fizjonomii krajobrazu, usunięcie pokrywy glebowej i roślinnej, wydobywanie określonej w dokumentacji objętości kruszywa naturalnego, okresowa zmiana warunków gruntowo-wodnych. Do kategorii oddziaływań związanych z eksploatacją złoża należą: emisja spalin i hałasu od pracujących maszyn i środków transportu, emisja zanieczyszczeń w postaci pyłów mineralnych i bioaerosolu. W efekcie eksploatacji złoża wystąpią też skutki pośrednie, z reguły długookresowe, do których należy zaliczyć: zmiany w strukturze i natężeniu ruchu na okolicznych drogach lokalnych, zmiany sieci infrastruktury technicznej, stopniowe zmiany warunków mikroklimatycznych okolicy.

Poleski Obszar chronionego Krajobrazu i Chełmski Obszar Chronionego Krajobrazu na Obszarach zakazuje się:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor i legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r.- Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 627, z późn.zm.)
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub



przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;

6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybactwa;

7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;

8) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybactwa.

2. Zakaz, o którym mowa w pkt 2, nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko nie jest obowiązkowe i przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę Obszaru.

3. Zakaz, o którym mowa w pkt 3, nie dotyczy prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody.

4. Zakaz, o którym mowa w pkt 4, nie dotyczy terenów, dla których udzielono koncesji na wydobywanie kopalin przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

5. Zakaz, o którym mowa w pkt 8, nie dotyczy obiektów lokalizowanych w obszarach wyznaczonych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin lub w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gmin lub w ciągach istniejącej, legalnej zabudowy.

Biorąc pod uwagę sposób zagospodarowania strefy B – przyrodniczo – krajobrazowo – osadniczej w studium zachowuje się tereny o wykształconej strukturze zachowując możliwość lokalizacji zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej, mieszkaniowo – usługowej – w zakresie wskazanym na rysunku, z zapewnieniem ochrony wartości zabytkowych, kulturowych i przyrodniczych obszaru oraz parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych dla terenów funkcjonalnych. Ustalenia szczegółowe dopuszczają w zależności od podstrefy tereny usług nieuciążliwych a jedynie, jako funkcja uzupełniająca: tereny zieleni nieurządzonej i urządzonej, tereny sportu i rekreacji, tereny rolne, infrastruktura techniczna i drogi. Przy realizacji planowanych kierunków zagospodarowania przestrzennego wskazuje się, iż w całej strefie funkcjonalno-przestrzennej B należy uwzględniać wskazania wynikające z planu zadań ochronnych dla: Otuliny Poleskiego Parku Narodowego, Obszaru Natura 2000 Ostoja Poleska PLH060013, Obszaru Natura 2000 Krowie Bagno PLH060011, Obszaru Natura 2000 Jeziora Uściwierskie PLH060009, Obszaru Natura 2000 Polesie PLB060019, Obszaru Natura 2000 Bagno Bubnów PLB060001, Poleskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz Chełmskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. W terenie nie planuje się lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r.- Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 627, z późn.zm, czy likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych na etapie planów zagospodarowania przestrzennego ustalenia odnośnie terenów zostaną dopracowywane i możliwa będzie ich szczegółowa analiza. Na tym etapie oceny uznać można, iż funkcje zaplanowane są w sposób przemyślany poprzez uzupełnienie istniejącej zabudowy bez tworzenia nowych terenów funkcjonalnych w enklawach leśnych bądź agrocenoz.





Ponadto uwzględnia się opracowania fachowe mówiące o przebiegu korytarzy ekologicznych i w tych terenach tereny pozostawia się wolne od uzupełnień zabudowy.

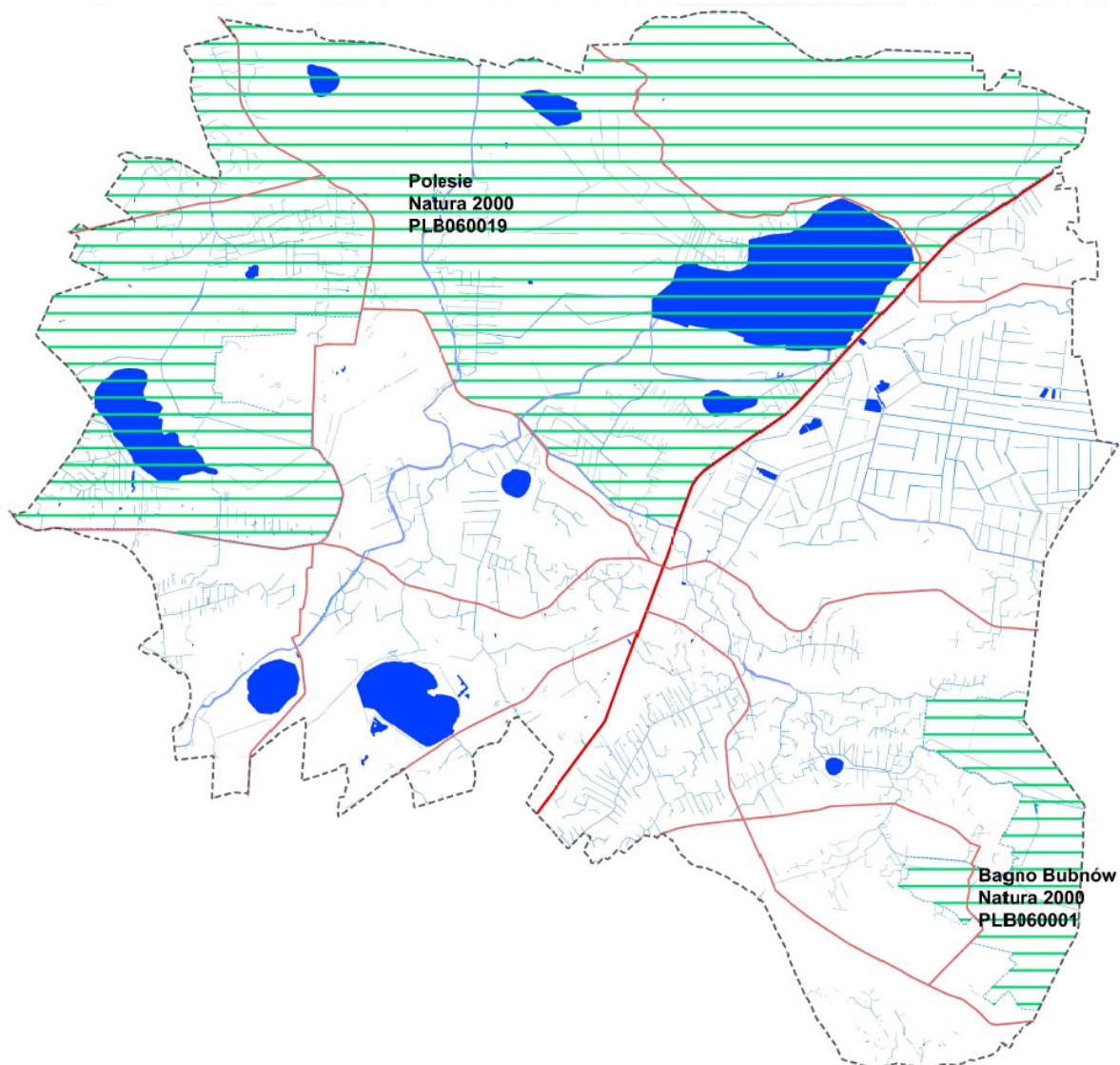
## **X. WPŁYW USTALEŃ STUDIUM NA CEL I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000, ROZWIĄZANIA OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO ORAZ METODY KOMPENSACJI PRZYRODNICZEJ**

Z punktu widzenia skutecznego osiągnięcia celów przeprowadzanej oceny, zdefiniowano przede wszystkim możliwość występowania znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000. Dotyczy to zarówno oddziaływań uznanych za znaczące, nie tylko w przypadku, gdy istnieje pewność jego wystąpienia, ale także w sytuacji prawdopodobieństwa ich zajścia. Przez takie oddziaływania, w świetle art. 3 pkt 17 w/w ustawy OOS, rozumie się w szczególności oddziaływania na cele ochrony obszaru Natura 2000, mogące:

- ✦ pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
- ✦ wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
- ✦ pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

W świetle poradnika „Zarządzanie obszarami Natura 2000” (2007) w trakcie przeprowadzania oceny oddziaływania na obszary Natura 2000 powinny zostać uwzględnione następujące cechy obszarów Natura 2000:

- ✦ struktura i funkcje oraz rola poszczególnych zasobów i walorów przyrodniczych obszaru;
- ✦ wielkość populacji, stopień izolacji, ekotyp, pula genetyczna, struktura wiekowa oraz stan ochrony gatunków (wymienionych w załączniku II dyrektywy siedliskowej i załączniku I dyrektywy ptasiej), występujących na danym obszarze;
- ✦ areal, reprezentatywność i stan ochrony siedlisk o priorytetowym i nie priorytetowym znaczeniu na danym obszarze;
- ✦ wszystkie inne wartości i funkcje przyrodnicze rozpoznane w obrębie obszaru Natura 2000,
- ✦ rola obszaru Natura 2000 w obrębie regionu biogeograficznego i dla utrzymania spójności sieci Natura 2000.



**Rysunek 6** Obszary Specjalnej Ochrony Natura2000 na terenie gminy Urszulin (szraf zielony)  
Opracowanie własne na podstawie SUiKZP

**Tabela 7.** Oddziaływania i presje negatywne oraz pozytywne działania zarządzające na obszarach OSO Natura 2000.

PLB060001 Bagno Bubnów			
Oddziaływania negatywne na obszar: wg SFD.			
Poziom			
	Niski	średni	Wysoki
1	-	pożary i gaszenie pożarów (wewnątrz)	-
2	-	Brak zagrożeń i nacisków (jednoczesne)	-
3	-	zmniejszenie płodności / depresja genetyczna (inbredowa) u zwierząt (wewnątrz)	-



Brak zagrożeń i nacisków (jednoczesne) pozytywnych na obszar.

Ustalenia Studium uwzględniające działania na wskazanym obszarze obszar w całości Położony jest w Poleskim Parku Narodowym, dla którego Studium przewiduje funkcje możliwe w ramach położenia w Parku. W sąsiedztwie obszaru nie wyznacza się nowych terenów do zmiany funkcji.

Obszaru Natura 2000 Polesie PLB060019

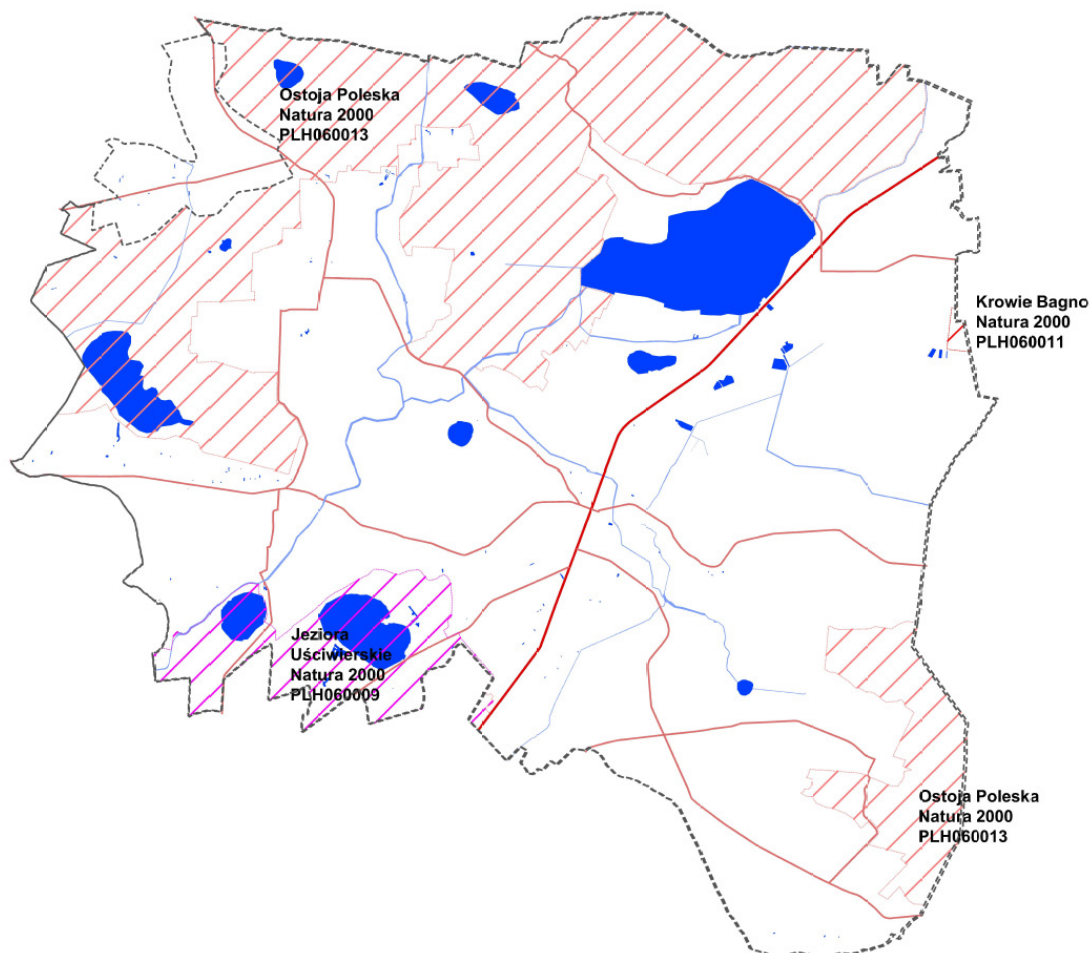
**Oddziaływania negatywne na obszar: wg SFD.**

**Poziom**

	niski	średni	wysoki
1	-	Brak zagrożeń i nacisków jednoczesnych zarówno wewnętrznych jak i zewnętrznych	-
2	-	Wewnętrzne zmiana sposobu uprawy m.in. poprzez zakładanie wieloletnich upraw niedrzewnych	-
3	-	Wewnętrzne budowa polderów	-
2.	-	Wewnętrzne infrastruktura sportowa i rekreacyjna	-

Oddziaływania pozytywne na obszar to działania zarządzane -brak

Ustalenia Studium uwzględniają działania na wskazanym obszarze. W granicach Obszaru nie planuje się budowy nowych zbiorników retencyjnych nie wskazano również nowych obszarów, które to mogłyby pełnić funkcje rekreacyjne czy sportowe. W celu ograniczenia lokalizacji zabudowy w sąsiedztwie jeziora Łukie wskazano, iż gmina zamierza sporządzić tam plan miejscowy. Takie zamierzenia przyczynić się mogą do ograniczenia w późniejszym czasie lokalizacji zabudowy w tym letniskowej na terenach sąsiednich. Ograniczeniem presji zabudowy na tereny cenne przyrodnicze jak również krajobrazowo ma być również sporządzenie planów miejscowych Wola –Wereszyńska oraz sąsiedztwie Zbiornika Wytyckiego zgodne z rysunkiem do Studium.



**Rysunek 7 Obszary Specjalnej Ochrony Natura2000 na terenie gminy Urszulin (szraf czerwony i fioletowy) Opracowanie własne na podstawie SUIKZP**

**Tabela 8 Oddziaływania i presje negatywne oraz pozytywne działania zarządzające na obszarach SOO Natura 2000.**

PLH060009 Jeziora Uściwierskie			
Oddziaływania negatywne na obszar: wg SFD.			
Poziom			
	niski	średni	wysoki
1	Wewnętrzne wycinka lasu - wycinka, usunięcie wszystkich drzew	Brak zagrożeń i nacisków jednoczesnych zarówno wewnętrznych jak i zewnętrznych	-
2	-	Wewnętrzne Pozyskiwanie zwierząt (lądowych)	-
3	-	Wędkarstwo	-



4	-	Wewnętrzne Uprawa, w tym zwiększenie obszarów rolnych	-
<p>Oddziaływania pozytywne na obszar to działania zarządzane :</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• wypas</li> <li>• wycinka lasu - wycinka, usunięcie wszystkich drzew</li> <li>• wędkarstwo</li> <li>• usuwanie zwierząt (ładowych)</li> </ul>			
<p>Ustalenia Studium uwzględniają działania na wskazanym obszarze m.in. poprzez nie lokalizowanie nowych terenów rozwoju turystyki w granicach Obszaru poza niewielkim terenem w podstrefie D-6. Ustaleniem korzystnym zapisem Studium, który wpłynie pośrednio na zachowanie rangi Obszaru, jako ważnego dla zachowania bioróżnorodności jest wskazanie terenów z zamiarem sporządzenia planów zagospodarowania przestrzennego. Biorąc pod uwagę tereny sąsiadujące z obszarem w studium przeznacza się tereny w sąsiedztwie jezior Uścierz i Radcze pod tereny, na których nastąpi zmiana funkcji w kierunku zabudowy rekreacyjnej. Wpływ zaproponowanej w Studium funkcji będzie możliwy na etapie sporządzania planu miejscowego, na kiedy to wiadome będzie konkretne przeznaczenie terenu. Podczas przygotowywania planu miejscowego należy zwrócić uwagę na roślinność występującą i pełnioną przez nią funkcję. Lokalizacja nowej zabudowy nie powinna mieć negatywnego na wody zbiornika biorąc pod uwagę położenie terenów w aglomeracji Urszulin (KPOŚK). Analizowany dokument nie określa szczegółowego sposobu gospodarowania użytkami rolnymi, jego ustalenia nie wpłyną na sposób uprawy.</p> <p>Zgodnie z zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 12 stycznia 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jeziora Uściwierskie PLH060009 wskazano, aby w Studium uwzględnić informacje o istnieniu obszaru Natura 2000 PLH060009 Jeziora Uściwierskie. Zasugerowano też wprowadzenie ograniczenia składowania skały płonnej oraz modyfikacji sieci rowów melioracyjnych w zlewniach jezior. Wskazano na konieczność określenia maksymalnej chłonności turystycznej zbiorników wodnych. Wskazano iż sporządzenie planu ochrony dla Obszaru nie jest konieczne. Plan zadań ochronnych jest wystarczającym narzędziem do zapewnienia ochrony przedmiotom ochrony w obszarze.</p> <p>Dla realizacji celu oraz kierunków rozwoju gminy w Studium wskazano iż należy określić naturalną chłonność turystyczną jezior w oparciu o kryteria ekologiczne. Dla całego rejonu jeziora Uściwierz (w tym tereny w gminie Cyców) wskazane jest opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.</p>			

PLH060013 Ostoja Poleska			
Oddziaływania negatywne na obszar: wg SFD.			
Poziom			
	niski	średni	wysoki
1	Wewnętrzne i	Wewnętrzne	Zewnętrzne





	zewewnętrzne drogi, autostrady wszystkie drogi twarde / asfaltowe	zmniejszenie populacji lub wyginięcie gatunku	Modyfikowanie funkcjonowania wód - ogólnie
2.	Zewnętrzne Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych) zewnętrzne	Wewnętrzne Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie	Zewnętrzne Infrastruktura sportowa i rekreacyjna
3.	Wewnętrzne ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe w tym gruntowe drogi leśne	-	Wewnętrzne Infrastruktura sportowa i rekreacyjna
4.	Wewnętrzne zabudowa rozproszona	-	-
5.	Wewnętrzne <b>Zanieczyszczenia</b>	-	-

Obszar na terenie gminy stanowią dwa izolowane fragmenty Ostoi: fragment Głównego Kompleksu Poleskiego Parku Narodowego oraz zachodnia część Kompleksu Bagno Bubnów - Bagni Staw. Obszar bogaty jest w unikalne obszary torfowisk wysokich, przejściowych i niskich typu węglanowego. Łącznie, na terenie Ostoi zidentyfikowano 15 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Jest to jedna z największych w Polsce ostoi żółwia błotnego oraz innych rzadkich gatunków zwierząt, w tym zwłaszcza strzebli błotnej *Phoxinus phoxinus*, dla której obszar Ostoi Poleskiej jest jednym z najważniejszych obszarów występowania na terenie kraju.

Ustalenia Studium uwzględniają działania na wskazanym obszarze. Studium zakłada ograniczenie zabudowy w Obszarze poprzez sporządzanie planów zagospodarowania przestrzennego. W sąsiedztwie Ostoi wyodrębniono tereny o wykształconej strukturze nie wskazując terenów do zmiany funkcji. Utrzymanie zabudowy w sąsiedztwie dróg powinno zapobiec rozpraszaniu się zabudowy, co negatywnie wpływa na Ostoje. Biorąc pod uwagę, iż tereny położone w Ostoi jak i do niej przyległe nie są położone w aglomeracji Urszulin w chwili obecnej zabudowa nie jest wystarczająco skoncentrowana aby objąć ją zbiorczym systemem oczyszczania ścieków. W związku, z czym ewentualna zabudowa będzie obsługiwana indywidualnymi systemami oczyszczania ścieków. Biorąc pod uwagę odległość terenów produkcyjnych nie przyjmuje się, iż mogą one negatywnie wpływać na obszar jednakże ostateczna ocena winna zostać przeprowadzona na etapie oceny oddziaływania na środowisko konkretnego przedsięwzięcia.

*Źródło: Opracowanie własne na podstawie SFD.*





PLH060011 Krowie Bagno			
Oddziaływania negatywne na obszar: wg SFD.			
Poziom			
	niski	średni	wysoki
1	Wewnętrzne Polowanie	-	-
2.	Wewnętrzne Wydobywanie torfu	-	-
<p>Na terenie gminy znajduje się 18,3 ha część Obszaru. Około 50 % Obszaru zajmują rodzaje siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Spośród 6 zidentyfikowanych rodzajów najcenniejsze są łąki trzęślicowe. Znajdują się tu też stanowiska rzadkich i zagrożonych w Polsce roślin naczyniowych, w tym objętych ochroną prawną. Stwierdzono tu 3 gatunki motyli z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Oddziaływaniami pozytywnymi na obszar jest restrukturyzacja gospodarstw rolnych jak również przeprowadzanie zabiegów polegających na koszeniu i ścinaniu trawy. Dla terenu obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 24 listopada 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Krowie Bagno PLH 060011</p>			
<p>Ustalenia Studium uwzględniają działania na wskazanym obszarze. Analizowany teren położony jest w obszarze szczególnego zagrożenia powodzią i obejmują tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej. W sąsiedztwie terenu znajduje się złoża torfu w granicach, którego znajdują się łąki i antropogeniczne zbiorniki wodne. Wskazane złoża torfu znajduje się w granicach Poleskiego obszaru chronionego krajobrazu, w którym zakazuje się wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu.</p>			

Stwierdzono, że istotne znaczące negatywne oddziaływanie na Obszary Natura2000 w wyniku wprowadzenia na terenie zaproponowanych funkcji nie wystąpi o ile będą respektowane zapisy Studium. Zwrócić należy jednak uwagę, iż przy planowaniu dolesiań (jako uzupełnienie istniejących kompleksów) należałoby przeprowadzić inwentaryzację przyrodniczą w celu określenia fauny i flory tam występującej. Na terenie Obszarów Natura2000 pozostawiono ówczesne funkcje zagospodarowania terenu. Jako najważniejszy element przyrody kształtujący warunki przyrodnicze w gminie jak i na całym Pojezierzu Łęczyńsko-Włodawskim uznano wody. Badania Michalczyk i in. 2017, pokazały, że stosunki wodne obszaru Pojezierza „podlegały od wielu lat przekształceniom wynikającym z działalności gospodarczej, przede wszystkim prac melioracyjnych i intensyfikacji rolnictwa, eksploatacji wód podziemnych pierwszego i głębszego poziomu, wydobywania węgla oraz z rekreacyjnego wykorzystania terenu”. Wskazali oni również, że oddziaływanie człowieka na środowisko wynika m.in. z charakteru działalności gospodarczej. W granicach Obszarów znajdują się złoża węgla kamiennego. Wydobywanie surowców wiąże się z negatywnymi przekształceniami powierzchni ziemi, budowy geologicznej stosunków wodnych, gleby, użytkowaniu terenu, co zauważyły w swych badaniach Fagiewicz D. i Szulc M. 2014, następstwa te oprowadzą do zmian w ekosystemie. W Studium ograniczono wydobywanie kruszywa w całej jednostce A i B zaś w pozostałych strefach wyłączenie z wydobywania węgla kamiennego, gazu łupkowego oraz torfu w granicach zlewni powiązanych z obszarem Parku. Takie rozwiązanie powinno w dostateczny sposób chronić ekosystemy cenne przyrodniczo. W sąsiedztwie jezior



widoczna jest również presja rekreacyjna w studium wydzielono istniejące tereny jak również tereny, na których swoje wnioski zgłosili właściciele gruntów. Na etapie planów miejscowych należy przeanalizować faktyczną potrzebę realizacji w tym terenie funkcji rekreacyjnej. Jeziora Sumin, Radcze i Uściwierz w sąsiedztwie, których przewidziano tereny rekreacyjne zostały uznane przez Krukowską<sup>5</sup> jako jeziora średnio atrakcyjne turystycznie. Wskazuje ona, iż istotną rolę w procesie kształtowania turystyki ma eliminacja agresywnych dla środowiska form turystyki, skanalizowanie obiektów i miejscowości turystycznych lub podłączanie ich do istniejących oczyszczalni ścieków, wywóz zanieczyszczeń i odpadów. Tereny wskazane w Studium w sąsiedztwie jezior znajdują się w aglomeracji Urszulin, w której to docelowo ścieki będą obsługiwane poprzez sieć kanalizacji sanitarnej do oczyszczalni w Urszulinie, na terenie gminy prowadzona jest również selektywna zbiórka odpadów.

### Ekologiczny System Obszarów Chronionych.

Zasady gospodarowania w ESOCH powinny być podporządkowane funkcjom, dla których system został stworzony, a więc funkcjom ekologicznym i ochrony środowiska. Na terenie gminy obszary te wyznaczone są wzdłuż większych cieków wodnych, płątów zieleni oraz lasów.

Realizacja wyżej przytoczonych funkcji wymaga wyłączenia z systemu:

- lokalizacji wszelkich inwestycji mogących naruszyć równowagę ekologiczną systemu, a w szczególności lokalizację przemysłu, ferm przemysłowego tuczu trzody chlewnej, magazynów, składów i baz oraz arterii komunikacyjnych i linii wysokiego napięcia (z wyjątkiem niezbędnych przejść przez system po jak najtańszej trasie),
- lokalizacji wylewisk gnojowicy i nieczystości,
- lokalizowanie agresywnych i monolitycznych form zabudowy kubaturowej.

Ponieważ ESOCH powinien stanowić obszary zasilania ekologicznego dla pozostałych terenów, znajdujących się poza systemem, więc plan ochrony parku narodowego, parku krajobrazowego i studium gminy przywiązuje szczególnie istotną wagę do gospodarowania zasobami przyrody w systemie.

Dotyczy to głównie:

- dostosowania zakresu zagospodarowania rekreacyjnego do chłonności rekreacyjnej środowiska,
- ograniczenia eksploatacji zasobów wód podziemnych,
- racjonalne korzystanie ze złóż kruszywa naturalnego,

<sup>5</sup> Krukowska R. 2007, Użytkowanie turystyczne jezior Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego, *Studia nad turystyką. Prace geograficzne i regionalne*, t. 2 s, 77-84



- ekologizowanie produkcji rolnej,
- przekwalifikowania większej części lasów produkcyjnych na lasy ochronne oraz właściwego gospodarowania zasobami dla potrzeb nowej funkcji.

Kształtowanie struktury ekologicznej w ESOCH powinno zmierzać w kierunku wzmocnienia i wzbogacenia systemu o nowe walory ekologiczne. Do preferowanych działań w tym kierunku można zaliczyć:

- dolesienie i przebudowę drzewostanów na bardziej odporne – po uprzednim określeniu celowości dolesienia,
- zadrzewiania (śródpolne, śródłukowe i odbudowę biologiczną cieków),
- tworzenie nowych powiązań ekologicznych i ekologiczno-funkcjonalnych w ramach systemu oraz między nim a sąsiednimi, aktywnymi ekologicznie terenami, uwzględnienie obszarów korytarzy ekologicznych w otoczeniu Parku wyłączonych z zabudowy i stosowania ogrodzeń wskazanych w planie ochrony dla Poleskiego Parku Narodowego,
- udrażnianie systemu poprzez likwidację i neutralizację barier ekologicznych,
- rewaloryzację terenów zdegradowanych.

Projekt Studium zakłada na terenie gminy dolesienia, wprowadzenie zdrzewień jednakże należałoby każdorazowo przeprowadzić inwentaryzację terenu wskazanego do dolesienia w celu identyfikacji/bądź jej braku roślin chronionych i siedlisk zwierząt.

### **Korytarze ekologiczne**

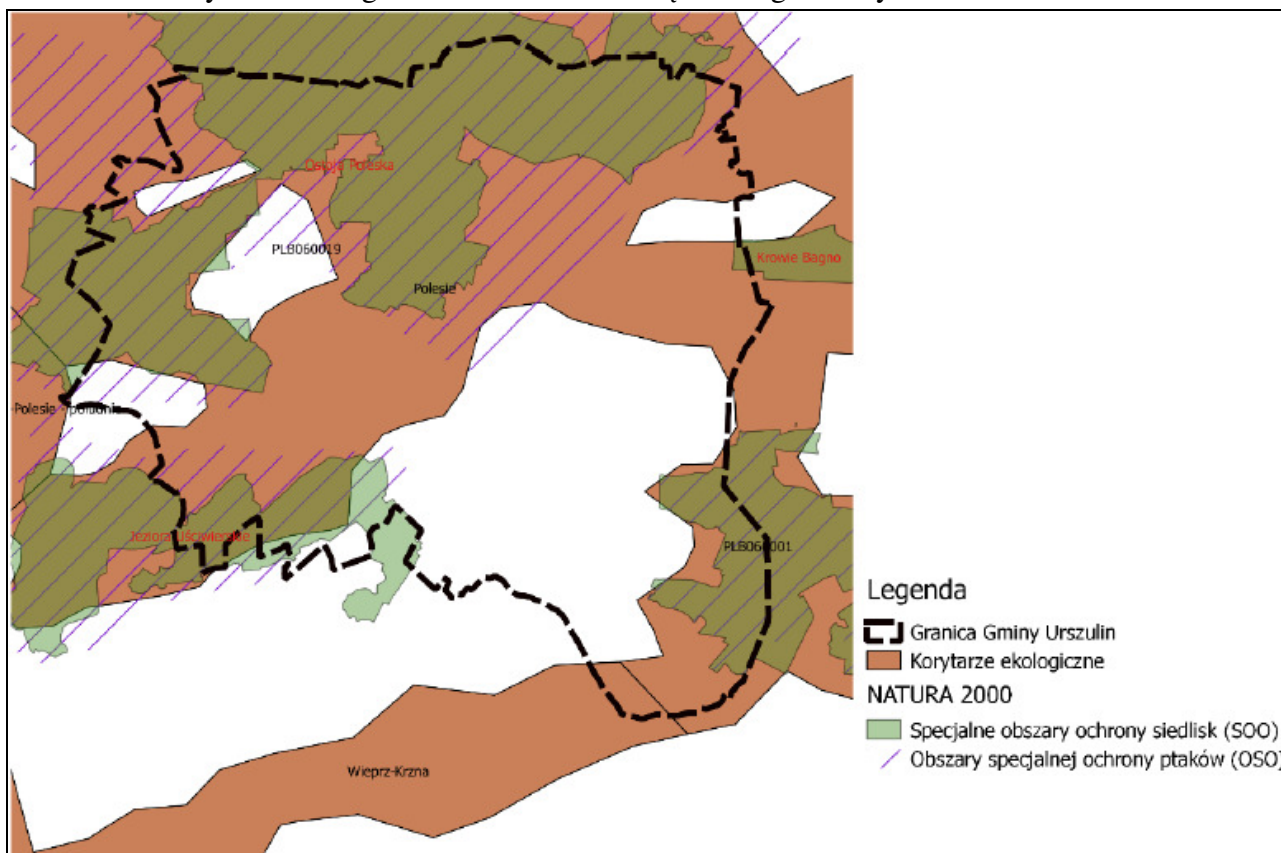
W ramach europejskiego programu międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody opracowano w 1995 roku koncepcję krajowej sieci ekologicznej ECONET-PL. Składa się ona z 78 obszarów węzłowych połączonych siecią korytarzy ekologicznych i obejmuje 46% powierzchni kraju. Blisko cały obszar gminy leży w Poleskim obszarze węzłowym o znaczeniu międzynarodowym (27M). Zgodnie z Mapą przebiegu korytarzy ekologicznych w Polsce opracowaną przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży (obecnie Instytut Biologii Ssaków) pod kierownictwem prof. dr. hab. Włodzimierza Jędrzejewskiego w 2005 r. na zlecenie Ministerstwa Środowiska opracowano mapę sieci korytarzy dla obszarów Natura 2000 z uwzględnieniem potrzeb ochrony kluczowych gatunków dużych ssaków w 2011 r. we współpracy z Pracownią na rzecz Wszystkich Istot (w ramach projektu ze środków EEA/EOG) opracowano kompletną mapę korytarzy istotnych dla populacji dużych ssaków leśnych oraz spójności siedlisk leśnych i wodno-błotnych w skali krajowej i kontynentalnej. Znaczna część gminy Urszulin położona jest w o korytarzu Wschodnim Polesie (GKW-2). Korytarz ten stanowi trasę migracji gatunku priorytetowego, jakim jest wilk (*Canis lupus*). W opracowaniu ekogizjograficznym do Studium na terenie gminy lokalne korytarze podzielono zgodnie z układem południkowym i równoleżnikowym.

Do korytarzy o przebiegu równoleżnikowym zaliczyć można:

- Durne Bagno – Jezioro Długie – Jezioro Moszne – Jezioro Zienkowskie – w północnej części gminy, na terenie poleskiego parku narodowego,
- jezioro Wytyckie – jezioro Płotycze – jezioro Łukie – jezioro Zagłębcze – w centralnej części gminy,

• Bagno Bubnów – Jezioro Sumin – Jezioro Rotcze – w części południowej.  
O kierunku południkowym ciągnie się korytarz od Jeziora Uściwierz do Jeziora Łukie i Jaziora Moszne.

Lokalne korytarze ekologiczne wskazano na załączniku graficznym do Studium.



**Rysunek 8** Położenie gminy Urszulin na tle głównych korytarzy ekologicznych oraz obszarów Natura 2000, *Źródło Opracowanie ekofizjograficzne do SUIKZP Gminy Urszulin*

W Studium wyznaczono korytarze ekologiczne o rangi lokalnej. W odniesieniu do korytarzy ekologicznych ochrona ustanawiając wymóg zachowania i kształtowania ich drożności ekologiczno-przestrzennej. Oznacza on:

zakazy:

- lokalizacji wylewisk gnojownicy i nieczystości oraz grzebowisk zwierząt,
- tworzenia nasypów ziemnych, usytuowanych poprzecznie do osi korytarza,
- lokalizacji zabudowy kubaturowej rozumianej, jako budynki i inne obiekty budowlane, którym można przypisać parametr objętości.
- eksploatacji surowców mineralnych;

nakazy:

- likwidacji obiektów destrukcyjnych,
- poszerzania (lub wykonywania) przepustów w przecinających korytarze nasypach drogowych;

zalecenia:

- kształtowania pasmowych struktur przyrodniczych (łąk, zadrzewień),
- restytucji użytków zielonych kosztem gruntów ornych.



Ocena oddziaływania ustaleń zmiany studium na formy (w tym szczególnie obszary Natura 2000) ochrony przyrody

Przewidywane zmiany w strukturze funkcjonalno-przestrzennej stanowią dostosowanie polityki przestrzennej do: istniejącego stanu zainwestowania, rozstrzygnięć planistycznych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz aktualnych potrzeb rozwojowych gminy – nowych terenowych inwestycyjnych związanych z funkcją mieszkaniową oraz działalnością gospodarczą (usługową i produkcyjno-składową) jako kontynuacji istniejących struktur osadniczych.

W tym celu, przewidywane kształtowanie zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej, nie powinno w znaczący sposób przyczynić się do pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków objętych ochroną oraz jego integralności lub powiązania z innymi obszarami chronionymi.

W zawiązku z czym, nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania na przedmiot ochrony parku krajobrazowego oraz ostoi Natura 2000. Kierując się jednak zasadą przezorności i faktem, że tereny poza wzrostem powierzchni zabudowanej i utwardzonej mogą generować szereg oddziaływań tj. wzrost ruchu komunikacyjnego, uciążliwości akustycznych związanych z jego funkcjonowaniem jak również realizowanej zabudowy, spodziewać się można bezpośredniego, słabego, chwilowego (etap realizacji i eksploatacji) lub krótkoterminowego (faza funkcjonowania terenu), negatywnego oddziaływania na obszary: Poleski Park Narodowy (PPN) wraz z otuliną, Poleski Park Krajobrazowy wraz z otuliną, Chełmskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, Poleskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz obszary Natura 2000: Specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) Ostoja Poleska PLH06001320, Specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) Krowie Bagno PLH060011, Specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) Jeziora Uściwierskie PLH060009, Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO) Polesie PLB06001922, Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO) Bagno Bubnów PLB060001. Lokalizacja zmian w bliskim sąsiedztwie

układu drogowego oraz terenów zabudowanych oraz ograniczenie zabudowy w sąsiedztwie jezior pozostawienie wolnych od zabudowy rozległych terenów otwartych m.in. pól i lasów otaczające usytuowaną zabudowę gminy dają możliwość swobodnej migracji ptactwa bez znaczącego wydatkowania energetycznego. W studium pozostawia się również wolne od zabudowy liczne korytarze lokalne. Skale oceny oddziaływań na najbliższej leżące, najistotniejsze formy ochrony przyrody, w tym obszary Natura 2000 (siedliska chronione oraz gatunki i ich siedliska) przedstawiono w poniższej tabeli, gdzie:

‘x’ – brak negatywnego oddziaływania

‘-‘ - oddziaływanie negatywne słabe;

‘- -‘ - oddziaływanie negatywne (umiarkowane), ograniczone planistycznie do obszarów zainwestowania;

‘- - -‘ – oddziaływanie znacząco negatywne;

‘F’ – faza funkcjonowania.

‘R’ – faza realizacji;

bezpośrednie – będące oczywistą konsekwencją konkretnego zapisu;

pośrednie – nie będące celem zapisu, ale stanowiące jego skutek;

wtórne – będące odsuniętym w czasie następstwem realizacji innych zapisów;

skumulowane – zsumowane zjawiska spowodowane różnymi zapisami;

krótkoterminowe – występujące w czasie realizacji zadań wynikających z zapisów Studium i ustępujące w niedługim czasie po zakończeniu ich realizacji lub wynikające z przeznaczenia terenu, na którym dana funkcja jest realizowana przez krótki okres czasu, w dużych odstępach czasowych np. obszary organizacji festynów;





średnioterminowe – ustępujące po realizacji wszystkich elementów koniecznych do ich zakończenia np. etap budowy;  
 długoterminowe – ich okres występowania utrzymuje się wiele lat po zakończeniu realizacji zapisów Studium;  
 stałe – utrzymujące się na zawsze po realizacji zapisów planu;  
 chwilowe – utrzymujące się w bardzo krótkim czasie przy działaniach sprzyjających tym zjawiskom.

	ODDZIAŁYWANIE										
	RODZAJ				CZAS					PRZESTRZEŃ	
	BEZPOŚREDNIE	POŚREDNIE	WTÓRNE	SKUMULOWANE	KRÓTKOTERMINOWE	ŚREDNIOTERMINOWE	DŁUGOTERMINOWE	STAŁE	CHWILOWE	LOKALNE	PONADLOKALNE
Poleski Park Narodowy (PPN) wraz z otuliną	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Poleski Park Krajobrazowy wraz z otuliną,	- R,F			- R,F	-		- R,F	- R,F		- R,F	
Chelmskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu	- R,F			- R,F	- R,F		- R,F	- R,F		- R,F	
Poleskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu	- R,F			- R,F	- R,F		- R,F	- R,F		- R,F	
Specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) Ostoja Poleska PLH06001320	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) Krowie Bagno PLH060011	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) Jeziora Uściwierskie PLH060009	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO) Bagno Bubnów PLB060001	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO) Polesie PLB06001922	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Użytek ekologiczny „Ciesacin”	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Użytek ekologiczny „Uściwierz”	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x





## **XI. PROPONOWANE ROZWIĄZANIA OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO, WYWOŁANE REALIZACJĄ USTALEŃ STUDIUM ORAZ ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ PRZEDSTAWIONYCH W STUDIUM**

W celu minimalizacji przewidywanych negatywnych skutków dla środowiska naturalnego i życia ludzi, wywołanych realizacją ustaleń zawartych w projekcie studium, proponuje się następujące rozwiązania:

- Na etapie planów zagospodarowania przestrzennego należy przeanalizować faktyczną potrzebę danej funkcji z racji, iż atrakcyjność gminy zależy w głównej mierze, od jakości środowiska przyrodniczego,
- Rozbudować sieć komunalnej kanalizacji sanitarnej, a lokalnie również deszczowej oraz zwiększyć ilość przydomowych oczyszczalni ścieków, zlikwidować dzikie wysypiska odpadów – w celu poprawy stanu jakości wód powierzchniowych i gruntowych,
- Z uwagi na wysoki poziom wód gruntowych, zwrócić szczególną uwagę na właściwe składowanie środków ochrony roślin (utyliczowanie opakowań), nawozów sztucznych i obornika, w celu ochrony gruntów, wód gruntowych i wód powierzchniowych (spływ powierzchniowy w terenie o urozmaiconej rzeźbie).
- Maksymalnie chronić gleby, o wysokiej i średniej przydatności rolniczej, przed wyłączeniem ich z produkcji rolnej,
- Zwiększyć ilość zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, poprawiających mikroklimat (ochrona przed wiatrami, ograniczenie spływu powierzchniowego), chroniących przed erozją wodną (zwłaszcza w terenach o dużych spadkach), stwarzających miejsca bytowania drobnej fauny – wpływające na wzrost różnorodności biologicznej.
- Prowadzić właściwą gospodarkę odpadami, zgodną z wytycznymi określonymi w Gminnym Planie Gospodarki Odpadami.
- Zastosować szpalery ochronne na granicy funkcji usługowej i mieszkaniowej,
- W granicach terenów o w pełni wykształconej strukturze należy pozostawić tereny wolne od zabudowy kubaturowej w celu możliwości migracji zwierząt w ramach mniejszych jednostek,
- Bezwzględnie chronić dziedzictwo kulturowe, zabytki i dobra kultury współczesnej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568),
- Należy uwzględnić zakaz lokalizacji zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi w strefach ochronnych linii elektroenergetycznych- zgodnie z przepisami odrębnymi,
- Przed przystąpieniem do zalesiania należy przeprowadzić inwentaryzację przyrodniczą,
- Należy dokonać klasyfikacji gruntów, które uległy mineralizacji w wyniku osuszenia gleb,
- Należy sukcesywnie podłączać mieszkańców gminy do kanalizacji,
- Należy rozważyć ograniczenie zabudowy rekreacyjnej w sąsiedztwie jezior.

Zaproponowane w projekcie Studium kierunki zagospodarowania gminy Urszulin, oparte są na szczegółowej analizie warunków fizjograficznych, kulturowych, dotychczasowym sposobie użytkowania terenów, strukturze własnościowej, potrzebach mieszkańców gminy, są prawidłowe - odpowiadające faktycznym uwarunkowaniom.



## **XII. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU PROJEKTU STUDIUM NA ŚRODOWISKO**

Z uwagi na geograficzne położenie gminy Urszulin – w centralnej części województwa lubelskiego oraz zaproponowanych w Studium funkcji terenu nie występuje konieczność dokonania analiz i ocen dotyczących transgranicznego oddziaływania projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego na środowisko. Należy brać pod uwagę fakt, że wyznaczenie w projekcie studium funkcji dla określonego terenu nie jest jednoznaczne z tym, że zostanie on w rzeczywistości zagospodarowany w ten sposób. Taka sytuacja będzie miała miejsce wyłącznie w przypadku realizacji polityki przestrzennej gminy, poprzez jej uszczegóławianie na poziomie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Nie sposób również określić konkretnych parametrów dla obiektów realizowanych w ramach wytyczonych terenów. Uszczegółowienie zapisów, na etapie opracowywania ewentualnych projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie objętym projektem Studium pozwoli jednoznacznie stwierdzić możliwość wystąpienia transgranicznego oddziaływania na środowisko przyrodnicze i zdrowie ludzi.

## **XIII. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEJ ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

Analiza skutków realizacji Studium powinna wynikać z obowiązku zachowania zgodności pomiędzy obowiązującym SUIKZP, a miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, o czym mowa w art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Ponadto, zgodnie z art. 32 w/w ustawy Wójt zobowiązany jest do przeprowadzenia oceny aktualności Studium poprzez analizę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy oraz ocenę postępu w opracowywaniu planów miejscowych. Wynikiem tego powinno być opracowanie wieloletniego programu sporządzania planów miejscowych w nawiązaniu do ustaleń Studium.

Analiza zmian stanu środowiska powstałych w wyniku realizacji ustaleń Studium oraz realizacji zadań z zakresu ochrony środowiska może być przeprowadzana na podstawie zużycia wody na jednego mieszkańca, procentu mieszkań podłączonych do sieci kanalizacyjnej, ilości odpadów wyprodukowanych przez jednego mieszkańca. Ponadto, stan środowiska m.in. jakość powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych sprawdzany będzie podczas badań państwowego monitoringu środowiska.

## **XIV. STRESZCZENIE W JEZYKU NIESPECJALISTYCZNYM**

Gmina Urszulin położona jest w środkowo - wschodniej części województwa lubelskiego, na wschód od aglomeracji miasta Lublina. Jest jedną z ośmiu gmin tworzących powiat włodawski i najbardziej na zachód wysuniętą gminą powiatu. Graniczy z gminami:

- Cyców,
- Ludwin (obie należą do powiatu łączyńskiego),
- Wierzbica (powiat chełmski),
- Hańsk, Sosnowica,
- Stary Brus (w granicach powiatu włodawskiego).

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w Lublinie gmina posiadała 4141



mieszkańców, z czego wszyscy zamieszkiwali wsie (brak miast na terenie gminy).

Na terenie gminy dominuje użytkowanie rolnicze (53,92%) z czego ok 25,2% zajmują grunty orne, a ok. 24,6% łąki pastwiska trwałe. Liczne są też lasy, których powierzchnia wynosi w gminie 31,6%, czyli jest wyższa aniżeli średnia dla Polski 29,5% i województwa lubelskiego 23,3% (GUS stan na 31 12 2016 r.).

Gmina Urszulin podzielona jest na 25 sołectw Andrzejów, Babsk, Borysik, Dębowiec, Grabniak, Jamniki, Kozubata, Łomnica, Michałów, Nowe Załucze, Przymiarki, Sęków, Stare Załucze, Sumin, Urszulin, Wereszczyn, Wiązowiec, Wielkopole, Wincencin, Wola Wereszczyńska, Wólka Wytycka, Wytyczno, Zabrodzie, Zastawie i Zawadówka.

Na terenie Gminy Urszulin w roku 2016 było zarejestrowanych w rejestrze regon ogółem 244 podmiotów gospodarki narodowej. Główną formą działalności gospodarczej jest działalność usługowa oparta o handel, działalność naprawczą, przetwórstwo oraz rzemiosło. Największe podmioty gospodarcze na terenie Gminy to:

- „Zajazd Drob” Ryszard Drob,
- Maciej Osieleniec, Zakład Zadrzewień Zieleni i Rekultywacji, „Abies” w Łomnicy,
- Maria Drob „Sklep Spożywczo – Przemysłowy”,
- Wojcieszuk Adam „Produkcja Pieczywa”,
- Anna Kalicka – Rutkowska, NZOZ „AniMed”,
- Paweł Skrętowicz, NZOZ „Vita”,
- Stanisław Szczepanik, Firma Handlowo – Usługowa „Rolnik”,
- Skup i Sprzedaż Artykułów Rolnych, Solecki Waldemar, Solecka Kamila,
- Zajazd i Stacja Paliw „HUZAR” w Urszulinie,
- Krzysztof Grzegorzczuk „GRZEGORCZYK” - Sprzedaż paliw,
- Gospodarstwo rolne „Agromarina” z siedzibą w Kulczynie.

Przez teren gminy Urszulin przebiega droga krajowa DK 82 (12,55 km) oraz 9 dróg powiatowych znajduje się tu również 71 dróg gminnych. Zarządzenie nr 34 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 3 października 2017 r. w sprawie klas istniejących dróg krajowych wskazuje, iż na drodze krajowej DK 82 dopuszczalny jest ruch pojazdów o nacisku pojedynczej osi do 10 ton.

Na pozostałych terenach dominują rośliny uprawne, wśród których niewielkie powierzchnie zajmują zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne i przydrożne, roślinność łądowo - wodna, występująca wzdłuż cieków wodnych oraz ciągów komunikacyjnych, zieleń cmentarna oraz roślinność towarzysząca zabudowaniom i uprawom. W Studium na podstawie dokumentów strategicznych wyznaczono tereny cenne przyrodniczo, wskazane do objęcia ochroną, jako użytki ekologiczne oraz zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, wskazano również projektowane pomniki przyrody i stanowisko dokumentacyjne. Zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa Lubelskiego w gminie utrzymano wyznaczony już wcześniej Ekologiczny System Obszarów Chronionych (ESOCH) wyznaczono go wzdłuż cieków wodnych lasów oraz płątów zieleni.

Podsumowując można stwierdzić, że z uwagi na istniejący sposób zagospodarowania, brak większych zakładów produkcyjnych największy wpływ człowieka na tereny wywarły melioracje w latach 60 – 80-tych, które spowodowały nadmierne przesuszanie.



Zaprojektowane w studium kierunki rozwoju gminy Urszulin, wyrażone w określonych terenach funkcjonalnych, są zgodne z uwarunkowaniami wynikającymi ze stanu środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego i aktualnego sposobu zagospodarowania terenu gminy. Przy ich wydzielaniu, kryterium przyrodnicze było najważniejsze, dlatego nie ma konfliktu między warunkami przyrodniczymi, a projektowanym sposobem zagospodarowania.

Oddziaływanie	Możliwe oddziaływania zmiany Studium na poszczególne komponenty środowiska
<b>ludzie</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>▲ wzrost poziomu hałasu i zanieczyszczeń na terenach nowej zabudowy mieszkaniowej i usługowej (stałe),</li><li>▲ wzrost poziomu hałasu i zanieczyszczeń w związku ze wzrostem natężenia ruchu drogowego (czasowe),</li></ul>
<b>rośliny, zwierzęta</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>▲ zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej w wyniku budowy nowych obiektów(stałe);</li><li>▲ uciążliwości związane z udziałem sprzętu budowlanego, na etapie budowy nowych obiektów(chwilowe);</li><li>▲ depozycja sucha i mokra zanieczyszczeń powietrza na liściach roślin(chwilowe, czasowe).</li><li>▲ oddziaływania negatywne mogą spowodować skutki prowadzonej</li><li>▲ działalności górniczej w obrębie wyznaczonych terenów górniczych.</li></ul>
<b>woda</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>▲ wzrost zapotrzebowania na wodę w terenach nowej zabudowy oraz wzrost bilansu odprowadzanych ścieków i odpadów do wód;</li><li>▲ ryzyko zanieczyszczenia wód gruntowych płynami eksploatacyjnymi maszyn budowlanych (chwilowe);</li><li>▲ w trakcie realizacji wykopów – do czasu ich przykrycia, w przypadku wystąpienia opadów atmosferycznych, zaistnieje niebezpieczeństwo wymywania zanieczyszczeń powierzchniowych i ich bezpośredniego transportu do wykopów ziemnych(chwilowe);</li><li>▲ uporządkowaniu ulegnie gospodarka wodno-ściekowa gminy i uzyskany zostaje stopień spójności z programami gminnymi w zakresie odprowadzania ścieków(stałe);</li></ul>
<b>powietrze</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>▲ wzrost obiektów wymagających ogrzania, a co za tym idzie wzrost emisji zanieczyszczeń ze spalania paliw podczas procesu ogrzewania budynków (stałe);</li><li>▲ wzrost emisji zanieczyszczeń usługowych z zakładów usługowych, produkcyjnych a także emisji zanieczyszczeń z ciągów komunikacyjnych (stałe);</li></ul>
<b>gleby</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>▲ ingerencja w wierzchnią warstwę gleby w miejscach realizacji nowej zabudowy i infrastruktury technicznej (stałe);</li><li>▲ ryzyko zanieczyszczenia związane z użyciem ciężkiego sprzętu na</li></ul>



Oddziaływanie	Możliwe oddziaływania zmiany Studium na poszczególne komponenty środowiska
	placach budowy(chwilowe);
<b>krajobraz</b>	⤴ ochrona przed chaotycznym rozprzestrzenianiem się funkcji i drastycznymi zmianami krajobrazu poprzez wprowadzenie obszarów funkcjonalnych(stałe)
<b>pola elektromagnetyczne</b>	⤴ wzrost natężenia pola elektromagnetycznego może nastąpić na skutek lokalizowania stacji bazowych na terenie całej gminy, na zasadach określonych w przepisach odrębnych (czasowe)
<b>zasoby naturalne</b>	⤴ zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej w wyniku budowy nowych obiektów, ograniczone do terenów przeznaczonych pod zabudowę i bezpośrednio w jej otoczeniu oraz zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej w wyniku rozbudowy dróg, lokalizacji terenów zabudowy przemysłowej, spadek pow. biologicznie czynnej a także zwiększone zapotrzebowanie na wodę w terenach nowej zabudowy (stałe); ⤴ Studium przewiduje rozwój działalności dążącej do uszczuplenia zasobów naturalnych poprzez ich eksploatację lub wydobycie (zasoby geologiczne i wodne) (stałe).
<b>zabytki</b>	⤴ niewielki wzrost poziomu wibracji oraz zanieczyszczeń powietrza spowodowanych ruchem samochodowym (chwilowe), ⤴ prowadzenie robót ziemnych przy użyciu sprzętu ciężkiego niesie za sobą niebezpieczeństwo zniszczenia zabytków archeologicznych
<b>dobra materialne</b>	⤴ Wzrost potencjału turystycznego gminy, wzrost wartości działek budowlanych w sąsiedztwie jezior, bądź spadek poprzez ograniczenie zabudowy do konkretnych terenów.

Wszystkie przekształcenia środowiska będą miały charakter długotrwały, na ogół skumulowany zależny od kondensacji i tempa wprowadzanych zmian w zagospodarowaniu gminy Urszulin. Realizacja celów i kierunków przewidzianych w projekcie Studium pozwoli na poprawę jakości życia mieszkańców, warunków ochrony środowiska (zwłaszcza poprzez dalszą ochronę form ochrony przyrody które stanowią podstawowy element kształtujący zagospodarowanie przestrzennego gminy) utworzenie ekologicznego systemu obszarów chronionych wyznaczonych wzdłuż najważniejszych cieków, zadrzewień, oraz utworzenie nowych użytków ekologicznych oraz pomników przyrody) oraz zapewni zrównoważony rozwój zagospodarowania uwzględniający, poza środowiskowym, również aspekt społeczny i gospodarczy. Nie przewiduje się, iż ustalenia projektu Studium będą miały negatywny wpływ na cele ochrony obszaru Natura2000 o ile zostaną uwzględnione zapisy wskazane w Studium.

W celu minimalizacji przewidywanych negatywnych skutków dla środowiska naturalnego i życia ludzi, wywołanych realizacją ustaleń zawartych w projekcie Studium, proponuje się następujące rozwiązania:



- Na etapie planów zagospodarowania przestrzennego należy przeanalizować faktyczną potrzebę danej funkcji z racji, iż atrakcyjność gminy zależy w głównej mierze, od jakości środowiska przyrodniczego,
- Rozbudować sieć komunalnej kanalizacji sanitarnej, a lokalnie również deszczowej oraz zwiększyć ilość przydomowych oczyszczalni ścieków, zlikwidować dzikie wysypiska odpadów – w celu poprawy stanu jakości wód powierzchniowych i gruntowych,
- Z uwagi na wysoki poziom wód gruntowych, zwrócić szczególną uwagę na właściwe składowanie środków ochrony roślin (utylizowanie opakowań), nawozów sztucznych i obornika, w celu ochrony gruntów, wód gruntowych i wód powierzchniowych (spływ powierzchniowy w terenie o urozmaiconej rzeźbie),
- Maksymalnie chronić gleby, o wysokiej i średniej przydatności rolniczej, przed wyłączeniem ich z produkcji rolnej,
- Zwiększyć ilość zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, poprawiających mikroklimat (ochrona przed wiatrami, ograniczenie spływu powierzchniowego), chroniących przed erozją wodną (zwłaszcza w terenach o dużych spadkach), stwarzających miejsca bytowania drobnej fauny – wpływające na wzrost różnorodności biologicznej,
- Prowadzić właściwą gospodarkę odpadami, zgodną z wytycznymi określonymi w Gminnym Planie Gospodarki Odpadami,
- Zastosować szpalery ochronne na granicy funkcji usługowej i mieszkaniowej,
- W granicach terenów o w pełni wykształconej strukturze należy pozostawić tereny wolne od zabudowy kubaturowej w celu możliwości migracji zwierząt w ramach mniejszych jednostek,
- Bezwzględnie chronić dziedzictwo kulturowe, zabytki i dobra kultury współczesnej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568),
- Należy uwzględnić zakaz lokalizacji zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi w strefach ochronnych linii elektroenergetycznych- zgodnie z przepisami odrębnymi,
- Przed przystąpieniem do zalesiania należy przeprowadzić inwentaryzację przyrodniczą,
- Należy dokonać klasyfikacji gruntów, które uległy mineralizacji w wyniku osuszenia gleb,
- Należy sukcesywnie podłączać mieszkańców gminy do kanalizacji,
- Należy rozważyć ograniczenie zabudowy rekreacyjnej w sąsiedztwie jezior,

Zaproponowane w projekcie studium kierunki zagospodarowania gminy Urszulin, oparte są na szczegółowej analizie warunków fizjograficznych, kulturowych, dotychczasowym sposobie użytkowania terenów, strukturze własnościowej, potrzebach mieszkańców gminy, są prawidłowe - odpowiadające faktycznym uwarunkowaniom.